

2024/3019

12.12.2024

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2024/3019

z dnia 27 listopada 2024 r.

dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych

(wersja przekształcona)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 192 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽²⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Dyrektywa Rady 91/271/EWG ⁽⁴⁾ została kilkakrotnie znacząco zmieniona ⁽⁵⁾. Ze względu na konieczność wprowadzenia dalszych zmian i w celu zapewnienia jasności dyrektywa ta powinna zostać przekształcona.
- (2) Woda jest podstawowym dobrem, które należy do wszystkich i ma służyć wszystkim. Ponieważ ten zasób naturalny jest kluczowy, niezastąpiony i niezbędny do życia, należy go rozpatrywać i integrować w trzech wymiarach: społecznym, gospodarczym i środowiskowym.
- (3) W dyrektywie 91/271/EWG ustanowiono ramy prawne zbierania, oczyszczania i odprowadzania ścieków komunalnych oraz odprowadzania ścieków ulegających biodegradacji pochodzących z niektórych sektorów przemysłu. Na ścieki komunalne mogą składać się różne mieszaniny ścieków bytowych, spływów powierzchniowych wód opadowych z terenów zurbanizowanych i ścieków innych niż bytowe pochodzących z innych źródeł. Do ścieków bytowych zaliczają się – powstające najczęściej w wyniku ludzkiego metabolizmu – ścieki pochodzące z instytucji takich jak biura, szkoły, kuchnie, w których przygotowywana jest żywność. Dyrektywa 91/271/EWG ma na celu ochronę środowiska przed niekorzystnymi skutkami odprowadzania niedostatecznie oczyszczonych ścieków komunalnych. Przyczynia się ona do osiągnięcia celów ustanowionych na podstawie dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽⁶⁾ oraz innych właściwych przepisach prawa Unii. W niniejszej dyrektywie należy nadal dążyć do tego samego celu, przyczyniając się jednocześnie do ochrony zdrowia publicznego – zgodnie z podejściem „Jedno zdrowie” mającym na celu trwałe wyważenie i optymalizację zdrowia ludzi, zwierząt i ekosystemów w sposób zrównoważony – gdy np. ścieki komunalne są odprowadzane do wód w kąpieliskach lub do jednolitych części wód wykorzystywanych do poboru wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi bądź gdy ścieki komunalne wykorzystywane są jako wskaźnik do oznaczania parametrów istotnych dla zdrowia publicznego. Powinna ona również zapewnić dostęp do systemu sanitarnego oraz do kluczowych informacji związanych z zarządzaniem działalnością w zakresie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych. Niniejsza dyrektywa powinna również mieć na celu zwiększenie synergii z dostosowywaniem się do zmiany klimatu i działaniami na rzecz odbudowy ekosystemów miejskich, w szczególności poprzez planowanie zintegrowanego gospodarowania ściekami komunalnymi, przy jednoczesnym optymalnym wykorzystaniu cyfryzacji. Co więcej, niniejsza dyrektywa powinna przyczynić się do stopniowej redukcji emisji gazów cieplarnianych z działań związanych ze zbieraniem i z oczyszczaniem ścieków komunalnych, w szczególności poprzez dalszą redukcję emisji azotu, lecz także poprzez

⁽¹⁾ Dz.U. C 146 z 27.4.2023, s. 35.

⁽²⁾ Dz.U. C, C 2023/250, 26.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/250/oj>.

⁽³⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 10 kwietnia 2024 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 5 listopada 2024 r.

⁽⁴⁾ Dyrektywa Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (Dz.U. L 135 z 30.5.1991, s. 40).

⁽⁵⁾ Zob. część A załącznika VII.

⁽⁶⁾ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1).

wspieranie efektywności energetycznej i produkcji energii ze źródeł odnawialnych, a tym samym powinna przyczynić się do osiągnięcia celu na 2050 r. w zakresie neutralności klimatycznej, ustanowionego w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119⁽⁷⁾. Zgodnie z art. 193 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) państwa członkowskie mogą wyjść poza minimalne wymogi określone w niniejszej dyrektywie. Państwa członkowskie mogłyby rozważyć na przykład stosowanie bardziej rygorystycznych terminów lub progów niż te, które zawarto w niniejszej dyrektywie, szybsze osiągnięcie neutralności energetycznej lub klimatycznej, lub nałożenie dodatkowych wymogów w zakresie swoich krajowych systemów rozszerzonej odpowiedzialności producenta, lub rozszerzenie zakresu stosowania takich systemów.

- (4) W 2019 r. Komisja przeprowadziła ocenę dyrektywy 91/271/EWG w ramach programu sprawności i wydajności regulacyjnej (zwaną dalej „oceną”). W wyniku tej oceny stwierdzono, że niektóre przepisy tej dyrektywy powinny zostać zaktualizowane. Zidentyfikowano trzy ważne źródła nieuwzględnionych w pełni w tej dyrektywie zanieczyszczeń ze ścieków komunalnych, których można uniknąć, a mianowicie przelewy burzowe i zanieczyszczone zrzuty spływu powierzchniowego wód opadowych z terenów zurbanizowanych, potencjalnie źle funkcjonujące systemy indywidualne, a mianowicie systemy oczyszczające ścieki bytowe, które nie trafiają do systemów zbierania, oraz małe aglomeracje, które obecnie nie są w pełni objęte dyrektywą 91/271/EWG. Te trzy źródła zanieczyszczeń wywierają znaczącą presję na jednolite części wód powierzchniowych w Unii. Ponadto w sprawozdaniu z oceny podkreślono również potrzebę poprawy przejrzystości działalności w zakresie ścieków komunalnych i zarządzania tą działalnością, wykorzystania możliwości, jakie oferuje sektor oczyszczania ścieków komunalnych pod względem wykorzystania jego potencjału do rozwoju energii ze źródeł odnawialnych i poczynienia konkretnych kroków w kierunku neutralności energetycznej jako wkładu w neutralność klimatyczną, oraz zharmonizowania nadzoru ścieków komunalnych pod kątem parametrów zdrowotnych, takich jak wirus COVID-19 i jego warianty, jako środek wsparcia działań na rzecz zdrowia publicznego.
- (5) Zgodnie ze sprawozdaniem Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) z 2018 r. w sprawie wód europejskich, małe aglomeracje wywierają znaczącą presję na 11 % jednolitych części wód powierzchniowych w Unii. Aby lepiej radzić sobie z zanieczyszczeniami pochodzącymi z takich aglomeracji i zapobiegać zrzutom nieoczyszczonych ścieków komunalnych do środowiska, zakres niniejszej dyrektywy powinien obejmować wszystkie aglomeracje o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) wynoszącej co najmniej 1 000.
- (6) W celu zapewnienia skutecznego oczyszczania ścieków komunalnych przed ich zrzutem do środowiska wszystkie ścieki komunalne z aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 1 000 powinny być zbierane w ramach systemów zbierania, chyba że państwa członkowskie uzasadnią potrzebę zastosowania odstępstwa zezwalającego na wykorzystywanie systemów indywidualnych na podstawie niniejszej dyrektywy. Wyznaczając swoje aglomeracje, państwa członkowskie powinny wziąć pod uwagę orientacyjny próg referencyjny wynoszący od 10 do 25 RLM na hektar, powyżej którego to progu zaludnienie, ewentualnie w połączeniu z działalnością gospodarczą, znajdujące się na danym obszarze jest uznawane za wystarczająco skoncentrowane. Tam gdzie systemy zbierania już istnieją, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby wszystkie źródła ścieków bytowych zostały do nich podłączone.
- (7) Wdrożenie nowych wymagań wprowadzonych niniejszą wersją dyrektywy wymagało będzie znaczących inwestycji. Konieczne jest zatem uwzględnienie specyficznej sytuacji każdego państwa członkowskiego oraz – w stosownych przypadkach – dostosowanie terminów na wdrożenie niektórych trudnych wymogów. Na przykład, państwa członkowskie, w których znajduje się wiele małych aglomeracji objętych nowymi wymogami niniejszej dyrektywy dotyczącymi zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych w odniesieniu do aglomeracji o RLM wynoszącej między 1 000 a 2 000, powinny mieć możliwość przedłużenia terminów spełnienia tych nowych wymogów w ich pierwszym krajowym programie wdrażania. Powinno to się również odnosić do państw członkowskich posiadających dużą liczbę oczyszczalni ścieków, na przykład powyżej 50 %, które powinny zostać zmodernizowane tak, aby możliwe było stosowanie w nich oczyszczania trzeciego stopnia zgodnie z nowymi wymogami niniejszej dyrektywy. Aglomeracje o RLM poniżej 2 000, w których istnieją już systemy zbierania i odprowadzania ścieków komunalnych do oczyszczalni znajdujących się w innej aglomeracji, nie powinny być uwzględniane przy obliczaniu wartości procentowej do celów stosowania odstępstw od tych terminów. Ponadto trzy państwa członkowskie, które jako ostatnie przystąpiły do Unii, mianowicie Bułgaria, Chorwacja i Rumunia, musiały niedawno dokonać inwestycji, aby wdrożyć wymogi dyrektywy 91/271/EWG. Ponadto te państwa członkowskie wyróżniają się dużą ilością obszarów wiejskich, z których oprócz starzenia się ludności wiejskiej następuje duży odpływ ludności. Konieczne jest zatem uwzględnienie szczególnej sytuacji tych państw członkowskich poprzez umożliwienie im w pierwszym krajowym programie wdrażania przedłużenia terminów na spełnienie tych nowych wymogów.
- (8) W przypadku gdy podczas prac infrastrukturalnych, takich jak budowa systemów zbierania lub oczyszczalni ścieków komunalnych, natrafia się na miejsca o wartości archeologicznej, prace takie zostają często opóźnione ze względu na konieczność przeprowadzenia badań archeologicznych na miejscu zgodnie z prawem krajowym. Zasadne jest zatem dostosowanie terminów wdrożenia w tych określonych przypadkach. W szczególności,

(7) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie) (Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1).

w przypadku gdy państwo członkowskie ustali, że z uwagi na konieczność ochrony dziedzictwa kulturowego budowa wymaganej infrastruktury jest szczególnie trudna, powinno mieć możliwość dostosowania terminów wdrażania w określonych obszarach i odpowiedniej aktualizacji swoich krajowych programów wdrażania. Przedłużone terminy powinny być określane dla każdego obszaru i być możliwie jak najkrótsze – nie dłuższe niż osiem lat. Dziedzictwo kulturowe należy rozumieć zgodnie z art. 1 konwencji UNESCO z 1972 r. w sprawie ochrony światowego dziedzictwa.

- (9) W przypadku gdy można wykazać, że utworzenie systemu zbierania ścieków komunalnych lub podłączenie do systemu zbierania nie przyniosłoby żadnych korzyści dla środowiska ani zdrowia ludzkiego, nie byłoby wykonalne technicznie lub wiązałoby się z nadmiernymi kosztami – i jedynie w tych przypadkach – państwa członkowskie powinny mieć możliwość stosowania systemów indywidualnych służących do zbierania, gromadzenia lub oczyszczania ścieków komunalnych, o ile zapewniają one taki sam poziom ochrony środowiska i zdrowia ludzkiego jak oczyszczanie drugiego i trzeciego stopnia. Systemy indywidualne mogą obejmować różne rodzaje systemów zbierania, magazynowania lub oczyszczania, takie jak rozwiązania oparte na procesach naturalnych, małe systemy oczyszczania lub tymczasowe zbiorniki w połączeniu z regularnym odprowadzaniem do oczyszczalni. Państwa członkowskie powinny również wymieniać się najlepszymi praktykami w zakresie wykorzystywania i funkcjonowania systemów indywidualnych.
- (10) Państwa członkowskie powinny utworzyć krajowe, regionalne lub lokalne rejestry w celu identyfikacji systemów indywidualnych i tymczasowych zbiorników stosowanych na ich terytorium oraz wdrożyć wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia, aby takie systemy były odpowiednio zaprojektowane, właściwie utrzymywane oraz aby podlegały regularnej kontroli zgodności w oparciu o ocenę ryzyka. W szczególności państwa członkowskie powinny zapewnić, aby systemy indywidualne wykorzystywane do zbierania, przechowywania lub oczyszczania ścieków komunalnych były wytrzymałe i szczelne oraz aby monitorowanie i kontrola tych systemów odbywały się w regularnych i stałych odstępach czasu. Uwzględniając nieproporcjonalne koszty dostosowania projektu takich systemów do nowych wymogów projektowych, te nowe wymogi projektowe nie powinny mieć zastosowania do systemów zbudowanych przed wejściem w życie niniejszej dyrektywy. W przypadku gdy systemy indywidualne są wykorzystywane do zbierania lub oczyszczania ponad 2 % ładunku ścieków komunalnych na poziomie krajowym z aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 2 000, państwa członkowskie powinny przedstawić Komisji uzasadnienie przyczyn wykorzystywania systemów indywidualnych zamiast systemów zbierania, wykazując zgodność tych systemów z normami ustanowionymi na podstawie niniejszej dyrektywy oraz opisując środki podjęte w celu ograniczenia wykorzystywania takich systemów.
- (11) W wyniku opadów, takich jak deszcz, śnieg lub wody roztopowe, przelewy burzowe i spływ powierzchniowy wód opadowych z terenów zurbanizowanych wciąż stanowią znaczące pozostałe źródło zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska. Takie przelewy i spływ wzrosną z powodu połączonych skutków urbanizacji i postępującej zmiany reżimu deszczowego związanej ze zmianą klimatu. Infrastruktura gospodarowania ściekami komunalnymi jest zatem szczególnie wrażliwa na zmianę klimatu. Rozwiązania mające na celu zmniejszenie tego źródła zanieczyszczeń powinny być zdefiniowane na poziomie lokalnym, z uwzględnieniem specyficznych warunków lokalnych. Powinny one opierać się na zintegrowanej ilościowej i jakościowej gospodarce wodnej na obszarach miejskich. Dlatego też państwa członkowskie powinny zapewnić, aby plany zintegrowanego gospodarowania ściekami komunalnymi były tworzone na poziomie lokalnym dla wszystkich aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 100 000, ponieważ aglomeracje te są odpowiedzialne za znaczną część emitowanych zanieczyszczeń. Ponadto należy również opracować plany zintegrowanego gospodarowania ściekami komunalnymi dla aglomeracji o RLM od 10 000 do 100 000, jeżeli przelewy burzowe lub spływ powierzchniowy wód opadowych z terenów zurbanizowanych stwarzają zagrożenie dla środowiska lub zdrowia publicznego. W planach tych należy określić środki mające na celu ograniczenie zanieczyszczenia spowodowanego przelewami burzowymi do nie więcej niż 2 % rocznego ładunku zbieranych ścieków komunalnych obliczonego dla przepływów w suchych warunkach pogodowych obliczonego na podstawie zanieczyszczeń wskazanych w załączniku I tabeli 1 i 2.
- (12) Plany te powinny obejmować środki mające na celu ograniczenie zanieczyszczeń powodowanych przelewami burzowymi oraz zmniejszenie potencjalnie znacznego zanieczyszczenia pochodzącego z selektywnie zbieranego spływu powierzchniowego wód opadowych z terenów zurbanizowanych, na przykład zanieczyszczenia wynikającego z pierwszych deszczów po długich okresach suchych na gęsto zaludnionych obszarach. Plany te powinny również obejmować środki mające na celu zapobieganie zanieczyszczeniom u źródła i preferować rozwiązania oparte na procesach naturalnych zamiast rozwiązań, które wymagałyby utworzenia szarej infrastruktury. Środki te mogłyby obejmować tymczasowe środki zapobiegawcze mające na celu uniknięcie przedostawania się niezanieczyszczonych wód opadowych do systemów zbierania lub tymczasowych zbiorników, z uwzględnieniem naturalnej retencji wody, oraz odpowiednie oczyszczanie spływu lub przelewu wynikających z pierwszych deszczów o dużym ładunku zanieczyszczeń. Zachęca się państwa członkowskie, by powiększały zielone i niebieskie tereny w obszarach miejskich i uwzględniały przy tym platformę na rzecz przyrody miejskiej, która zapewnia wskazówki i wiedzę w celu wspierania dużych i małych miast. Aby zapewnić odpowiednie uwzględnienie planów zintegrowanego gospodarowania ściekami komunalnymi i kompleksowe rozwiązanie problemów związanych z wodami burzowymi, należy ustanowić te plany dla obszarów odpływu z danych aglomeracji.
- (13) Aby zapewnić opłacalność planów zintegrowanego gospodarowania ściekami komunalnymi, ważne jest, aby opierały się one na najlepszych praktykach, które były już stosowane na obszarach miejskich. Dlatego też rozważane środki powinny być oparte na dokładnej analizie warunków lokalnych i powinny sprzyjać podejściu

prewencyjnemu, mającemu na celu ograniczenie zbierania niezanieczyszczonych wód opadowych i optymalne wykorzystanie istniejącej infrastruktury z myślą o generowaniu oszczędności energii i przyczynianiu się do redukcji emisji. Ze względu na priorytetowe traktowanie zielonego i niebieskiego rozwoju oraz inwestycji w taki rozwój nowa szara infrastruktura powinna być przewidziana tylko w razie absolutnej konieczności.

- (14) W celu ochrony środowiska, w szczególności środowiska przybrzeżnego i morskiego, w tym ochrony wód powierzchniowych, wód podziemnych i wody pitne, oraz zdrowia publicznego przed niekorzystnymi skutkami odprowadzania niedostatecznie oczyszczonych ścieków komunalnych, należy zastosować oczyszczanie drugiego stopnia wszystkich zrzutów ścieków komunalnych z aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 1 000. Ze względu na rozszerzenie zakresu stosowania niniejszej dyrektywy na mniejsze aglomeracje państwa członkowskie powinny mieć wystarczająco dużo czasu na stworzenie infrastruktury niezbędnej do wypełnienia obowiązków określonych w niniejszej dyrektywie. Podobnie państwom członkowskim należy dać wystarczająco dużo czasu na dostosowanie ich infrastruktury oczyszczania w aglomeracjach odprowadzających swoje ścieki komunalne do wód przybrzeżnych lub obszarów mniej wrażliwych, gdzie oczyszczanie drugiego stopnia na podstawie dyrektywy 91/271/EWG nie było wymagane.
- (15) W przypadku zrzutów na obszarach wysokogórskich, a mianowicie obszarach położonych na wysokości powyżej 1 500 m n.p.m., i w małych aglomeracjach o RLM poniżej 2 000 w obszarach o zimnym klimacie ze średnią temperaturą kwartalną poniżej 6 °C u wlotu, gdzie trudno jest stosować skuteczne oczyszczanie biologiczne ze względu na niskie temperatury, dopuszczalne powinno być mniej rygorystyczne oczyszczanie niż oczyszczanie drugiego stopnia, pod warunkiem że szczegółowe badania wykazują, że takie zrzuty nie wpływają niekorzystnie na środowisko lub zdrowie ludzkie. Podobnie możliwość skorzystania z tego odstępstwa powinna również istnieć wobec zrzutów do głębokich wód morskich z mniejszych aglomeracji o RLM poniżej 150 000 znajdujących się w mniej zaludnionych regionach najbardziej oddalonych, zamieszkałych przez mniej niż 275 000 mieszkańców, charakteryzujących się trudną topografią, taką jak strome stoki, i odprowadzających swoje ścieki komunalne do głębokich wód morskich w otwartym oceanie, co sprzyja wysokiemu rozcieńczeniu tych zrzutów ścieków komunalnych w wodach odbiornika. Niemniej jednak, aby zapewnić równe traktowanie wszystkich państw członkowskich oraz wysoki poziom ochrony środowiska i zdrowia ludzkiego na całym terytorium Unii, czas trwania tego odstępstwa powinien być ograniczony do 20 lat, czyli do okresu potrzebnego na stopniową modernizację pozostałych oczyszczalni ścieków komunalnych i ich dostosowanie do oczyszczania drugiego stopnia na tych obszarach, gdzie oczyszczanie drugiego stopnia może być trudniejsze. Odstępstwo to należy przyznać pod warunkiem, że szczegółowe badania wykazują, iż takie zrzuty nie wpływają niekorzystnie na środowisko lub zdrowie ludzkie oraz nie wpływają na zgodność wód odbiornika z innymi odpowiednimi przepisami prawa Unii, takimi jak dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE, 2006/7/WE⁽⁸⁾ lub 2008/56/WE⁽⁹⁾.
- (16) W ocenie wykazano, że dzięki wdrożeniu dyrektywy 91/271/EWG osiągnięto znaczną redukcję emisji azotu i fosforu. Oczyszczalnie ścieków komunalnych pozostają jednak, zgodnie z oceną, istotnym źródłem, za pośrednictwem którego te substancje zanieczyszczające przenikają do środowiska, co bezpośrednio prowadzi do eutrofizacji jednolitych części wód i mórz w Unii. Części tego zanieczyszczenia można uniknąć, ponieważ postęp techniczny i stosowane najlepsze praktyki pokazują, iż dopuszczalne wartości emisji ustalone na mocy dyrektywy 91/271/EWG dla azotu i fosforu są przestarzałe i powinny być bardziej rygorystyczne, w szczególności dla większych oczyszczalni ścieków. Obowiązek oczyszczania trzeciego stopnia należy systematycznie nakładać na oczyszczalnie ścieków komunalnych o RLM wynoszącej co najmniej 150 000, ponieważ takie oczyszczalnie stanowią istotne pozostałe źródło zrzutu azotu i fosforu.
- (17) Oczyszczanie trzeciego stopnia powinno być również obowiązkowe w aglomeracjach o RLM wynoszącej co najmniej 10 000, które odprowadzają ścieki na obszarach podlegających eutrofizacji lub zagrożonych eutrofizacją. Aby zapewnić koordynację starań zmierzających do ograniczenia eutrofizacji na poziomie odpowiednich zlewisk dla całego obszaru zasilania oraz aby zapewnić spójne wyznaczenie obszarów wrażliwych w całej Unii, w niniejszej dyrektywie należy zawrzeć wykaz obszarów, na których eutrofizacja jest uważana za problem według aktualnie dostępnych danych. Ponadto, aby zapewnić spójność odpowiednich przepisów prawa Unii, państwa członkowskie powinny określić inne obszary podlegające eutrofizacji lub zagrożone nią na ich terytorium, a także określić, czy obszary te są wrażliwe na azot lub fosfor, w szczególności w oparciu o dane zebrane na podstawie dyrektywy Rady 91/676/EWG⁽¹⁰⁾, dyrektywy 2000/60/WE oraz dyrektywy 2008/56/WE. Zaostrzenie wartości dopuszczalnych, bardziej spójna i całościowa identyfikacja obszarów wrażliwych na eutrofizację oraz obowiązek zapewnienia oczyszczania trzeciego stopnia we wszystkich dużych obiektach przyczyniłyby się łącznie do ograniczenia

⁽⁸⁾ Dyrektywa 2006/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 lutego 2006 r. dotycząca zarządzania jakością wody w kąpieliskach i uchylająca dyrektywę 76/160/EWG (Dz.U. L 64 z 4.3.2006, s. 37).

⁽⁹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiająca ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej) (Dz.U. L 164 z 25.6.2008, s. 19).

⁽¹⁰⁾ Dyrektywa Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz.U. L 375 z 31.12.1991, s. 1).

eutrofizacji. Ponieważ będzie to wymagało dodatkowych inwestycji na poziomie krajowym, państwa członkowskie powinny mieć wystarczająco dużo czasu na stworzenie wymaganej infrastruktury.

- (18) Najświeższa wiedza naukowa, leżąca u podstaw kilku strategii Komisji, jak określono w czterech komunikatach Komisji, a mianowicie komunikacie z dnia 16 stycznia 2018 r. zatytułowanym „Europejska strategia na rzecz tworzyw sztucznych w gospodarce o obiegu zamkniętym”, komunikacie z dnia 11 marca 2019 r. zatytułowanym „Strategiczne podejście Unii Europejskiej do substancji farmaceutycznych w środowisku”, komunikacie z dnia 14 października 2020 r. zatytułowanym „Strategia w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności na rzecz nietoksycznego środowiska”; i komunikacie z dnia 12 maja 2021 r. zatytułowanym „Droga do zdrowej planety dla wszystkich – Plan działania UE na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby”, dowodzą potrzeby podjęcia działań w celu rozwiązania problemu mikrozanieczyszczeń, które obecnie zazwyczaj wykrywa się we wszystkich wodach w Unii. Niektóre z tych mikrozanieczyszczeń są niebezpieczne dla zdrowia publicznego i środowiska nawet w niewielkich stężeniach liczonych w mikrogramach na litr lub mniejszych. Chociaż oczyszczanie pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia już usuwa niektóre mikrozanieczyszczenia, należy wprowadzić dodatkowe oczyszczanie, a mianowicie oczyszczanie czwartego stopnia, aby zapewnić usunięcie ze ścieków komunalnych dużego zakresu pozostałych mikrozanieczyszczeń. W ramach oczyszczania czwartego stopnia należy się w pierwszej kolejności skupić na mikrozanieczyszczeniach organicznych, które stanowią znaczną część zanieczyszczeń i dla których opracowano już technologie usuwania. Oczyszczanie czwartego stopnia należy wprowadzić na podstawie zasady ostrożności w połączeniu z podejściem opartym na analizie ryzyka. Dlatego też wszystkie oczyszczalnie ścieków komunalnych o RLM wynoszącej co najmniej 150 000 powinny zapewniać oczyszczanie czwartego stopnia, ponieważ obiekty te odpowiadają za znaczną część zrzutów mikrozanieczyszczeń do środowiska, a usuwanie mikrozanieczyszczeń przez oczyszczalnie ścieków komunalnych na taką skalę jest racjonalnie kosztowo. W przypadku oczyszczalni o RLM wynoszącej co najmniej 150 000 państwa członkowskie powinny zapewnić priorytetowe traktowanie wymaganych inwestycji, tak aby zakłady, w których ryzyko dla środowiska i zdrowia ludzkiego jest największe, zostały wyposażone bezzwłocznie. W przypadku aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 10 000 państwa członkowskie powinny być zobowiązane do stosowania oczyszczania czwartego stopnia na obszarach określonych jako wrażliwe na zanieczyszczenie mikrozanieczyszczeniami na podstawie jasnych kryteriów, które należy określić. Do takich obszarów należy zaliczyć miejsca, w których zrzut oczyszczonych ścieków komunalnych do jednolitych części wód powoduje niski współczynnik rozcieńczenia lub w których jednolite części wód, do których odprowadzane są ścieki, wykorzystuje się do produkcji wody pitnej, do hodowli skorupiaków lub jako wodę w kąpieliskach. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość niestosowania na tych obszarach oczyszczania czwartego stopnia, jeżeli ocena ryzyka wykaże, że mikrozanieczyszczenia nie stanowią potencjalnego zagrożenia dla środowiska lub zdrowia ludzkiego. W odniesieniu do wszystkich innych rodzajów jednolitych części wód w aglomeracjach o RLM wynoszącej co najmniej 10 000 państwa członkowskie powinny ocenić ryzyko, jakie zrzut mikrozanieczyszczeń do ścieków komunalnych stwarza dla środowiska lub dla zdrowia publicznego na podstawie znormalizowanej oceny ryzyka i stosować oczyszczanie czwartego stopnia wyłącznie, jeżeli okaże się to konieczne w świetle wyników tej oceny ryzyka. W przypadku obecności kilku oczyszczalni ścieków komunalnych w aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 10 000 określonej jako wrażliwa na zanieczyszczenia mikrozanieczyszczeniami, jedynie te odprowadzające ścieki na zagrożony obszar powinny być zobowiązane do stosowania oczyszczania czwartego stopnia. Aby zapewnić państwom członkowskim wystarczająco dużo czasu na zaplanowanie i budowę niezbędnej infrastruktury, wymóg oczyszczania czwartego stopnia powinien być stosowany stopniowo do 2045 r., z jasno określonymi celami przejściowymi.
- (19) W celu zapewnienia stałej zgodności zrzutów z oczyszczalni ścieków komunalnych z wymogami dotyczącymi oczyszczania drugiego stopnia, jak również oczyszczania trzeciego i czwartego stopnia, próbki powinny być pobierane zgodnie z wymogami niniejszej dyrektywy i powinny być one zgodne z wartościami parametrów określonymi w dyrektywie. W celu uwzględnienia możliwych różnic technicznych w wynikach uzyskanych z tych próbek należy określić maksymalną dopuszczalną liczbę próbek, które nie są zgodne z wartościami parametrów.
- (20) Niezbędne do usunięcia mikrozanieczyszczeń ze ścieków komunalnych oczyszczanie czwartego stopnia będzie wiązało się z dodatkowymi kosztami, takimi jak koszty związane z monitorowaniem i koszty nowych zaawansowanych urządzeń, które będzie trzeba zamontować w niektórych oczyszczalniach ścieków komunalnych. W celu pokrycia tych dodatkowych kosztów i zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” wyrażoną w art. 191 ust. 2 TFUE konieczne jest, aby producenci wprowadzający na rynek unijny produkty zawierające substancje, które na koniec ich przydatności do użycia trafiają jako mikrozanieczyszczenia do ścieków komunalnych, ponosili odpowiedzialność za dodatkowe oczyszczanie wymagane w celu usunięcia tych substancji, wytworzonych w ramach ich działalności. System rozszerzonej odpowiedzialności producenta jest najodpowiedniejszym sposobem osiągnięcia tego celu, ponieważ ograniczyłby on wpływ finansowy na podatnika i opłaty taryfowe za wodę, jednocześnie stanowiąc zachętę do rozwijania bardziej ekologicznych produktów. W tym kontekście rozszerzona odpowiedzialność producenta powinna obowiązywać niezależnie od tego, czy wprowadzone do obrotu produkty lub czy ich poszczególne elementy zostały wytworzone w państwie członkowskim czy państwie trzecim, czy też producenci mają siedzibę na terenie Unii lub czy produkt jest wprowadzany do obrotu za pośrednictwem platformy cyfrowej. Pozostałości środków farmaceutycznych i kosmetyków stanowią obecnie główne źródła mikrozanieczyszczeń występujących w ściekach komunalnych, które wymagają oczyszczania czwartego stopnia. W związku z tym rozszerzona odpowiedzialność producenta powinna mieć zastosowanie do tych dwóch grup produktów. Na

podstawie wyników monitorowania ścieków komunalnych i najnowszych danych naukowych Komisja powinna regularnie oceniać, czy do systemu rozszerzonej odpowiedzialności producenta należy włączyć inne produkty.

- (21) Z dostępnych danych wynika, że potencjalny wzrost kosztów produktów lub potencjalne obniżenie marży zysku w sektorach wprowadzających produkty do obrotu na rynek Unii, wynikające z zastosowania rozszerzonej odpowiedzialności producenta, byłyby marginalne na poziomie Unii i nie zagroziłyby przystępności cenowej, ofercie lub dostępności tych produktów na rynku Unii. Państwa członkowskie powinny jednak wziąć pod uwagę potencjalny wpływ stosowania wymogów rozszerzonej odpowiedzialności producenta na dostępność, ofertę i przystępność cenową produktów na poziomie krajowym, w szczególności leków, wprowadzanych do obrotu w Unii, a także możliwe skutki stosowania tych wymogów na równe warunki działania. Państwa członkowskie mogą podjąć działania w celu zapewnienia, by były dostępne wystarczające zasoby finansowe, w tym poprzez finansowanie części kosztów oczyszczania czwartego stopnia. Zważywszy na fakt, że państwa członkowskie mogą wybrać różne podejście do wdrażania, należy zwrócić uwagę na funkcjonowanie rynku wewnętrznego, a w przyszłej ocenie niniejszej dyrektywy Komisja powinna ocenić wszelkie potencjalne skutki w tym zakresie.
- (22) Powinna jednak istnieć możliwość zwolnień z obowiązków w zakresie rozszerzonej odpowiedzialności producenta. Powinno mieć to zastosowanie w przypadku gdy łączna zawartość substancji zawartych w produktach wprowadzanych przez producenta do obrotu na rynku Unii jest niewielka, tj. poniżej 1 tony rocznie, ponieważ dodatkowe obciążenie administracyjne producenta byłoby w takich przypadkach nieproporcjonalne w stosunku do korzyści dla środowiska. Stosowanie zwolnień powinno być również możliwe w przypadku tej części produktów, w odniesieniu do której producent może wykazać, że na koniec przydatności do użycia produktu nie powstają mikrozanieczyszczenia lub gdy można udowodnić, że pozostałości produktu szybko ulegają biodegradacji w ściekach i środowisku lub nie docierają do oczyszczalni ścieków komunalnych. Komisja powinna ustanowić szczegółowe kryteria identyfikacji produktów wprowadzanych do obrotu w Unii, które nie powodują obecności mikrozanieczyszczeń w ściekach komunalnych na koniec ich przydatności do użycia, biorąc pod uwagę stopień zagrożenia, jakie stwarzają, oraz ich biodegradowalność. Przy opracowywaniu tych kryteriów Komisja powinna uwzględnić kryteria określone już w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008⁽¹¹⁾, a także informacje naukowe lub inne dostępne informacje techniczne, w tym odpowiednie normy międzynarodowe. Kryteria te należy ustanowić przed wejściem w życie obowiązków rozszerzonej odpowiedzialności producenta określonych w niniejszej dyrektywie.
- (23) W celu uniknięcia ewentualnych zakłóceń na rynku wewnętrznym w niniejszej dyrektywie należy ustanowić minimalne wymagania dotyczące wdrożenia systemu rozszerzonej odpowiedzialności producenta, natomiast praktyczną organizację tego systemu należy ustalić na poziomie krajowym. Aby możliwe było stymulowanie zastępowania substancji i produktów, które generują mikrozanieczyszczenia w postaci pozostałości w ściekach komunalnych, wkład producentów powinien być proporcjonalny do ilości substancji zawartych w produktach wprowadzanych przez nich do obrotu oraz do zagrożenia, jakie stanowią te substancje i ich pozostałości. Wkład ten powinien pokrywać inwestycyjne i operacyjne koszty działań w zakresie monitorowania mikrozanieczyszczeń, gromadzenia, zgłaszania i bezstronnej weryfikacji danych statystycznych dotyczących ilości produktów wprowadzanych do obrotu w państwach członkowskich i zagrożenia powodowanego przez te produkty oraz stosowania oczyszczania czwartego stopnia ścieków komunalnych w skuteczny sposób, ale nie powinien przekraczać tych kosztów. Wkłady te powinny również pokrywać koszty operacyjne oczyszczania czwartego stopnia, które w dniu wejścia w życie niniejszej dyrektywy było już wprowadzone, gdy jest ono konieczne do wypełnienia obowiązków wynikających z systemu rozszerzonej odpowiedzialności producenta. Powinny one również pokrywać część kosztów inwestycji wprowadzonych procesów oczyszczania czwartego stopnia, biorąc pod uwagę amortyzację inwestycji oraz terminy realizacji zobowiązań w zakresie finansowania ustanowionych w niniejszej dyrektywie. Ponieważ ścieki komunalne są oczyszczane zbiorczo, należy wprowadzić wymóg, aby producenci przystąpili do scentralizowanej organizacji, która może w ich imieniu realizować ich obowiązki w zakresie rozszerzonej odpowiedzialności producenta.
- (24) Z oceny wynika również, że sektor oczyszczania ścieków komunalnych oferuje możliwość znacznego zmniejszenia własnego zużycia energii oraz wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, na przykład poprzez lepsze wykorzystanie dostępnych powierzchni w oczyszczalniach ścieków komunalnych do produkcji energii słonecznej lub poprzez produkcję biogazu z osadów, a także poprzez wykorzystanie energii cieplnej lub kinetycznej lub innych odnawialnych źródeł energii. Ocena pokazała również, że bez jasnych zobowiązań prawnych można oczekiwać jedynie częściowego postępu w tym sektorze. W związku z tym państwa członkowskie powinny być zobowiązane do zapewnienia, aby całkowita roczna energia wykorzystywana przez wszystkie oczyszczalnie ścieków komunalnych na ich terytorium oczyszczające ścieki o ładunku odpowiadającym RLM wynoszącej co najmniej 10 000 nie przekraczała ilości energii ze źródeł odnawialnych zdefiniowanej w art. 2 pkt 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001⁽¹²⁾ produkowanej przez te oczyszczalnie ścieków komunalnych. Aby

⁽¹¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (Dz.U. L 353 z 31.12.2008, s. 1).

⁽¹²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82).

uwzględnić specyfikę każdej oczyszczalni ścieków komunalnych, zoptymalizować niezbędne inwestycje i zapewnić elastyczność wymaganą do osiągnięcia celu, jakim jest neutralność energetyczna, przy jednoczesnym zapewnieniu pełnego osiągnięcia potencjału produkcji energii ze źródeł odnawialnych i oszczędności energii, cel ten powinien zostać osiągnięty na poziomie krajowym, a nie w odniesieniu do poszczególnych oczyszczalni ścieków. Należy uwzględnić wszystkie rodzaje energii odnawialnej wytwarzanej przez operatorów oczyszczalni ścieków komunalnych lub ich właścicieli, zarówno na terenie tych oczyszczalni, jak i poza nimi, takie jak energia wodna, słoneczna, ciepła, wiatrowa lub pozyskiwana z biogazu. Cel ten należy osiągnąć stopniowo, korzystając z celów pośrednich, do dnia 31 grudnia 2045 r. Powinno być możliwe nabycie ograniczonej ilości energii niekopalnej, niezwiązanej bezpośrednio z działalnością oczyszczalni ścieków komunalnych, w latach 2040 i 2045 ze źródeł zewnętrznych, dzięki zastosowaniu odstępstwa powiązanego z warunkami. Energia ze źródeł odnawialnych wygenerowana przez właścicieli lub operatorów oczyszczalni ścieków komunalnych lub w ich imieniu nie powinna obejmować zakupu energii ze źródeł odnawialnych. Osiągnięcie tego celu w zakresie neutralności energetycznej przyczyni się w szczególności do zmniejszenia możliwych do uniknięcia emisji gazów cieplarnianych z sektora oczyszczania ścieków komunalnych, wspierając jednocześnie osiągnięcie celów polegających na osiągnięciu neutralności klimatycznej do 2050 r. oraz powiązanych celów krajowych i unijnych, takich jak cele określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/842⁽¹³⁾. Inicjatywy mające na celu osiągnięcie neutralności energetycznej nie powinny jednak prowadzić do zwiększenia emisji metanu lub podtlenku azotu. Zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 państwa członkowskie powinny ułatwiać procedury wydawania zezwoleń dotyczących projektów w dziedzinie energii ze źródeł odnawialnych, które są niezbędne do osiągnięcia neutralności energetycznej sektora oczyszczania ścieków komunalnych. Zachęcanie do produkcji biogazu lub energii słonecznej w Unii przy jednoczesnym wzmocnieniu środków na rzecz efektywności energetycznej zgodnie z zasadą „efektywność energetyczna przede wszystkim” określoną w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999⁽¹⁴⁾ i przy optymalnym wykorzystaniu cyfryzacji, co oznacza uwzględnianie w jak największym stopniu opłacalnych środków na rzecz efektywności energetycznej przy kształtowaniu polityki energetycznej i podejmowaniu odnośnych decyzji inwestycyjnych, pomoże również zmniejszyć zależność energetyczną Unii, co jest jednym z celów wyrażonych w komunikacie Komisji z dnia 18 maja 2022 r. zatytułowanym „Plan REPowerEU”. Jest to również zgodne z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/844⁽¹⁵⁾ oraz z dyrektywą (UE) 2018/2001, w której punkty oczyszczania ścieków komunalnych uznaje się za „obszary docelowe” w przypadku energii ze źródeł odnawialnych, co oznacza miejsce wyznaczone jako szczególnie odpowiednie do instalacji obiektów służących do produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Aby osiągnąć cel dotyczący neutralności energetycznej za pomocą optymalnych środków dla każdej oczyszczalni ścieków komunalnych i dla systemu zbierania, państwa członkowskie powinny zapewnić przeprowadzanie audytów energetycznych zgodnie z definicją w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1791⁽¹⁶⁾. Audyty te powinny też obejmować określenie potencjału w zakresie zmniejszania zużycia energii, racjonalnego kosztowo odzyskiwania i wykorzystywania ciepła odpadowego, na miejscu lub za pośrednictwem lokalnego systemu energetycznego, bądź racjonalnego kosztowo wykorzystywania lub racjonalnej kosztowo produkcji energii ze źródeł odnawialnych zgodnie z kryteriami określonymi w załączniku VI do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE⁽¹⁷⁾.

- (25) Ponieważ redukcje emisji metanu mają proporcjonalnie większy wpływ na łagodzenie zmiany klimatu niż redukcje emisji dwutlenku węgla, oraz ze względu na to, że sektor oczyszczania ścieków komunalnych uznano za jeden z głównych sektorów emitujących metan, sektor ten powinien monitorować emisje metanu i dążyć do ich redukcji, jak określono w globalnym zobowiązaniu dotyczącym metanu, inicjatywie zapoczątkowanej na konferencji ONZ w sprawie zmian klimatu w Glasgow (COP 26), podobnie jak w przypadku redukcji emisji metanu w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1787⁽¹⁸⁾, aby zapewnić wkład sektora oczyszczania ścieków komunalnych w osiągnięcie celu neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r., jak określono w rozporządzeniu (UE) 2021/1119.
- (26) Ponieważ transgraniczny charakter zanieczyszczenia wody wymaga współpracy między sąsiednimi państwami członkowskimi lub państwami trzecimi w zakresie przeciwdziałania takiemu zanieczyszczeniu i określania środków zwalczania jego źródła, państwa członkowskie powinny być zobowiązane do informowania siebie nawzajem lub

⁽¹³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/842 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie wiążących rocznych redukcji emisji gazów cieplarnianych przez państwa członkowskie od 2021 r. do 2030 r. przyczyniających się do działań na rzecz klimatu w celu wywiązania się z zobowiązań wynikających z Porozumienia paryskiego oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 525/2013 (Dz.U. L 156 z 19.6.2018, s. 26).

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (EU) 2015/652 oraz uchylecia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 (Dz.U. L 328, z 21.12.2018, s. 1).

⁽¹⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/844 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków i dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej (Dz.U. L 156 z 19.6.2018, s. 75).

⁽¹⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1791 z dnia 13 września 2023 r. w sprawie efektywności energetycznej oraz zmieniająca rozporządzenie (UE) 2023/955 (Dz.U. L 231 z 20.9.2023, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylecia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE (Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 1).

⁽¹⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1787 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie redukcji emisji metanu w sektorze energetycznym oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/942 (Dz.U. L, 2024/1787, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj>).

danego państwa trzeciego, jeżeli znaczne zanieczyszczenie wody pochodzące ze zrzutów ścieków komunalnych w jednym państwie członkowskim lub państwie trzecim wpływa lub może wpływać na jakość wody w innym państwie członkowskim lub państwie trzecim. Informacje takie należy przekazywać natychmiast w sytuacjach przypadkowego zanieczyszczenia, które ma znaczny wpływ na jednolite części wód w dolnym biegu rzeki, a odpowiedzi należy przekazywać odpowiednio szybko. W przypadku gdy państwa członkowskie zawarły wcześniejsze umowy między sobą lub z państwami trzecimi dotyczące kwestii środowiskowych związanych z wodami, można uwzględnić współpracę w ramach tych umów. Komisja powinna być informowana o takim zanieczyszczeniu i, w razie potrzeby, na wniosek państw członkowskich uczestniczyć w spotkaniach. Należy również zająć się kwestią zanieczyszczeń transgranicznych z państw trzecich, które dzielą te same jednolite części wód z niektórymi państwami członkowskimi. W celu zwalczania zanieczyszczeń docierających z państw trzecich lub napływających do państw trzecich współpraca i koordynacja z państwami trzecimi może przebiegać w ramach konwencji Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ (EKG ONZ) o ochronie i użytkowaniu cieków transgranicznych i jezior międzynarodowych⁽¹⁹⁾ lub innych odpowiednich konwencji regionalnych, takich jak regionalne konwencje w sprawie mórz lub rzek.

- (27) W celu zapewnienia ochrony środowiska i zdrowia ludzkiego państwa członkowskie powinny zapewnić, aby systemy zbierania i oczyszczalnie ścieków komunalnych budowane w celu spełnienia wymogów niniejszej dyrektywy były projektowane, budowane, eksploatowane i utrzymywane w sposób zapewniający wystarczającą wydajność w każdych normalnych warunkach klimatycznych. Ponieważ infrastrukturę ścieków komunalnych uznano za podmioty krytyczne na podstawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2557⁽²⁰⁾, państwa członkowskie powinny również zapewnić, aby oczyszczalnie ścieków komunalnych i systemy zbierania były podczas ich projektowania, budowy i eksploatacji oceniane pod kątem podatności na ekstremalne zdarzenia występujące ze względu na zmianę klimatu.
- (28) Oczyszczalnie ścieków komunalnych przyjmują również ścieki inne niż bytowe, w tym ścieki przemysłowe, mogące zawierać szereg zanieczyszczeń, których nie ujęto wyraźnie w dyrektywie 91/271/EWG, takich jak metale ciężkie, mikroplastik, mikrozanieczyszczenia i inne chemikalia, w tym związki per- i polifluoroalkilowe (PFAS). Takie ścieki inne niż bytowe mogą pochodzić, np. z sektorów przemysłu, przedsiębiorstw handlowych lub szpitali i innych placówek medycznych. W większości przypadków znajomość takich zanieczyszczeń oraz wiedza na ich temat są niewystarczające, co może prowadzić do pogarszania funkcjonowania procesu oczyszczania i przyczynić się do zanieczyszczenia wód odbiornika, a także uniemożliwić odzysk osadów i ponowne wykorzystanie oczyszczonych ścieków. Państwa członkowskie powinny w związku z tym regularnie monitorować zanieczyszczenia inne niż bytowe, które są odprowadzane do oczyszczalni ścieków komunalnych i do jednolitych części wód, i informować o takich zanieczyszczeniach. Aby zapobiec u źródła zanieczyszczeniom ze zrzutów ścieków innych niż bytowe, uwalnianie ścieków pochodzących z sektorów przemysłu lub od przedsiębiorstw podłączonych do systemów zbierania powinno podlegać wcześniejszym przepisom lub specjalnym zezwoleniom, wydanym przez właściwe organy lub odpowiednie podmioty. W celu zapewnienia, aby systemy zbierania i oczyszczalnie ścieków komunalnych były technicznie zdolne do przyjmowania i oczyszczania dopływających zanieczyszczeń, przed wydaniem tych zezwoleń lub przyjęciem tych wcześniejszych przepisów należy skonsultować się z operatorami zarządzającymi oczyszczalniami ścieków komunalnych przyjmującymi ścieki inne niż bytowe, informować ich oraz umożliwić im, na ich żądanie, zapoznanie się z wydanymi zezwoleniami w celu dostosowania ich procesów oczyszczania. W przypadku stwierdzenia w doprowadzanych ściekach zanieczyszczeń innych niż bytowe państwa członkowskie powinny podjąć odpowiednie działania w celu zmniejszenia zanieczyszczeń u źródła, poprzez wzmocnienie monitorowania zanieczyszczeń w systemach zbierania, tak aby można było zidentyfikować źródła zanieczyszczeń, oraz, w stosownych przypadkach, poprzez przegląd zezwoleń udzielonych odpowiednim, podłączonym oczyszczalniom ścieków komunalnych.
- (29) Zasoby wodne w Unii znajdują się pod coraz większą presją, co prowadzi do stałego lub czasowego niedoboru wody na niektórych obszarach Unii. Zdolność Unii do reagowania na coraz większą presję na zasoby wodne może wzrosnąć dzięki upowszechnieniu ponownego wykorzystania oczyszczonych ścieków komunalnych, co ograniczy pobór wody słodkiej z jednolitych części wód powierzchniowych i gruntowych. W związku z tym należy zachęcać do ponownego wykorzystywania oczyszczonych ścieków komunalnych i stosować je w każdym przypadku, gdy jest to właściwe, w szczególności na obszarach dotkniętych niedoborem wody, oraz do wszystkich odpowiednich zastosowań, zapewniając przy tym minimalny przepływ hydrobiologiczny w częściach wód odbiornika i biorąc jednocześnie pod uwagę potrzebę zapewnienia realizacji celów dotyczących dobrego stanu ekologicznego i chemicznego wód, do których odprowadzane są ścieki, zdefiniowanego w dyrektywie 2000/60/WE. Aby to osiągnąć, państwa członkowskie w ramach oceny skutków przeprowadzanej na podstawie dyrektywy 2000/60/WE powinny monitorować skutki, jakie ponowne wykorzystanie oczyszczonych ścieków komunalnych ma dla minimalnego przepływu hydrobiologicznego w wodach odbiornika. Potencjał ponownego wykorzystywania oczyszczonych ścieków komunalnych należy oceniać z uwzględnieniem planów gospodarowania wodami

⁽¹⁹⁾ Dz.U. L 186 z 5.8.1995, s. 44.

⁽²⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2557 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie odporności podmiotów krytycznych i uchylająca dyrektywę Rady 2008/114/WE (Dz.U. L 333 z 27.12.2022, s. 164).

w dorzeczu ustanowionych na podstawie dyrektywy 2000/60/WE oraz decyzji państw członkowskich na podstawie art. 2 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/741 ⁽²¹⁾, a także potrzeby zapewnienia, by zostały osiągnięte cele dotyczące dobrego stanu ekologicznego i chemicznego wód, do których odprowadzane są ścieki, zgodnie z definicją w dyrektywie 2000/60/WE. Zaostrzenie wymogów dotyczących oczyszczania ścieków komunalnych oraz działania mające na celu lepsze monitorowanie, śledzenie i ograniczanie zanieczyszczeń u źródła będą miały wpływ na jakość oczyszczonych ścieków komunalnych, a zatem będą wspierać ponowne wykorzystanie wody. W przypadku gdy ponowne wykorzystanie wody służy do nawadniania w rolnictwie, powinno się ono odbywać zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2020/741. W stosownych przypadkach, aby zapewnić bezpieczeństwo ponownego wykorzystywania oczyszczonych ścieków komunalnych, państwa członkowskie powinny rozważyć oczyszczanie czwartego stopnia ścieków komunalnych, które są lub mają zostać ponownie wykorzystane. Środki dotyczące promowania ponownego wykorzystania oczyszczonych ścieków komunalnych oraz samego ponownego wykorzystania należy uwzględnić w strategiach na rzecz odporności wodnej na poziomie państwa członkowskiego, o ile takie strategie są dostępne.

- (30) Składniki odżywcze zawarte w ściekach komunalnych mogą być przydatne w przypadkach, gdy oczyszczone ścieki komunalne są ponownie wykorzystywane w rolnictwie zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2020/741. W takich przypadkach państwa członkowskie powinny mieć możliwość skorzystania, na szczególnych warunkach, które zapewniają najwyższy poziom ochrony środowiska i zdrowia ludzkiego, z odstępstwa od obowiązku stosowania oczyszczania trzeciego stopnia zgodnie z niniejszą dyrektywą jedynie w odniesieniu do tej części oczyszczonych ścieków komunalnych, która jest ponownie wykorzystywana w rolnictwie.
- (31) W celu zapewnienia właściwego wdrożenia niniejszej dyrektywy, a w szczególności przestrzegania dopuszczalnych wartości emisji, ważne jest monitorowanie zrzutów oczyszczonych ścieków komunalnych do środowiska. Monitorowanie powinno odbywać się poprzez ustanowienie na poziomie krajowym obowiązkowego systemu wcześniejszych przepisów lub specjalnych zezwoleń na zrzuty oczyszczonych ścieków komunalnych do środowiska. Ponadto, aby zapobiec niezamierzonym zrzutom biomediołów do środowiska z oczyszczalni ścieków komunalnych stosujących biomedię, konieczne jest uwzględnienie w zezwoleniach lub przepisach dotyczących zrzutów ścieków szczególnych obowiązków w zakresie ciągłego monitorowania takich zrzutów i zapobiegania im. Takie biomedie są zwykle wykonane z tworzyw sztucznych i mogą obejmować m.in. bionośniki, biogranulat lub granulaty polistyrenowy.
- (32) W razie potrzeby państwa członkowskie powinny dostosować swoją infrastrukturę zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych do liczebności populacji i związanego z nią ładunku ścieków bytowych, aby zachować zgodność z wymogami niniejszej dyrektywy. Ewentualnego wpływu zrzutów na jednolite części wód wynikającego z budowy i dostosowania takiej infrastruktury nie należy uznawać za naruszenie obowiązków spoczywających na państwach członkowskich na mocy dyrektywy 2000/60/WE, o ile spełnione są warunki określone w niniejszej dyrektywie.
- (33) W celu zapewnienia ochrony środowiska bezpośrednie zrzuty do środowiska ulegających biodegradacji ścieków innych niż bytowe pochodzących z niektórych sektorów przemysłu powinny podlegać odpowiednim wymogom. Wymogi te powinny zapewnić, aby bezpośrednie zrzuty pochodzące z niektórych sektorów przemysłu podlegały oczyszczaniu drugiego stopnia oraz oczyszczaniu trzeciego i czwartego stopnia, jeżeli jest to konieczne w celu ochrony środowiska i zdrowia ludzkiego, a także aby – na podstawie końcowej analizy – przestrzegano parametrów ustalonych dla ścieków oczyszczonych lub zapewniano ten sam poziom ochrony środowiska.
- (34) Zgodnie z art. 168 ust. 1 TFUE działanie Unii uzupełnia politykę krajową i nakierowane jest na poprawę zdrowia publicznego i zapobieganie dolegliwościom. Aby zapewnić optymalne wykorzystanie odpowiednich danych dotyczących zdrowia publicznego związanych ze ściekami komunalnymi, należy ustanowić nadzór nad ściekami komunalnymi i wykorzystywać go do celów zapobiegawczych lub do wczesnego ostrzegania, na przykład przy wykrywaniu określonych wirusów w ściekach komunalnych będących sygnałem pojawienia się epidemii lub pandemii. Państwa członkowskie powinny ustanowić krajowy system dialogu i koordynacji między właściwymi organami odpowiedzialnymi za zdrowie publiczne a właściwymi organami odpowiedzialnymi za oczyszczanie ścieków komunalnych. W kontekście tej koordynacji należy ustalić jasny podział ról, obowiązków i kosztów między tymi właściwymi organami. Państwa członkowskie powinny opracować wykaz istotnych dla zdrowia publicznego parametrów, które należy monitorować w ściekach komunalnych, jak również częstotliwość i miejsce pobierania próbek, uwzględniając zalecenia między innymi Europejskiego Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC), Urzędu ds. Gotowości i Reagowania na Stany Zagrożenia Zdrowia (HERA) oraz Światowej Organizacji Zdrowia (WHO); powinny również rozważyć umieszczenie w takim wykazie następujących parametrów zdrowotnych: SARS-CoV-2 i jego warianty, poliovirus, wirus grypy, nowo pojawiające się patogeny i wszelkie inne parametry zdrowia publicznego, które można uznać za istotne. Na podstawie informacji zebranych podczas pandemii

⁽²¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/741 z dnia 25 maja 2020 r. w sprawie minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystania wody (Dz.U. L 177 z 5.6.2020, s. 32).

COVID-19 oraz doświadczeń zdobytych podczas wdrażania zalecenia Komisji (UE) 2021/472⁽²²⁾ na państwach członkowskich powinien spoczywać obowiązek monitorowania odpowiednich parametrów zdrowotnych w ściekach komunalnych w przypadku stanu zagrożenia zdrowia. W celu zapewnienia stosowania zharmonizowanych metod państwa członkowskie powinny w miarę możliwości stosować metody pobierania próbek i analizy określone w zaleceniu (UE) 2021/472 w odniesieniu do monitorowania SARS-CoV-2 i jego wariantów.

- (35) Unia uznaje znaczenie rozwiązania problemu oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe, w szczególności w komunikacie Komisji z dnia 29 czerwca w 2017 r. zatytułowanym „Europejski plan działania »Jedno zdrowie« na rzecz zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe”, oraz przyjęła Europejski plan działania „Jedno zdrowie” na rzecz zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe. Według WHO, ścieki komunalne są uznawane i udokumentowane jako główne źródła środków przeciwdrobnoustrojowych i ich metabolitów, a także bakterii opornych na środki przeciwdrobnoustrojowe i ich genów. W celu poszerzenia wiedzy na temat głównych źródeł oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe należy wprowadzić obowiązek monitorowania występowania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe w ściekach komunalnych, aby dalej rozwijać wiedzę naukową i potencjalnie podejmować odpowiednie działania w przyszłości.
- (36) W niniejszej dyrektywie uznaje się podejście „Jedno zdrowie”, zgodnie z opracowaniem WHO, za zintegrowane i jednoczące podejście mające na celu trwałą równowagę i optymalizację zdrowia ludzi, zwierząt i ekosystemów. Podejście „Jedno zdrowie” opiera się na założeniu, że zdrowie ludzi, zwierząt domowych i dzikiej fauny i flory, roślin oraz szeroko pojętego środowiska, w tym ekosystemów, są ze sobą ściśle powiązane i współzależne.
- (37) W celu ochrony środowiska i zdrowia ludzkiego państwa członkowskie powinny zidentyfikować i ocenić ryzyko spowodowane gospodarowaniem ściekami komunalnymi. Ocena ryzyka może obejmować analizy chemiczne o szerokim zakresie, w tym analizy mieszanin chemicznych, lub metody oparte na skutkach biologicznych, aby dokonać identyfikacji substancji, które budzą obawy, między innymi dla organizmów wodnych lub jakości wody pitnej lub wody w kąpieliskach. Na tej podstawie oraz w przypadkach gdy jest to konieczne, aby spełnić wymogi unijnych przepisów dotyczących wody, państwa członkowskie powinny wprowadzić środki w zakresie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych, które są bardziej rygorystyczne niż środki wymagane w celu spełnienia minimalnych wymogów określonych w niniejszej dyrektywie. Zgodnie z art. 191 ust. 2 TFUE oraz dodatkowo w stosunku do środków przewidzianych lub podjętych zgodnie z art. 11 ust. 3 dyrektywy 2000/60/WE państwa członkowskie powinny promować w pierwszej kolejności kontrolę zanieczyszczeń u źródła w celu zapobiegania zanieczyszczaniu jednolitych części wód, do których odprowadzane są ścieki. W szczególności państwa członkowskie powinny wprowadzić środki zapobiegawcze, które pozwolą ograniczyć ryzyko umyślnego i nieumyślnego uwolnienia mikrodrobin plastiku, które będą trafiały do ścieków komunalnych i osadów.
- (38) W zależności od sytuacji te bardziej rygorystyczne środki mogą obejmować między innymi stworzenie systemów zbierania, opracowanie planów zintegrowanego gospodarowania ściekami komunalnymi lub stosowanie oczyszczania drugiego, trzeciego lub czwartego stopnia ścieków komunalnych w przypadku aglomeracji lub oczyszczalni ścieków komunalnych, które nie osiągają progów RLM powodujących zastosowanie standardowych wymogów. Mogą również obejmować procesy oczyszczania, które są intensywniejsze niż oczyszczanie konieczne w celu spełnienia minimalnych wymogów, lub dezynfekcję oczyszczonych ścieków komunalnych niezbędną do spełnienia wymogów dyrektywy 2006/7/WE.
- (39) W ramach zadania 6.2 w ramach celu zrównoważonego rozwoju nr 6 ONZ dotyczącego czystej wody i warunków sanitarnych, państwa członkowskie zostały zobowiązane, aby do 2030 roku „zapewnić dostęp do odpowiednich i godziwych warunków sanitarnych i higienicznych dla wszystkich oraz wyeliminować praktyki defekacji na świeżym powietrzu, przy czym należy zwrócić szczególną uwagę na potrzeby kobiet, dziewcząt i osób żyjących we wrażliwych sytuacjach”. Urządzenia sanitarne powinny umożliwiać bezpieczne postępowanie z ludzkim moczem, kałem i krwią menstruacyjną i ich unieszkodliwianie oraz zmianę produktów menstruacyjnych. Ponadto zasada nr 20 Europejskiego filaru praw socjalnych stanowi, że każdy ma prawo dostępu do podstawowych usług dobrej jakości, w tym wody i urządzeń sanitarnych. W tym kontekście i zgodnie z zaleceniami zawartymi w wytycznych WHO dotyczących urządzeń sanitarnych i zdrowia⁽²³⁾ oraz zgodnie protokołem „Woda i zdrowie” do Konwencji o ochronie i użytkowaniu cieków transgranicznych i jezior międzynarodowych”, podpisanym w Londynie w dniu 17 czerwca 1999 r., państwa członkowskie powinny rozwiązać problem dostępu do urządzeń sanitarnych na poziomie krajowym. Należy przeprowadzić działania mające zapewniające dostęp do systemu sanitarnego dla wszystkich, na przykład poprzez umieszczanie urządzeń sanitarnych w przestrzeni publicznej, jak również zachęcanie do udostępniania odpowiednich urządzeń sanitarnych w budynkach administracji publicznej i użyteczności publicznej bezpłatnie lub po przystępnej cenie dla wszystkich, w tym wszelkiego rodzaju urządzeń i usług, takich jak toalety ze spłuczką i toalety suche. Gospodarowanie urządzeniami sanitarnymi powinno odbywać się w sposób bezpieczny, co oznacza, że w stosownych przypadkach powinny one być zawsze dostępne dla

⁽²²⁾ Zalecenie Komisji (UE) 2021/472 z dnia 17 marca 2021 r. w sprawie wspólnego podejścia do ustanowienia systematycznego nadzoru nad SARS-CoV-2 i jego wariantami w ściekach w UE (Dz.U. L 98 z 19.3.2021, s. 3).

⁽²³⁾ Wytyczne WHO dotyczące urządzeń sanitarnych i zdrowia, 2018.

wszystkich, w tym dla osób o szczególnych potrzebach, takich jak dzieci, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami i osoby bezdomne, że powinny być umieszczone w miejscu zapewniającym maksymalne bezpieczeństwo użytkowników oraz że powinny być bezpieczne w użyciu pod względem higienicznym i technicznym. Liczba takich urządzeń powinna być również wystarczająca, aby potrzeby osób zostały zaspokojone, a czas oczekiwania nie był nadmiernie długi. Decyzję o tym, jaka liczba urządzeń sanitarnych w przestrzeni publicznej jest wystarczająca, należy podjąć na odpowiednim poziomie, z poszanowaniem zasady pomocniczości.

- (40) Specyficzna sytuacja kultur mniejszościowych, takich jak Romowie i Trawelerzy, niezależnie od tego, czy prowadzą osiadły tryb życia czy nie – a w szczególności ich brak dostępu do systemu sanitarnego – została także uznana w komunikacie Komisji z dnia 7 października 2020 r. zatytułowanym „Unia równości: unijne ramy strategiczne na rzecz równouprawnienia, włączenia społecznego i udziału Romów”, w którym wezwano do zwiększenia skutecznego równego dostępu do podstawowych usług. Ogólnie rzecz biorąc, państwa członkowskie powinny zwracać szczególną uwagę na grupy szczególnie narażone lub grupy zmarginalizowane ze względu na czynniki związane z ich sytuacją społeczno-gospodarczą, pochodzeniem etnicznym, seksualnością, płcią, niepełnosprawnością, bezdomnością, statusem prawnym, przekonaniami religijnymi lub z innych powodów, wprowadzając niezbędne środki, aby zapewnić tym grupom dostęp do systemu sanitarnego. Ważne jest, aby identyfikowanie tych grup odbywało się spójnie z art. 16 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2184⁽²⁴⁾. Środki mające na celu poprawę dostępu grup szczególnie narażonych i zmarginalizowanych do systemu sanitarnego mogą obejmować udostępnianie urządzeń sanitarnych w przestrzeni publicznej i prywatnej bezpłatnie lub po uiszczeniu niewielkiej opłaty za usługę, jak również udostępnianie urządzeń sanitarnych w budynkach administracji publicznej, poprawę lub utrzymanie połączenia z odpowiednimi systemami do zbierania ścieków komunalnych oraz zwiększanie wiedzy na temat najbliższych urządzeń sanitarnych.
- (41) Zgodnie z wytycznymi UE w sprawie praw człowieka w zakresie bezpiecznej wody pitnej i usług sanitarnych, przyjętymi przez Radę w dniu 17 czerwca 2019 r. należy zwracać szczególną uwagę na potrzeby kobiet i dziewcząt, ponieważ są one szczególnie zagrożone i narażone na ataki, przemoc seksualną i przemoc ze względu na płeć, molestowanie i inne zagrożenia dla ich bezpieczeństwa, jeżeli korzystają z urządzeń sanitarnych poza domem. Jest to zgodne z konkluzjami Rady w sprawie dyplomacji wodnej, przyjętymi w dniu 19 listopada 2018 r., w których potwierdzono znaczenie uwzględnienia perspektywy płci w dyplomacji wodnej. W związku z tym państwa członkowskie powinny zwrócić szczególną uwagę na kobiety i dziewczęta jako grupę szczególnie wrażliwą i wprowadzić niezbędne środki w celu poprawy lub utrzymania ich bezpiecznego dostępu do urządzeń sanitarnych.
- (42) W ocenie stwierdzono, że można usprawnić gospodarowanie osadami, aby lepiej dostosować je do zasad gospodarki o obiegu zamkniętym i hierarchii postępowania z odpadami określonej w art. 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE⁽²⁵⁾. Działania mające na celu lepsze monitorowanie i ograniczenie zanieczyszczeń u źródła pochodzących ze zrzutów ścieków innych niż bytowe przyczynią się do poprawy jakości wyprodukowanych osadów i zapewnią ich bezpieczne wykorzystanie w rolnictwie. Aby zapewnić właściwe i bezpieczne odzyskiwanie z osadów składników odżywczych, w tym substancji krytycznej, jaką jest fosfor, na poziomie Unii należy określić łączny wskaźnik minimalnego ponownego wykorzystywania i recyklingu. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość wyboru w zakresie decyzji o ponownym wykorzystaniu lub recyklingu ścieków komunalnych lub osadów w celu odzyskania fosforu. Łączny wskaźnik minimalnego ponownego wykorzystywania i recyklingu powinien uwzględniać zawartość fosforu w osadach, która może być różna w różnych obszarach. Powinien również uwzględniać poziom nasycenia na każdym rynku krajowym, np. dostępność innych źródeł fosforu ze źródeł organicznych, przykładowo hodowli zwierząt gospodarskich, oraz możliwości jego absorpcji w rolnictwie. Należy zachęcać państwa członkowskie do monitorowania mikrozanieczyszczeń w osadach, w szczególności w przypadku gdy zachodzi ryzyko akumulacji mikrozanieczyszczeń w osadach oraz gdy są one ponownie wykorzystywane w rolnictwie, w celu zwiększenia wiedzy na temat ich obecności oraz ochrony środowiska i zdrowia ludzkiego. Należy zachęcać do odpowiedniego i bezpiecznego odzyskiwania składników odżywczych oraz ich ponownego wykorzystywania w rolnictwie, aby wspierać odporność i zrównoważony charakter sektora rolnego oraz przyczynić się do strategicznej autonomii unijnego przemysłu nawozowego. W tym kontekście państwa członkowskie – uwzględniając krajowe i lokalne opcje waloryzacji – powinny podjąć środki zachęcające do produkcji i zakupu składników odżywczych odzyskiwanych ze ścieków komunalnych i osadów. Przy ponownym wykorzystywaniu osadów w rolnictwie szczególną uwagę należy zwrócić na mikrodrobiny plastiku. Mikrodrobiny plastiku powinny być zatem systematycznie monitorowane w przypadku ponownego wykorzystywania osadów w rolnictwie. Informacje te są niezbędne dla bezpiecznego gospodarowania osadami w rolnictwie oraz do celów ewentualnego przeglądu odnośnej polityki Unii.

⁽²⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2184 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. L 435 z 23.12.2020, s. 1).

⁽²⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (Dz.U. L 312 z 22.11.2008, s. 3).

- (43) Konieczne jest odpowiednie monitorowanie w celu sprawdzenia zgodności z nowymi wymogami niniejszej dyrektywy dotyczącymi mikrozanieczyszczeń, zanieczyszczeń innych niż bytowe, neutralności energetycznej, przelewów burzowych i spływu powierzchniowego wód opadowych z terenów zurbanizowanych. W stosownych przypadkach i w miarę możliwości technicznych monitorowanie powinno być wspierane przez wykorzystanie narzędzi cyfrowych. W szczególności wykorzystanie narzędzi cyfrowych należy systematycznie uwzględniać do celów operacyjnego zarządzania systemami zbierania i oczyszczalni ścieków komunalnych. Aby sprawdzić zgodność z wymogami oczyszczania czwartego stopnia w zakresie redukcji mikrozanieczyszczeń w zrzutach ścieków komunalnych, wystarczy monitorować ograniczony zestaw reprezentatywnych mikrozanieczyszczeń. Częstotliwość monitorowania powinna opierać się na aktualnych najlepszych praktykach, stosowanych obecnie w Szwajcarii. Aby zachować opłacalność, obowiązki te powinny być dostosowane do wielkości oczyszczalni ścieków komunalnych i aglomeracji. Do celów takiego monitorowania niniejsza dyrektywa zapewnia pobieranie próbek. Za każdym razem próbka jest pobierana zarówno na wlocie, jak i na wylocie z oczyszczalni ścieków komunalnych. Monitorowanie przyczyni się również do dostarczenia danych do ogólnych ram monitoringu środowiska ustanowionych w 8. unijnym programie działań w zakresie środowiska⁽²⁶⁾, a w szczególności do uzupełnienia ram monitorowania i prognoz dotyczących realizacji zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń, określonych w komunikacie Komisji z dnia 12 maja 2021 r. zatytułowanym „Droga do zdrowej planety dla wszystkich. Plan działania UE na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby”, które stanowią jego podstawę.
- (44) Mikroplastik i odpowiednie mikrozanieczyszczenia powinny być monitorowane, w stosownych przypadkach, w zrzutach z przelewów burzowych i spływów powierzchniowego wód opadowych z terenów zurbanizowanych z systemów rozdzielczych z wykorzystaniem programu pobierania reprezentatywnych próbek umożliwiającego oszacowanie stężenia z myślą o modelowaniu jakości wody. Emisje gazów cieplarnianych należy monitorować, w stosownych przypadkach, z wykorzystaniem analiz, obliczeń lub modelowania.
- (45) Aby zapewnić ochronę środowiska i podjęcie odpowiednich działań w ramach każdej oceny ryzyka, która ma zostać przeprowadzona do celów wdrożenia niniejszej dyrektywy, jak również do celów wdrożenia innych przepisów prawa Unii, państwa członkowskie powinny monitorować szerokie spektrum zanieczyszczeń przy wlotach i wylotach oczyszczalni ścieków komunalnych. Aby uniknąć zbędnych obciążeń, należy monitorować wyłącznie zanieczyszczenia, których obecności w ściekach komunalnych można się spodziewać, biorąc pod uwagę dużą różnorodność zanieczyszczeń, które mogą docierać do oczyszczalni ścieków komunalnych, w tym ze źródeł innych niż ścieki bytowe. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość zmniejszenia częstotliwości monitorowania, jeżeli zanieczyszczenia nie zostaną wykryte w kolejnych sesjach pobierania próbek. Z najnowszych danych wynika mianowicie, że PFAS występują w ściekach komunalnych, czasami w wysokich stężeniach. Najnowsze dowody naukowe wskazują, że ze względu na swoją trwałość PFAS stanowią zagrożenie dla środowiska i zdrowia publicznego. Należy zatem lepiej zrozumieć drogi, jakimi PFAS przedostają się do środowiska, i monitorować je na wlotach i wylotach oczyszczalni ścieków komunalnych. Ze względu na wysokie ryzyko narażenia na działanie PFAS i ich wpływ na zdrowie monitorowanie to powinno rozpoczynać się w pierwszej kolejności w miejscu, gdzie zrzuty docierają do obszarów zasilania wykorzystywanych do poboru wody pitnej.
- (46) W celu zmniejszenia obciążenia administracyjnego i lepszego wykorzystania możliwości, jakie daje transformacja cyfrowa, należy ulepszyć i uprościć składanie sprawozdań z wdrażania niniejszej dyrektywy poprzez zniesienie nałożonego na państwa członkowskie obowiązku składania co dwa lata sprawozdań dla Komisji oraz obowiązku publikowania przez Komisję sprawozdań w cyklu dwuletnim. Obowiązek ten należy zastąpić wymogiem, aby państwa członkowskie poprawiały, przy wsparciu EEA, istniejące krajowe znormalizowane zbiory danych ustanowione na mocy dyrektywy 91/271/EWG oraz regularnie je aktualizowały. Komisja wykorzysta te ulepszone zbiory danych do weryfikacji zgodności z niniejszą dyrektywą. Zasadne jest, aby model sprawozdawczy został opracowany przez EEA we współpracy z państwami członkowskimi. Komisja i EEA powinny mieć dostęp do krajowych baz danych. W celu zapewnienia pełnych informacji o stosowaniu niniejszej dyrektywy zbiory danych powinny zawierać informacje na temat zapewnienia przez oczyszczalnie ścieków komunalnych zgodności z wymogami dotyczącymi oczyszczania (spełnienie/niespełnienie wymogów, ładunki i stężenie zrzucanych zanieczyszczeń), poziomu osiągnięcia celów w zakresie neutralności energetycznej, emisji gazów cieplarnianych przez oczyszczalnie ścieków o RLM wynoszącej co najmniej 10 000 oraz środków wprowadzonych przez państwa członkowskie w kontekście przelewów burzowych i spływu powierzchniowego wód opadowych z terenów zurbanizowanych, dostępu do systemu sanitarnego i oczyszczania przez systemy indywidualne. Ponadto należy zapewnić pełną spójność z rozporządzeniem (WE) nr 166/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady⁽²⁷⁾ w celu optymalizacji wykorzystania danych, jak również wspierania pełnej przejrzystości. Informacje zebrane za pośrednictwem tych zbiorów danych powinny służyć porównaniu i wymianie na poziomie Unii najlepszych praktyk w zakresie efektywności oczyszczalni ścieków komunalnych. Obciążenia administracyjne związane z przekazywaniem informacji i danych ogółowi społeczeństwa powinny być zawsze zgodne z zasadą proporcjonalności.

⁽²⁶⁾ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/591 z dnia 6 kwietnia 2022 r. w sprawie ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2030 r. (Dz.U. L 114 z 12.4.2022, s. 22).

⁽²⁷⁾ Rozporządzenie (WE) nr 166/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 stycznia 2006 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń i zmieniające dyrektywę Rady 91/689/EWG i 96/61/WE (Dz.U. L 33 z 4.2.2006, s. 1).

- (47) Wdrażanie dyrektywy 91/271/EWG jest finansowane z taryf za wodę i z budżetów publicznych, w tym z funduszy unijnych. W przyszłości rozszerzona odpowiedzialność producenta powinna być tak określona, aby zapewnić, aby koszty oczyszczania czwartego stopnia były przynajmniej częściowo ponoszone przez zainteresowane gałęzie przemysłu i uzupełniane innymi rodzajami finansowania. W przeszłości wdrażanie dyrektywy 91/271/EWG było również w znacznym stopniu wspierane przez unijną politykę spójności i programy prowadzone na podstawie programów „Horyzont 2020” i LIFE. W celu zapewnienia terminowego i właściwego wdrożenia niniejszej dyrektywy niezbędne jest ustanowienie przez państwa członkowskie krajowych programów wdrażania obejmujących długoterminowe programowanie wymaganych inwestycji wraz ze strategią finansowania. Te krajowe programy wdrażania należy zgłaszać Komisji. Aby ograniczyć obciążenie administracyjne, wymóg ten nie powinien mieć zastosowania do państw członkowskich, w których ponad 95 % aglomeracji spełnia główne obowiązki w zakresie oczyszczania i zbierania ścieków. Aby kontynuować wdrażanie niniejszej dyrektywy, na potrzeby przygotowania kolejnych wieloletnich ram finansowych i późniejszych ram Komisja powinna rozważyć krajowe programy wdrażania zgłoszone przez państwa członkowskie, a państwa członkowskie powinny niezwłocznie wprowadzić wymagany system rozszerzonej odpowiedzialności producenta.
- (48) Sektor zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych jest specyficzny i działa jako rynek zmonopolizowany, na którym przedsiębiorstwa publiczne i małe przedsiębiorstwa są podłączone do systemu zbierania, nie mając możliwości wyboru operatorów. W związku z tym ważne jest zapewnienie publicznego dostępu do kluczowych wskaźników skuteczności działania operatorów, takich jak osiągnięty poziom oczyszczania, koszty oczyszczania, zużyta i wyprodukowana energia oraz powiązane emisje gazów cieplarnianych i ślad węglowy. Aby uświadomić społeczeństwu konsekwencje oczyszczania ścieków komunalnych, należy podawać kluczowe informacje dotyczące rocznych kosztów zbierania i oczyszczania ścieków każdego gospodarstwa domowego, przynajmniej w aglomeracjach o RLM wynoszącej ponad 10 000, a w miarę możliwości powyżej 1 000, w łatwo dostępny sposób, na przykład na fakturach, natomiast inne szczegółowe informacje należy udostępniać – w formacie przyjaznym dla użytkownika – w internecie, na stronie internetowej operatora lub właściwego organu.
- (49) W dyrektywie 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁽²⁸⁾ zagwarantowano prawo dostępu do informacji o środowisku w państwach członkowskich zgodnie z Konwencją Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ z 1998 r. o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska (zwaną dalej „konwencją z Aarhus”)⁽²⁹⁾. Konwencja z Aarhus obejmuje szeroki zakres zobowiązań związanych zarówno z udostępnianiem na wniosek informacji o środowisku, jak i z aktywnym rozpowszechnianiem takich informacji. Ważne jest, aby przepisy niniejszej dyrektywy dotyczące dostępu do informacji oraz zasady dotyczące wymiany danych stanowiły uzupełnienie wspomnianej dyrektywy, ustanawiając obowiązek udostępniania społeczeństwu, w sposób przyjazny dla użytkownika, informacji w internecie na temat zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych, a nie tworzyły odrębny system prawny.
- (50) Skuteczność niniejszej dyrektywy oraz jej cel, jakim jest ochrona zdrowia publicznego w kontekście polityki środowiskowej Unii, wymagają, aby osoby fizyczne lub prawne lub, w stosownych przypadkach, ich należycie ustanowione organizacje, mogły opierać się na niej w postępowaniach sądowych oraz aby sądy krajowe miały możliwość brania niniejszej dyrektywy pod uwagę jako jednego z elementów prawa Unii w celu, między innymi, kontroli decyzji organów krajowych, w stosownych przypadkach. Ponadto, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, na mocy zasady lojalnej współpracy ustanowionej w art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), to sądy państw członkowskich mają zapewniać ochronę sądową praw osoby wynikających z prawa Unii. Oprócz tego art. 19 ust. 1 TUE zawiera wymóg, zgodnie z którym państwa członkowskie ustanawiają środki niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony prawnej w dziedzinach objętych prawem Unii. Powinno się to odbywać zgodnie z przepisami krajowymi, bez pozbawiania skuteczności przepisu dotyczącego rekompensaty. Ponadto, zgodnie z konwencją z Aarhus, członkowie zainteresowanej społeczności powinni mieć dostęp do wymiaru sprawiedliwości, aby przyczynić się do ochrony prawa do życia w środowisku, które jest odpowiednie dla zdrowia i pomyślności ludzi.
- (51) W celu dostosowania niniejszej dyrektywy do postępu naukowego i technicznego należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 TFUE w odniesieniu do zmiany niektórych części załączników w celu dostosowania monitorowania do najaktualniejszych metod monitorowania, w tym mając na uwadze optymalne wykorzystanie narzędzi cyfrowych i uwzględnienie odpowiednich metod stosowanych w innych odpowiednich przepisach prawa Unii, jak również oceny rezultatów w zakresie wymogów dotyczących oczyszczania trzeciego i czwartego stopnia, a także wymogów dotyczących wcześniejszych przepisów i specjalnych zezwoleń na zrzuć ścieków innych niż bytowe do systemów zbierania i oczyszczalni ścieków komunalnych oraz w odniesieniu do uzupełnienia niniejszej dyrektywy poprzez ustanowienie łącznego wskaźnika minimalnego ponownego wykorzystania i recyklingu fosforu z osadów i ścieków komunalnych, przy uwzględnieniu dostępnych technologii i zasobów, jak również rentowności odzyskiwania fosforu oraz poprzez aktualizację informacji

⁽²⁸⁾ Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz.U. L 41 z 14.2.2003, s. 26).

⁽²⁹⁾ Dz.U. L 124 z 17.5.2005, s. 4.

przekazywanych społeczeństwu w internecie i gospodarstwach domowym. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa⁽³⁰⁾. W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup ekspertów Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.

- (52) W celu zapewnienia jednolitych warunków wdrażania niniejszej dyrektywy należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w odniesieniu do przyjmowania norm dotyczących projektowania systemów indywidualnych, do określenia formatu sprawozdawczości i poziomu szczegółowości informacji w stosunku do systemów indywidualnych, do ustalenia formatu i metody oceny ryzyka, które mają być stosowane w kontekście oczyszczania czwartego stopnia, do przyjmowania metod monitorowania i oceny wskaźników oczyszczania czwartego stopnia oraz celów dotyczących neutralności energetycznej, do ustalania wspólnych warunków i kryteriów stosowania zwolnień niektórych produktów z rozszerzonej odpowiedzialności producenta, do ustanowienia metodyki wspierającej opracowywanie planów zintegrowanego gospodarowania ściekami komunalnymi, do opracowywania wskaźników alternatywnych do wyrażonego w ładunkach orientacyjnego celu, jakim jest ograniczenie zanieczyszczenia, w oparciu np. o objętość, częstotliwość przelewów burzowych, objętość zrzutów spływu powierzchniowego wód opadowych z terenów zurbanizowanych lub opracowania innych istotnych alternatywnych wskaźników, oraz w celu ustanowienia minimalnej częstotliwości pobierania próbek i metodyki pomiaru oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe, bezpośrednich i pośrednich emisji gazów cieplarnianych i mikroplastiku w ściekach komunalnych i w osadach, w celu ustanowienia minimalnych wykazów istotnych zanieczyszczeń, które mogą się znajdować w ściekach komunalnych, z uwzględnieniem metodyki identyfikacji odpowiednich zanieczyszczeń, które mogą się znajdować w ściekach komunalnych, oraz kryteriów przeglądu dotyczącego wykłuczenia niektórych zanieczyszczeń z monitorowania, do ustanowienia zharmonizowanej metodyki pomiaru „substancji per- i polifluoroalkilowych (PFAS) ogółem” i „sumy PFAS” w ściekach komunalnych, a także do przyjmowania formatu i szczegółowych zasad przedstawiania informacji dotyczących wdrażania niniejszej dyrektywy, które mają być przekazywane przez państwa członkowskie i opracowywane przez EEA. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁽³¹⁾.
- (53) Państwa członkowskie powinny ustanowić przepisy dotyczące sankcji mających zastosowanie w przypadku naruszeń przepisów krajowych przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy i przedsięwziąć wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia ich wykonywania. Sankcje powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające i powinny, w stosownych przypadkach, uwzględniać sytuację finansową osoby fizycznej lub prawnej uznanej za odpowiedzialną.
- (54) Zgodnie z Porozumieniem międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa Komisja powinna przeprowadzić ocenę niniejszej dyrektywy przed upływem pewnego okresu wyznaczonego od daty będącej terminem jej transpozycji. Ocena ta powinna opierać się na zdobytym doświadczeniu i danych zebranych w czasie wdrażania niniejszej dyrektywy, na wszelkich dostępnych zaleceniach WHO oraz na odpowiednich danych naukowych, analitycznych i epidemiologicznych. W ocenie tej szczególną uwagę należy zwrócić na: analizę adekwatności wykorzystywanych w nadzorze ścieków komunalnych parametrów dotyczących zdrowia publicznego; analizę wartości dodanej monitorowania parametrów zdrowia publicznego; analizę ewentualnej konieczności dostosowania wykazu produktów, które mają zostać objęte systemami rozszerzonej odpowiedzialności producenta, z uwzględnieniem warunków zwolnień; analizę potencjalnego wpływu na funkcjonowanie rynku wewnętrznego, jaki będą miały potencjalnie różne wskaźniki uczestnictwa producentów określone przez państwa członkowskie; analizę wykonalności i stosowności opracowania systemu rozszerzonej odpowiedzialności producenta dla produktów powodujących powstawanie PFAS i mikroplastiku; analizę wartości dodanej i stosowności wprowadzenia obowiązkowych krajowych planów ponownego wykorzystania wody zawierających cele i środki krajowe; ocenę celu neutralności energetycznej z myślą o przeanalizowaniu technicznej i ekonomicznej wykonalności osiągnięcia wyższego poziomu autonomii energetycznej sektora; ocenę możliwości pomiaru bezpośrednich i pośrednich emisji gazów cieplarnianych pochodzących z sektora ścieków komunalnych; ocenę możliwości osiągnięcia przez sektor oczyszczania ścieków komunalnych neutralności klimatycznej i czasu wymaganego do jej osiągnięcia, jak również wykonalność i stosowność ustalenia wskaźników minimalnego ponownego wykorzystania i recyklingu dla azotu z osadów lub ze ścieków komunalnych.

⁽³⁰⁾ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

⁽³¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

- (55) W dyrektywie 91/271/EWG przewidziano szczególne terminy dla Majotty ze względu na uznanie jej w 2014 r. za region najbardziej oddalony w rozumieniu art. 349 TFUE. W związku z tym w odniesieniu do Majotty należy odroczyć stosowanie obowiązków w zakresie tworzenia systemów zbierania i stosowania oczyszczania drugiego stopnia ścieków komunalnych pochodzących z aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 2 000.
- (56) Należy wziąć pod uwagę szczególną sytuację Majotty i innych regionów najbardziej oddalonych Unii wymienionych w art. 349 TFUE, który przewiduje szczególne środki wsparcia dla tych regionów. Jeśli chodzi o oczyszczanie ścieków komunalnych na tych obszarach, szczególną uwagę należy zwrócić na trudną topografię i wyspiarski charakter tych terytoriów.
- (57) W celu zapewnienia ciągłości ochrony środowiska ważne jest, aby państwa członkowskie utrzymały co najmniej obecny poziom oczyszczania trzeciego stopnia do czasu rozpoczęcia stosowania nowych wymogów dotyczących redukcji fosforu i azotu. W związku z tym należy nadal stosować art. 5 dyrektywy 91/271/EWG do czasu rozpoczęcia stosowania tych nowych wymogów.
- (58) Ponieważ cele niniejszej dyrektywy, a mianowicie ochrona środowiska i zdrowia publicznego, aby poczynić postępy na drodze do osiągnięcia neutralności klimatycznej w zbieraniu i oczyszczaniu ścieków komunalnych, poprawa dostępu do systemu sanitarnego i zapewnienie regularnego nadzoru nad parametrami istotnymi dla zdrowia publicznego, nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na ich rozmiary i skutki, możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 TUE. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (59) Zobowiązanie do transpozycji niniejszej dyrektywy do prawa krajowego powinno być ograniczone do tych przepisów, które stanowią merytoryczną zmianę w porównaniu z dyrektywą 91/271/EWG. Zobowiązanie do transpozycji przepisów, które nie uległy zmianie, wynika z tej dyrektywy.
- (60) Niniejsza dyrektywa nie powinna wpływać na zobowiązania państw członkowskich odnoszące się do terminów transpozycji do prawa krajowego dyrektyw określonych w załączniku VII część B,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsza dyrektywa ustanawia przepisy dotyczące zbierania, oczyszczania i odprowadzania ścieków komunalnych w celu ochrony środowiska i zdrowia ludzkiego, zgodnie z podejściem „Jedno zdrowie”, przy jednoczesnej stopniowej redukcji emisji gazów cieplarnianych do poziomu gwarantującego zrównoważenie i poprawie bilansu energetycznego działań związanych ze zbieraniem i oczyszczaniem ścieków komunalnych, przyczyniając się jednocześnie do przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Ustanawia się w niej również przepisy dotyczące powszechnego dostępu do systemu sanitarnego, przejrzystości sektora ścieków komunalnych, regularnego nadzoru odpowiednich parametrów dotyczących zdrowia publicznego w ściekach komunalnych oraz wdrażania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

- 1) „ścieki komunalne” oznaczają jedno z następujących:
  - a) ścieki bytowe;
  - b) mieszaninę ścieków bytowych i innych niż bytowe;
  - c) mieszaninę ścieków bytowych i spływu powierzchniowego wód opadowych z terenów zurbanizowanych;
  - d) mieszaninę ścieków bytowych, ścieków innych niż bytowe i spływu powierzchniowego wód opadowych z terenów zurbanizowanych;
- 2) „ścieki bytowe” oznaczają ścieki z zabudowy mieszkaniowej, obiektów usługowych i instytucji, powstające głównie w wyniku ludzkiego metabolizmu lub funkcjonowania gospodarstw domowych;

- 3) „ścieki inne niż bytowe” oznaczają ścieki, inne niż ścieki bytowe i spływ powierzchniowy wód opadowych z terenów zurbanizowanych, odprowadzane z obiektów wykorzystywanych do prowadzenia działalności handlowej lub przemysłowej lub gospodarczej;
- 4) „aglomeracja” oznacza obszar, gdzie zaludnienie (wyrażone za pomocą równoważnej liczby mieszkańców), ewentualnie w połączeniu z działalnością gospodarczą, jest wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do jednej lub kilku oczyszczalni ścieków komunalnych lub do jednego lub kilku końcowych punktów zrzutu;
- 5) „spływ powierzchniowy wód opadowych z terenów zurbanizowanych” oznacza opady w aglomeracjach zbierane przez kanalizację ogólnospławną lub rozdzielczą;
- 6) „przelew burzowy” oznacza zrzut nieoczyszczonych ścieków komunalnych z kanalizacji ogólnospławnej do wód odbiornika spowodowany opadami lub awariami systemu;
- 7) „system zbierania” oznacza system przewodów i kanałów służący do gromadzenia i odprowadzania ścieków komunalnych;
- 8) „kanalizacja ogólnospławna” oznacza pojedynczy kanał, który zbiera i odprowadza ścieki komunalne, w tym spływ powierzchniowy wód opadowych z terenów zurbanizowanych;
- 9) „kanalizacja rozdzielcza” oznacza kanał, który selektywnie zbiera i odprowadza jedno z następujących:
  - a) ścieki bytowe;
  - b) ścieki inne niż bytowe;
  - c) mieszaninę ścieków bytowych i innych niż bytowe;
  - d) spływ powierzchniowy wód opadowych z terenów zurbanizowanych;
- 10) „równoważna liczba mieszkańców wynosząca 1” lub „(RLM 1)” oznacza dobowy ładunek organiczny ulegający biodegradacji, wyrażony pięciodobowym biochemicznym zapotrzebowaniem na tlen (BZT₅), równym 60 g tlenu na dzień;
- 11) „oczyszczanie pierwszego stopnia” oznacza oczyszczanie ścieków komunalnych za pomocą procesu fizycznego lub chemicznego, obejmującego osadzanie zawiesiny, lub inne procesy powodujące, że BZT₅ dopływających ścieków jest przed zrzutem zredukowany o co najmniej 20 %, a zawiesiny ogólne są zredukowane o co najmniej 50 %;
- 12) „oczyszczanie drugiego stopnia” oznacza oczyszczanie ścieków komunalnych głównie w procesie biologicznego oczyszczania z wtórnym osadzaniem lub w innym procesie, który zmniejsza ilość materii organicznej ulegającej biodegradacji pochodzącej ze ścieków komunalnych;
- 13) „oczyszczanie trzeciego stopnia” oznacza oczyszczanie ścieków komunalnych w procesie, który redukuje w ściekach komunalnych zawartość azotu lub fosforu;
- 14) „oczyszczanie czwartego stopnia” oznacza oczyszczanie ścieków komunalnych w procesie, który redukuje w ściekach komunalnych szerokie spektrum mikrozanieczyszczeń;
- 15) „osad” oznacza organiczne i nieorganiczne pozostałości powstałe w wyniku oczyszczania ścieków komunalnych z oczyszczalni ścieków komunalnych, z wyłączeniem piasku, tłuszczu, innych resztek i wszelkich innych skratek i pozostałości z etapu wstępnego oczyszczania;
- 16) „eutrofizacja” oznacza wzbogacanie wody składnikami odżywczymi, szczególnie związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów i wyższych form życia roślinnego, co jest przyczyną niepożądanych zakłóceń równowagi wśród organizmów żyjących w wodzie oraz jakości danych wód;
- 17) „mikrozanieczyszczenie” oznacza substancję zdefiniowaną w art. 3 pkt 1 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽³²⁾, w tym jej produkty rozpadu, która jest zwykle obecna w środowisku wodnym, ściekach komunalnych lub osadzie i którą można uznać za niebezpieczną dla środowiska lub zdrowia ludzkiego na podstawie odpowiednich kryteriów określonych w częściach 3 i 4 załącznika I do rozporządzenia (WE) nr 1272/2008 nawet w niskich stężeniach;

⁽³²⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz.U. L 396 z 30.12.2006, s. 1).

- 18) „współczynnik rozcieńczenia” oznacza stosunek obliczanej na podstawie pięciu poprzednich lat średniej rocznej objętości przepływu wód odbiornika w punkcie zrzutu do obliczanej na podstawie pięciu poprzednich lat średniej rocznej objętości ścieków komunalnych odprowadzanych do wód powierzchniowych;
- 19) „producent” oznacza każdego wytwórcę, importera lub dystrybutora, który w ramach działalności gospodarczej wprowadza produkty do obrotu w państwie członkowskim, w tym za pomocą umów zawieranych na odległość zdefiniowanych w art. 2 pkt 7 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE⁽³³⁾;
- 20) „organizacja odpowiedzialności producenta” oznacza uznaną na poziomie krajowym organizację ustanowioną w celu umożliwienia producentom wypełniania obowiązków ciążyących na nich na mocy art. 9 i 10;
- 21) „system sanitarny” oznacza urządzenia i usługi służące bezpiecznemu, higienicznemu, zabezpieczonemu oraz akceptowalnemu pod względem społecznym i kulturowym postępowaniu z ludzkim moczem i kałem i ich unieszkodliwianiu oraz wymianie i unieszkodliwianiu produktów menstruacyjnych, zapewniające prywatność i zachowanie godności;
- 22) „oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe” oznacza zdolność mikroorganizmów do przeżycia lub rozwijania się przy takiej koncentracji środka przeciwdrobnoustrojowego, która zazwyczaj wystarcza do powstrzymania lub zabicia mikroorganizmów tego samego gatunku;
- 23) „Jedno zdrowie” oznacza „Jedno zdrowie” zdefiniowane w art. 3 pkt 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2022/2371⁽³⁴⁾;
- 24) „zainteresowana społeczność” oznacza społeczność, która jest lub może być dotknięta skutkami procedur podejmowania decyzji dotyczących wykonania obowiązków ustanowionych w art. 6, 7 lub 8 niniejszej dyrektywy lub która jest tymi procedurami zainteresowana; na użytek niniejszej definicji organizacje pozarządowe propagujące ochronę środowiska lub zdrowia ludzkiego i spełniające wszelkie wymogi na mocy prawa krajowego uznaje się za będące zainteresowanymi w tym zakresie;
- 25) „biomedia” oznaczają jakiegokolwiek nośniki, zazwyczaj wykonane z tworzyw sztucznych, wykorzystywane do rozwoju bakterii potrzebnych do oczyszczania ścieków komunalnych;
- 26) „wprowadzenie do obrotu” oznacza pierwsze udostępnienie produktu na rynku państwa członkowskiego;
- 27) „ładunek” oznacza ilość materii organicznej ulegającej biodegradacji mierzoną jako BZT₅ w ściekach komunalnych, wyrażoną w RLM, lub jakiegokolwiek zanieczyszczenia lub składnika odżywczego, wyrażoną w jednostkach masy na jednostkę czasu;
- 28) „system indywidualny” oznacza urządzenie sanitarne, które zbiera, gromadzi, oczyszcza lub unieszkodliwia ścieki bytowe z budynków lub części budynków niepołączonych z systemem zbierania.

Artykuł 3

Systemy zbierania i obliczanie ładunku aglomeracji

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby wszystkie aglomeracje o RLM wynoszącej co najmniej 2 000 spełniały następujące wymogi:
  - a) były wyposażone w systemy zbierania;
  - b) wszystkie źródła ścieków bytowych w tych aglomeracjach były podłączone do systemu zbierania.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby aglomeracje o RLM wynoszącej co najmniej 1 000, ale poniżej 2 000 spełniały wymogi ust. 1 do dnia 31 grudnia 2035 r.

Państwa członkowskie mogą odstąpić od terminu, o którym mowa w akapicie pierwszym, na maksymalny okres:

- a) 8 lat, jeżeli w dniu 1 stycznia 2025 r.:

⁽³³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 64).

⁽³⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2371 z dnia 23 listopada 2022 r. w sprawie poważnych transgranicznych zagrożeń zdrowia oraz uchylenia decyzji nr 1082/2013/UE (Dz.U. L 314 z 6.12.2022, s. 26).

- (i) mniej niż 50 % aglomeracji, o których mowa w akapicie pierwszym, jest wyposażonych w systemy zbierania, lub
  - (ii) mniej niż 50 % ładunku ścieków komunalnych z aglomeracji, o których mowa w akapicie pierwszym, jest zbieranych w systemach zbierania;
- b) 10 lat, jeżeli w dniu 1 stycznia 2025 r.:
- (i) mniej niż 25 % aglomeracji, o których mowa w akapicie pierwszym, jest wyposażonych w systemy zbierania, lub
  - (ii) mniej niż 25 % ładunku ścieków komunalnych z aglomeracji, o których mowa w akapicie pierwszym, jest zbieranych w systemach zbierania.

Bułgaria, Chorwacja i Rumunia mogą odstąpić od terminu, o którym mowa w akapicie pierwszym, na maksymalny okres:

- a) 12 lat, jeżeli w dniu 1 stycznia 2025 r.:
- (i) mniej niż 50 % aglomeracji, o których mowa w akapicie pierwszym, jest wyposażonych w systemy zbierania, lub
  - (ii) mniej niż 50 % ładunku ścieków komunalnych z aglomeracji, o których mowa w akapicie pierwszym, jest zbieranych w systemach zbierania;
- b) 14 lat, jeżeli w dniu 1 stycznia 2025 r.:
- (i) mniej niż 25 % aglomeracji, o których mowa w akapicie pierwszym, jest wyposażonych w systemy zbierania, lub
  - (ii) mniej niż 25 % ładunku ścieków komunalnych z aglomeracji, o których mowa w akapicie pierwszym, jest zbieranych w systemach zbierania.

W przypadku gdy państwa członkowskie odstępują od terminu, o którym mowa w akapicie pierwszym, zapewniają, aby ich pierwszy krajowy program wdrażania, o którym mowa w art. 23, obejmował:

- a) liczbę aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 1 000, ale poniżej 2 000, w których na dzień 1 stycznia 2025 r. brakuje kompletnego systemu zbierania; oraz
- b) plan wyszczególniający inwestycje niezbędne do osiągnięcia pełnej zgodności w odniesieniu do tych aglomeracji w przedłużonych terminach; oraz
- c) techniczne lub ekonomiczne powody uzasadniające przedłużenie terminów, o których mowa w akapicie pierwszym.

Przedłużenia terminu, o którym mowa w akapicie pierwszym, mają zastosowanie tylko wtedy, gdy spełnione są warunki określone w akapicie drugim lub trzecim i akapicie czwartym. Jeśli warunki te nie są spełnione, Komisja powiadamia o tym państwa członkowskie do dnia 31 lipca 2028 r.

3. Ładunek aglomeracji wyrażony w RLM jest obliczany na podstawie największego średniodobowego ładunku generowanego w tej aglomeracji w ciągu roku, z pominięciem nadzwyczajnych sytuacji pogodowych, na przykład spowodowanych dużymi opadami.

4. Systemy zbierania muszą spełniać wymagania załącznika I część A.

Artykuł 4

Systemy indywidualne

1. Państwa członkowskie mogą odstąpić od art. 3, wyłącznie gdy ustanowienie systemu zbierania lub przyłączenie do systemu zbierania nie jest uzasadnione, jako że nie przyniosłoby korzyści dla środowiska ani zdrowia ludzkiego, nie byłoby technicznie wykonalne lub powodowałoby nadmierne koszty. W drodze odstępstwa od art. 3 państwa członkowskie zapewniają, aby w aglomeracjach o RLM wynoszącej co najmniej 1 000 lub w częściach tych aglomeracji do zbierania, magazynowania oraz, w stosownych przypadkach, oczyszczania ścieków komunalnych wykorzystywane były systemy indywidualne.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby systemy indywidualne, o których mowa w ust. 1, były projektowane, obsługiwane i utrzymywane w sposób umożliwiający osiągnięcie co najmniej takiego samego poziomu ochrony środowiska i zdrowia ludzkiego jak oczyszczanie drugiego stopnia i oczyszczanie trzeciego stopnia, o których mowa w art. 6 i 7.

3. Państwa członkowskie zapewniają, aby systemy indywidualne wykorzystywane w aglomeracjach o RLM wynoszącej co najmniej 1 000 były rejestrowane w rejestrze. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwy organ lub inny organ upoważniony na poziomie krajowym, regionalnym lub lokalnym przeprowadzał regularne kontrole tych systemów lub w inny sposób regularnie sprawdzał lub przeprowadzał inspekcje tych systemów w oparciu o ocenę ryzyka.

4. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów wykonawczych poprzez określenie minimalnych wymogów dotyczących:

- a) projektowania, obsługi i utrzymania systemów indywidualnych, o których mowa w ust. 1 i 2; oraz
- b) regularnych kontroli, o których mowa w ust. 3, w tym ustalenia minimalnej częstotliwości takich kontroli w zależności od rodzaju systemu indywidualnego i w oparciu o podejście oparte na analizie ryzyka.

Te akty wykonawcze przyjmuje się do dnia 2 stycznia 2028 r. zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 28 ust. 2.

Wymogi dotyczące projektowania, o których mowa w ust. 2 i niniejszym ustępie, nie mają zastosowania do systemów indywidualnych, o których mowa w ust. 1 i które zostały ustanowione przed dniem 1 stycznia 2025 r.

5. Państwa członkowskie, które wykorzystują systemy indywidualne do zbierania lub oczyszczania ponad 2 % ładunku ścieków komunalnych na poziomie krajowym z aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 2 000, przedstawiają Komisji uzasadnienie stosowania systemów indywidualnych. W tym uzasadnieniu:

- a) wykazuje się, że spełnione są warunki zastosowania systemów indywidualnych określone w ust. 1;
- b) opisuje się środki przedsięwzięte zgodnie z ust. 2 i 3;
- c) wykazuje się zgodność z minimalnymi wymogami, o których mowa w ust. 4, w przypadku gdy Komisja wykonała uprawnienia wykonawcze przekazane jej na mocy tego ustępu;
- d) wykazuje się, że stosowanie systemu indywidualnego nie uniemożliwia państwu członkowskiemu spełniania celów środowiskowych określonych w art. 4 dyrektywy 2000/60/WE.

6. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów wykonawczych ustanawiających format przekazywania informacji, o których mowa w ust. 5. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 28 ust. 2.

Artykuł 5

Plany zintegrowanego gospodarowania ściekami komunalnymi

1. Do dnia 31 grudnia 2033 r. państwa członkowskie zapewniają ustanowienie planu zintegrowanego gospodarowania ściekami komunalnymi na obszarach odpływu z aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 100 000.

2. Najpóźniej sześć miesięcy po pierwszej aktualizacji planu gospodarowania wodami w dorzeczu, dokonanej zgodnie z art. 13 ust. 7 dyrektywy 2000/60/WE po dniu 1 stycznia 2025 r., ale nie później niż dnia 22 czerwca 2028 r., państwa członkowskie sporządzają wykaz aglomeracji o RLM od 10 000 do 100 000, w których, biorąc pod uwagę dane historyczne, modelowanie i projekcje klimatu bazujące na aktualnym stanie wiedzy naukowej i technicznej, w tym wahania sezonowe, a także presje antropogeniczne, i ocenę wpływu przeprowadzoną w ramach planu gospodarowania wodami w dorzeczu, zastosowanie ma co najmniej jeden z następujących warunków:

- a) przelew burzowy stwarza zagrożenie dla środowiska lub zdrowia ludzkiego;
- b) przelew burzowy stanowi ponad 2 % rocznego ładunku zbieranych ścieków komunalnych w odniesieniu do parametrów, o których mowa w załączniku I tabela 1 oraz, w stosownych przypadkach, tabela 2, obliczonego dla przepływów przy pogodzie suchej;
- c) przelew burzowy uniemożliwia spełnienie któregośkolwiek z poniższych:

(i) wymogów ustanowionych na mocy art. 5 dyrektywy (UE) 2020/2184;

- (ii) wymogów określonych w art. 5 ust. 3 dyrektywy 2006/7/WE;
  - (iii) wymogów określonych w art. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/105/WE⁽³⁵⁾;
  - (iv) celów środowiskowych określonych w art. 4 dyrektywy 2000/60/WE;
  - (v) wymogów określonych w art. 1 dyrektywy 2008/56/WE;
  - (vi) wymogów ustanowionych na mocy art. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/118/WE⁽³⁶⁾;
- d) w kanalizacji rozdzielczej zidentyfikowano odpowiednie punkty, w których spodziewane jest zanieczyszczenie spływu powierzchniowego wód opadowych z terenów zurbanizowanych w taki sposób, że jego zrzut do wód odbiornika może być uznany za zagrożenie dla środowiska lub zdrowia ludzkiego lub uniemożliwia spełnienie któregośkolwiek z wymogów lub celów środowiskowych, o których mowa w lit. c).

Po sporządzeniu wykazu, o którym mowa w akapicie pierwszym, państwa członkowskie dokonują jego przeglądu co sześć lat i w razie potrzeby aktualizują go.

3. Do dnia 31 grudnia 2039 r. państwa członkowskie zapewniają ustanowienie planu zintegrowanego gospodarowania ściekami komunalnymi na obszarach odpływu z aglomeracji, o których mowa w ust. 2.
4. Plany zintegrowanego gospodarowania ściekami komunalnymi udostępnia się Komisji na jej wniosek.
5. Plany zintegrowanego gospodarowania ściekami komunalnymi zawierają co najmniej elementy określone w załączniku V i w miarę możliwości priorytetowo traktują rozwiązania w zakresie zielonej i niebieskiej infrastruktury.
6. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów wykonawczych w celu określenia:
  - a) metodyki identyfikacji środków, o których mowa w załączniku V pkt 3;
  - b) metodyki określania alternatywnych wskaźników służących sprawdzeniu, czy osiągnięto orientacyjny cel ograniczenia zanieczyszczenia, o którym mowa w załączniku V pkt 2 lit. a);
  - c) formatu, który ma być stosowany w przypadku udostępniania Komisji planów zintegrowanego gospodarowania ściekami komunalnymi na jej wniosek zgodnie z ust. 4.

Te akty wykonawcze przyjmuje się do dnia 2 stycznia 2028 r. zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 28 ust. 2.

7. Państwa członkowskie zapewniają, aby plany zintegrowanego gospodarowania ściekami komunalnymi były poddawane przeglądowi co najmniej co sześć lat po ich ustanowieniu i w razie potrzeby aktualizowane. Po aktualizacji wykazu, o którym mowa w ust. 2, państwa członkowskie zapewniają, by w ciągu sześciu lat od umieszczenia aglomeracji w tym wykazie zostały dla nich sporządzone plany zintegrowanego gospodarowania.

Artykuł 6

Oczyszczanie drugiego stopnia

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby zrzuty z oczyszczalni ścieków komunalnych oczyszczających ścieki komunalne z aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 2 000 spełniały, przed zrzutem do wód odbiornika, odpowiednie wymogi dotyczące oczyszczania drugiego stopnia określone w załączniku I część B i tabela 1 zgodnie z metodami monitorowania i oceny wyników ustanowionymi w załączniku I część C. Bez uszczerbku dla możliwości stosowania metod alternatywnych, o których mowa w załączniku I część C pkt 1, maksymalna dopuszczalna liczba próbek, które nie są zgodne z wartościami parametrów określonymi w załączniku I część B i tabela 1, jest określona w załączniku I część C i tabela 4.

W przypadku aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 2 000, ale poniżej 10 000, które odprowadzają ścieki do wód przybrzeżnych zdefiniowanych w dyrektywie 2000/60/WE i które stosują odpowiednie oczyszczanie zgodnie z art. 7 dyrektywy 91/271/EWG w dniu 1 stycznia 2025 r. obowiązek określony w akapicie pierwszym nie ma zastosowania do dnia 31 grudnia 2037 r.

⁽³⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/105/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie środowiskowych norm jakości w dziedzinie polityki wodnej, zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy Rady 82/176/EWG, 83/513/EWG, 84/156/EWG, 84/491/EWG i 86/280/EWG oraz zmieniająca dyrektywę 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 348 z 24.12.2008, s. 84).

⁽³⁶⁾ Dyrektywa 2006/118/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu (Dz.U. L 372 z 27.12.2006, s. 19).

2. W przypadku aglomeracji odprowadzających ścieki komunalne do obszarów mniej wrażliwych, o których mowa w art. 6 ust. 1 dyrektywy 91/271/EWG, w dniu 1 stycznia 2025 r. obowiązki określone w ust. 1 akapit pierwszy zaczyna się stosować w dniu 31 grudnia 2037 r.

3. Do dnia 31 grudnia 2035 r. państwa członkowskie zapewniają, aby zrzuty z oczyszczalni ścieków komunalnych oczyszczających ścieki komunalne z aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 1 000, ale poniżej 2 000 spełniały, przed zrzutem do wód odbiornika, odpowiednie wymogi dotyczące oczyszczania drugiego stopnia określone w załączniku I część B i tabela 1 zgodnie z metodami monitorowania i oceny wyników ustanowionymi w załączniku I część C. Bez uszczerbku dla możliwości stosowania metod alternatywnych, o których mowa w załączniku I część C pkt 1, maksymalna dopuszczalna liczba próbek, które nie są zgodne z wartościami parametrów określonymi w załączniku I część B i tabela 1, jest określona w załączniku I część C i tabela 4.

Państwa członkowskie mogą odstąpić od terminu, o którym mowa w akapicie pierwszym, na maksymalny okres:

a) 8 lat, jeżeli w dniu 1 stycznia 2025 r.:

- (i) zrzuty ścieków komunalnych z mniej niż 50 % aglomeracji, o których mowa w akapicie pierwszym, podlegają oczyszczaniu drugiego stopnia na terytorium tych państw członkowskich, zgodnie z załącznikiem I część B i tabela 1, lub
- (ii) mniej niż 50 % ładunku ścieków komunalnych z aglomeracji, o których mowa w akapicie pierwszym, podlega oczyszczaniu drugiego stopnia na terytorium tych państw członkowskich zgodnie z załącznikiem I część B i tabela 1;

b) 10 lat, jeżeli w dniu 1 stycznia 2025 r.:

- (i) zrzuty ścieków komunalnych z mniej niż 25 % aglomeracji, o których mowa w akapicie pierwszym, podlegają oczyszczaniu drugiego stopnia na terytorium tych państw członkowskich, zgodnie z załącznikiem I część B i tabela 1, lub
- (ii) mniej niż 25 % ładunku ścieków komunalnych z aglomeracji, o których mowa w akapicie pierwszym, podlega oczyszczaniu drugiego stopnia na terytorium tych państw członkowskich zgodnie z załącznikiem I część B i tabela 1.

Bułgaria, Chorwacja i Rumunia mogą odstąpić od terminu, o którym mowa w niniejszym ustępie, na maksymalny okres:

a) 12 lat, jeżeli w dniu 1 stycznia 2025 r.:

- (i) zrzuty ścieków komunalnych z mniej niż 50 % aglomeracji, o których mowa w akapicie pierwszym, podlegają oczyszczaniu drugiego stopnia na terytorium tych państw członkowskich, zgodnie z załącznikiem I część B i tabela 1; lub
- (ii) mniej niż 50 % ładunku ścieków komunalnych z aglomeracji, o których mowa w akapicie pierwszym, podlega oczyszczaniu drugiego stopnia na terytorium tych państw członkowskich zgodnie z załącznikiem I część B i tabela 1;

b) 14 lat, jeżeli w dniu 1 stycznia 2025 r.:

- (i) zrzuty ścieków komunalnych z mniej niż 25 % aglomeracji, o których mowa w akapicie pierwszym, podlegają oczyszczaniu drugiego stopnia na terytorium tych państw członkowskich, zgodnie z załącznikiem I część B i tabela 1, lub
- (ii) mniej niż 25 % ładunku ścieków komunalnych z aglomeracji, o których mowa w akapicie pierwszym, podlega oczyszczaniu drugiego stopnia na terytorium tych państw członkowskich zgodnie z załącznikiem I część B i tabela 1.

W przypadku gdy państwa członkowskie odstępują od terminu, o którym mowa w akapicie pierwszym, zapewniają, aby ich pierwszy krajowy program wdrażania, o którym mowa w art. 23, zawierał:

- a) liczbę aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 1 000, ale poniżej 2 000, w których na dzień 1 stycznia 2025 r. nie stosuje się oczyszczania drugiego stopnia;
- b) plan szczegółowo określający inwestycje niezbędne do osiągnięcia pełnej zgodności w odniesieniu do tych aglomeracji w przedłużonych terminach; oraz
- c) techniczne lub ekonomiczne powody uzasadniające przedłużenia terminu, o którym mowa w akapicie pierwszym.

Przedłużenia terminu, o którym mowa w akapicie pierwszym, mają zastosowanie tylko wtedy, gdy spełnione są warunki określone w akapicie drugim lub trzecim i akapicie czwartym. Jeśli warunki te nie są spełnione, Komisja powiadamia o tym państwa członkowskie do dnia 31 lipca 2028 r.

4. Zrzuty ścieków komunalnych mogą być poddawane mniej rygorystycznemu oczyszczaniu niż przewidziane w ust. 1 i 3 do dnia 31 grudnia 2045 r., jeżeli są odprowadzane do:

- a) wód położonych w regionach wysokogórskich, mianowicie położonych na wysokości powyżej 1 500 m n.p.m., gdzie ze względu na niskie temperatury trudno jest zastosować skuteczne oczyszczanie biologiczne;
- b) głębokich wód morskich, jeżeli takie zrzuty ścieków komunalnych pochodzą z aglomeracji o RLM poniżej 150 000 w mniej zaludnionych regionach najbardziej oddalonych w rozumieniu art. 349 TFUE, w których topografia i umiejscowienie terytorium utrudniają stosowanie skutecznego oczyszczania biologicznego; lub
- c) ścieków komunalnych z małych aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 1 000, ale poniżej 2 000, położonych w regionach o zimnym klimacie, w których trudno jest zastosować skuteczne oczyszczanie biologiczne ze względu na niskie temperatury, jeżeli średnia kwartalna temperatura wody w punkcie wlotu jest niższa niż 6 °C.

Akapit pierwszy stosowany może być pod warunkiem, że zainteresowane państwa członkowskie prześlą Komisji szczegółowe badania wykazujące, że takie zrzuty nie mają negatywnego wpływu na środowisko i zdrowie ludzkie oraz że nie uniemożliwiają one osiągnięcia przez wody odbiornika odpowiednich celów w zakresie jakości i zapewnienia zgodności z odpowiednimi przepisami innych odpowiednich przepisów prawa Unii.

5. Ładunek wyrażony równoważną liczbą mieszkańców określa się na podstawie największego średniotygodniowego ładunku odprowadzanego do oczyszczalni ścieków komunalnych w ciągu roku, z pominięciem nadzwyczajnych sytuacji pogodowych, spowodowanych na przykład dużymi opadami.

Artykuł 7

Oczyszczanie trzeciego stopnia

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby zrzuty z oczyszczalni ścieków komunalnych oczyszczających ścieki komunalne o ładunku wynoszącym co najmniej 150 000 RLM i niestosujących oczyszczania trzeciego stopnia w dniu 1 stycznia 2025 r. spełniały, przed zrzutem do wód odbiornika, odpowiednie wymogi dotyczące oczyszczania trzeciego stopnia zgodnie z załącznikiem I część B i tabela 2 do dnia:

- a) 31 grudnia 2033 r. dla zrzutów z 30 % tych oczyszczalni ścieków komunalnych;
- b) 31 grudnia 2036 r. dla zrzutów z 70 % tych oczyszczalni ścieków komunalnych.

Do dnia 31 grudnia 2039 r. państwa członkowskie zapewniają, aby wszystkie zrzuty z oczyszczalni ścieków komunalnych oczyszczających ścieki komunalne o ładunku wynoszącym co najmniej 150 000 RLM spełniały, przed zrzutem do wód odbiornika, odpowiednie wymogi dotyczące oczyszczania trzeciego stopnia, o których mowa w załączniku I część B i tabela 2.

2. Do dnia 31 grudnia 2027 r. państwa członkowskie sporządzają i publikują wykaz obszarów na ich terytoriach, które są wrażliwe na eutrofizację. Umieszczają one w tym wykazie informację o tym, czy są to obszary wrażliwe na fosfor lub azot. Państwa członkowskie aktualizują ten wykaz co sześć lat, począwszy od dnia 31 grudnia 2033 r.

Wykaz, o którym mowa w akapicie pierwszym, obejmuje obszary określone w załączniku II.

Wymóg określony w akapicie pierwszym nie ma zastosowania, jeżeli dane państwo członkowskie stosuje na całym swoim terytorium oczyszczanie trzeciego stopnia zgodnie z ust. 5.

3. Bez uszczerbku dla ust. 1 państwa członkowskie zapewniają, aby zrzuty z oczyszczalni ścieków komunalnych oczyszczających ścieki komunalne z aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 10 000 spełniały, przed zrzutem na obszarach zamieszczonych w wykazie, o którym mowa w ust. 2, odpowiednie wymogi dotyczące oczyszczania trzeciego stopnia określone w załączniku I część B i tabela 2, do dnia:

- a) 31 grudnia 2033 r. w odniesieniu do 20 % tych aglomeracji;
- b) 31 grudnia 2036 r. w odniesieniu do 40 % tych aglomeracji;
- c) 31 grudnia 2039 r. w odniesieniu do 60 % tych aglomeracji;
- d) 31 grudnia 2045 r. w odniesieniu do wszystkich aglomeracji.

4. Państwa członkowskie mogą odstąpić od terminu, o którym mowa w ust. 3 lit. d), na maksymalny okres ośmiu lat pod warunkiem, że:

- a) co najmniej 50 % danych aglomeracji nie stosuje oczyszczania trzeciego stopnia zgodnie z wymogami określonymi w dyrektywie 91/271/EWG lub nie spełnia wymogów części B i tabeli 2 załącznika I do tej dyrektywy na dzień 1 stycznia 2025 r.; oraz
- b) pierwszy krajowy program wdrażania przedłożony na podstawie art. 23 ust. 2 obejmuje:
  - (i) liczbę aglomeracji, o których mowa w ust. 3 i w których brakuje oczyszczania trzeciego stopnia zgodnie z wymogami określonymi w dyrektywie 91/271/EWG lub nie spełniających wymogów części B i tabeli 2 załącznika I do tej dyrektywy na dzień 1 stycznia 2025 r.;
  - (ii) plan szczegółowo określający inwestycje niezbędne do osiągnięcia pełnej zgodności w odniesieniu do tych aglomeracji w przedłużonym terminie; oraz
  - (iii) techniczne lub ekonomiczne powody uzasadniające przedłużenie terminu, o którym mowa w ust. 3 lit. d).

Przedłużenie terminu, o których mowa w niniejszym ustępie, ma zastosowanie tylko wtedy, gdy spełnione są warunki określone w akapicie pierwszym. Jeśli warunki te nie są spełnione, Komisja powiadamia o tym państwa członkowskie do dnia 31 lipca 2028 r. Oczyszczalnie ścieków komunalnych oczyszczające ładunek co najmniej 150 000 RLM muszą jednak dotrzymywać terminów określonych w ust. 1.

5. Zrzuty ścieków komunalnych, o których mowa w ust. 1 i 3, spełniają odpowiednie wymagania załącznika I część B i tabela 2, zgodnie z metodami monitorowania i oceny wyników ustanowionymi w załączniku I część C. Średnia roczna z próbek dla każdego parametru, o którym mowa w załączniku I tabela 2, musi być zgodna z odpowiednimi wartościami parametru określonymi w tej tabeli.

6. W przypadku oczyszczalni ścieków komunalnych, które są w budowie, są poddawane gruntownej modernizacji w zakresie prowadzonego przez nie oczyszczania trzeciego stopnia lub zostały oddane do użytku po dniu 31 grudnia 2020 r. a przed dniem 1 stycznia 2025 r., wymogi dotyczące parametru azotu, o którym mowa w niniejszym artykule stosuje się najpóźniej pięć lat po terminach określonych w ust. 1 i 3.

7. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 27, w celu zmiany załącznika I część C, aby dostosować metody monitorowania i oceny wyników w odniesieniu do oczyszczania trzeciego stopnia do postępu naukowego i technicznego.

8. Na zasadzie odstępstwa od ust. 3 i 5 państwa członkowskie mogą postanowić, że dana pojedyncza oczyszczalnia ścieków komunalnych znajdująca się na obszarze ujętym w wykazie, o którym mowa w ust. 2, nie podlega wymogom określonym w ust. 3 i 5 w przypadkach, gdy można wykazać, że minimalne zmniejszenie całkowitego ładunku ścieków odprowadzanych do wszystkich oczyszczalni ścieków komunalnych na tym obszarze wynosi:

- a) co najmniej 75 % w odniesieniu do fosforu ogólnego i co najmniej 75 % w odniesieniu do azotu ogólnego od dnia 1 stycznia 2025 r.;
- b) 82,5 % dla fosforu ogólnego i 80 % dla azotu ogólnego do dnia 31 grudnia 2039 r.;
- c) 87,5 % dla fosforu ogólnego i 82,5 % dla azotu ogólnego do dnia 31 grudnia 2045 r.

9. Zrzuty z oczyszczalni ścieków komunalnych oczyszczających ładunek odpowiadający RLM wynoszącej co najmniej 10 000 do obszarów zasilania na obszarze wrażliwym na eutrofizację i ujętym w wykazie, o którym mowa w ust. 2, również podlegają przepisom ust. 3, 5 i 8.

10. Państwa członkowskie zapewniają, aby zrzuty z oczyszczalni ścieków komunalnych, które znajdują się na obszarze ujętym w wykazie, o którym mowa w ust. 2, po jednej z regularnych aktualizacji tego wykazu wymaganych na mocy tego ustępu spełniały wymogi określone w ust. 3 i 5 w ciągu siedmiu lat od ujęcia danego obszaru w tym wykazie.

11. W przypadku gdy liczba oczyszczalni ścieków komunalnych, które wymagają modernizacji, aby możliwe było osiągnięcie celów, o których mowa w ust. 1 i 3, na poziomie krajowym, nie jest liczbą całkowitą, liczbę oczyszczalni ścieków komunalnych zaokrągla się do najbliższej liczby całkowitej. W przypadku równej odległości między dwiema liczbami całkowitymi, liczbę zaokrągla się w dół.

Artykuł 8

Oczyszczanie czwartego stopnia

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby zrzuty z oczyszczalni ścieków komunalnych oczyszczających ścieki komunalne o ładunku wynoszącym co najmniej 150 000 RLM spełniały, przed zrzutem do wód odbiornika, odpowiednie wymogi dotyczące oczyszczania czwartego stopnia określone w załączniku I część B i tabela 3 zgodnie z metodami monitorowania i oceny wyników ustanowionymi w załączniku I część C do dnia:

- a) 31 grudnia 2033 r. w odniesieniu do zrzutów z 20 % tych oczyszczalni ścieków komunalnych;
- b) 31 grudnia 2039 r. w odniesieniu do zrzutów z 60 % tych oczyszczalni ścieków komunalnych;
- c) 31 grudnia 2045 r. w odniesieniu do wszystkich zrzutów z tych oczyszczalni ścieków komunalnych.

Maksymalna dopuszczalna liczba próbek, które nie są zgodne z wartościami parametrów określonymi w załączniku I tabela 3, jest określona w załączniku I część C i tabela 4.

2. Państwa członkowskie muszą do dnia 31 grudnia 2030 r. sporządzić wykaz obszarów na ich terytoriach krajowych, na których stężenie lub nagromadzenie mikrozanieczyszczeń z oczyszczalni ścieków komunalnych stanowi zagrożenie dla środowiska lub dla zdrowia ludzkiego. Państwa członkowskie dokonują następnie przeglądu tego wykazu w 2033 r., a następnie co sześć lat, i w razie potrzeby aktualizują go.

Wykaz, o którym mowa w akapicie pierwszym, obejmuje następujące obszary:

- a) obszary zasilania punktów poboru wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, opisane zgodnie z art. 8 ust. 2 lit. a) dyrektywy (UE) 2020/2184, chyba że ocena ryzyka zgodnie z art. 8 ust. 2 lit. b) tej dyrektywy wskazuje, że zrzut mikrozanieczyszczeń z oczyszczalni ścieków komunalnych nie stanowi potencjalnego ryzyka, które mogłoby spowodować pogorszenie jakości wody w takim stopniu, że mogłaby ona stwarzać potencjalne ryzyko dla zdrowia ludzkiego;
- b) wodę w kąpieliskach objętych zakresem dyrektywy 2006/7/WE, chyba że profil wody w kąpieliskach, o którym mowa w art. 6 i załączniku III do tej dyrektywy, wskazuje, że zrzut mikrozanieczyszczeń ze ścieków komunalnych nie wpływa na wodę w kąpieliskach ani nie wpływa negatywnie na zdrowie kąpiących się;
- c) obszary, na których prowadzona jest działalność w zakresie akwakultury zdefiniowana w art. 4 pkt 25 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013⁽³⁷⁾, chyba że właściwe organy krajowe są przekonane, że zrzut mikrozanieczyszczeń ze ścieków komunalnych nie może mieć wpływu na bezpieczeństwo środków spożywczych w ich końcowej postaci.

Wykaz, o którym mowa w akapicie pierwszym, obejmuje także następujące obszary w oparciu o ocenę ryzyka dla środowiska lub zdrowia ludzkiego stwarzanego przez zrzut mikrozanieczyszczeń w ściekach komunalnych:

- a) jeziora zdefiniowane w art. 2 pkt 5 dyrektywy 2000/60/WE;
- b) rzeki zdefiniowane w art. 2 pkt 4 dyrektywy 2000/60/WE lub inne ciekły wodnych, w których współczynnik rozcieńczenia jest niższy niż 10;
- c) obszary, na których konieczne jest dodatkowe oczyszczanie w celu spełnienia wymogów określonych w dyrektywach 2000/60/WE, 2006/118/WE i 2008/105/WE;
- d) specjalne obszary ochrony zdefiniowane w art. 1 lit. l) dyrektywy Rady 92/43/EWG⁽³⁸⁾ oraz obszary specjalnej ochrony sklasyfikowane na podstawie art. 4 ust. 1 akapit czwarty dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE⁽³⁹⁾ stanowiącej sieć ekologiczną Natura 2000.
- e) wody przybrzeżne zdefiniowane w art. 2 pkt 7 dyrektywy 2000/60/WE;

⁽³⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa, zmieniające rozporządzenia Rady (WE) nr 1954/2003 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylające rozporządzenia Rady (WE) nr 2371/2002 i (WE) nr 639/2004 oraz decyzję Rady 2004/585/WE (Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 22).

⁽³⁸⁾ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7).

⁽³⁹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7).

- f) wody przejściowe zdefiniowane w art. 2 pkt 6 dyrektywy 2000/60/WE;
- g) wody morskie zdefiniowane w art. 3 pkt 1 dyrektywy 2008/56/WE.

Ocenę ryzyka, o której mowa w akapicie trzecim, przekazuje się Komisji na jej wniosek.

3. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów wykonawczych określających format oceny ryzyka, o której mowa w ust. 2 akapit trzeci, oraz metodę, którą należy stosować do sporządzenia tej oceny ryzyka. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 28 ust. 2.

4. Bez uszczerbku dla ust. 1 państwa członkowskie zapewniają, aby zrzuty ścieków komunalnych z aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 10 000 spełniały, przed zrzutem na obszarach wymienionych w wykazie, o którym mowa w ust. 2, odpowiednie wymogi dotyczące oczyszczania czwartego stopnia określone w załączniku I część B i tabela 3 zgodnie z metodami monitorowania i oceny wyników ustanowionymi w załączniku I część C, do dnia:

- a) 31 grudnia 2033 r. w odniesieniu do 10 % tych aglomeracji;
- b) 31 grudnia 2036 r. w odniesieniu do 30 % tych aglomeracji;
- c) 31 grudnia 2039 r. w odniesieniu do 60 % tych aglomeracji;
- d) 31 grudnia 2045 r. w odniesieniu do 100 % tych aglomeracji.

Maksymalna dopuszczalna liczba próbek, które nie są zgodne z wartościami parametrów określonymi w załączniku I tabela 3, jest określona w załączniku I część C i tabela 4.

Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 27, w celu zmiany załącznika I część C, aby dostosować metody monitorowania i oceny wyników w odniesieniu do oczyszczania czwartego stopnia do postępu naukowego i technicznego.

5. Państwa członkowskie zapewniają, aby zrzuty ścieków komunalnych z oczyszczalni ścieków komunalnych, które znajdują się na obszarze ujętym w wykazie, o którym mowa w ust. 2, po jednej z regularnych aktualizacji tego wykazu wymaganych na podstawie tego ustępu spełniały wymogi określone w ust. 4 oraz w załączniku I część B i tabela 3 w ciągu siedmiu lat od ujęcia danego obszaru w tym wykazie, ale nie później niż w terminach określonych w ust. 4.

6. Komisja może przyjmować akty wykonawcze w celu ustanowienia metod monitorowania i pobierania próbek, które to metody mają być stosowane przez państwa członkowskie do ustalania obecności i ilości w ściekach komunalnych substancji wskaźnikowych określonych w załączniku I tabela 3. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 28 ust. 2.

7. W przypadku gdy liczba oczyszczalni ścieków komunalnych, które wymagają modernizacji, aby możliwe było osiągnięcie celów, o których mowa ust. 1 akapit pierwszy lit. a) i b), na poziomie krajowym, nie jest liczbą całkowitą, liczbę oczyszczalni ścieków komunalnych zaokrągla się do najbliższej liczby całkowitej. W przypadku równej odległości między dwiema liczbami całkowitymi, liczbę zaokrągla się w dół.

8. Bez uszczerbku dla innych przepisów niniejszego artykułu, w celu zapewnienia, aby ponowne wykorzystanie oczyszczonych ścieków komunalnych było bezpieczne dla środowiska i zdrowia ludzkiego, państwa członkowskie w stosownych przypadkach zapewniają, aby ścieki komunalne, które są ponownie wykorzystywane lub mają zostać ponownie wykorzystane, były oczyszczane zgodnie z wymogami dotyczącymi oczyszczania czwartego stopnia określonymi w załączniku I część B i tabela 3. Państwa członkowskie zapewniają, aby wyniki ocen ryzyka przeprowadzonych na podstawie rozporządzenia (UE) 2020/741 uwzględniano w przypadku ponownego wykorzystania oczyszczonych ścieków komunalnych do celów rolniczych.

Artykuł 9

Rozszerzona odpowiedzialność producenta

1. Państwa członkowskie stosują środki w celu zapewnienia, aby do dnia 31 grudnia 2028 r. producenci wprowadzający do obrotu którekolwiek produkty wymienione w załączniku III ponosili rozszerzoną odpowiedzialność producenta.

Środki te zapewniają, aby producenci ci pokrywali:

- a) co najmniej 80 % pełnych kosztów spełnienia wymogów określonych w art. 8, w tym inwestycyjnych i operacyjnych kosztów oczyszczania czwartego stopnia ścieków komunalnych w celu usunięcia mikrozanieczyszczeń pochodzących z produktów, które wprowadzają do obrotu, i z pozostałości tych produktów oraz kosztów monitorowania mikrozanieczyszczeń, o którym mowa w art. 21 ust. 1 lit. a);
- b) koszty gromadzenia i weryfikacji danych dotyczących produktów wprowadzanych do obrotu; oraz
- c) inne koszty obowiązkowo ponoszone w związku z ich rozszerzoną odpowiedzialnością producenta.

2. Państwa członkowskie zwalniają producentów z rozszerzonej odpowiedzialności producenta ponoszonej przez nich na mocy ust. 1, jeżeli producenci są w stanie wykazać spełnienie któregośkolwiek z następujących wymogów:

- a) ilość substancji zawartych w produktach wprowadzanych przez nich do obrotu w Unii wynosi mniej niż 1 tona rocznie;
- b) substancje zawarte w produktach wprowadzanych przez nich do obrotu szybko ulegają biodegradacji w ściekach lub nie generują mikrozanieczyszczeń w ściekach pod koniec przydatności do użycia.

3. Państwa członkowskie zapewniają, aby producenci, o których mowa w ust. 1, ponosili swoją rozszerzoną odpowiedzialność producenta wspólnie za pośrednictwem organizacji, która spełnia minimalne wymogi określone w art. 10.

Państwa członkowskie zapewniają, aby:

- a) producenci byli zobowiązani do podawania raz do roku organizacjom odpowiedzialności producenta:
  - (i) rocznych ilości substancji zawartych w produktach wymienionych w załączniku III, które wprowadzają oni do obrotu w ramach swojej działalności zawodowej;
  - (ii) informacji na temat zagrożeń, jakie substancje zawarte w produktach, o których mowa w pkt (i), stwarzają w ściekach komunalnych, oraz na temat ich biodegradowalności pod koniec ich przydatności do użycia;
  - (iii) w stosownych przypadkach wykazu produktów objętych zwolnieniem zgodnie z ust. 2;
- b) producenci byli zobowiązani do wnoszenia wkładu finansowego na rzecz organizacji odpowiedzialności producenta w celu pokrycia kosztów wynikających z ich rozszerzonej odpowiedzialności producenta;
- c) wkład każdego producenta, o którym mowa w lit. b), był ustalany na podstawie obecnych w ściekach ilości substancji zawartych w produktach wprowadzanych do obrotu i zagrożeń stwarzanych przez nie w ściekach komunalnych;
- d) organizacje odpowiedzialności producenta podlegały corocznym niezależnym audytom zarządzania finansami, obejmującym ich zdolność pokrycia kosztów, o których mowa w ust. 1, jakość i adekwatność informacji gromadzonych na podstawie lit. a) oraz adekwatność wkładów pobieranych na podstawie lit. b);
- e) były podejmowane niezbędne działania w celu informowania konsumentów o środkach zapobiegania powstawaniu odpadów, systemach zwrotu i zbierania oraz o wpływie nieodpowiednich sposobów unieszkodliwiania produktów wymienionych w załączniku III na zbieranie, oczyszczanie i odprowadzanie ścieków oraz o wpływie niewłaściwego używania takich produktów i ich nadużywania na zbieranie, oczyszczanie i odprowadzanie ścieków komunalnych.

4. Państwa członkowskie zapewniają:

- a) jasne określenie ról i obowiązków wszystkich odpowiednich zaangażowanych podmiotów, w tym producentów, o których mowa w ust. 1, organizacji odpowiedzialności producenta, prywatnych lub publicznych operatorów oczyszczalni ścieków komunalnych i właściwych organów lokalnych;
- b) ustanowienie celów w zakresie gospodarowania ściekami komunalnymi, aby spełnić wymogi i terminy określone w art. 8 ust. 1, 4 i 5 oraz wszelkie inne cele ilościowe lub jakościowe, które uznaje się za istotne dla wdrożenia rozszerzonej odpowiedzialności producenta;
- c) istnienie systemu sprawozdawczości służącego do gromadzenia danych dotyczących produktów, o których mowa w ust. 1, wprowadzonych do obrotu przez producentów oraz danych dotyczących oczyszczania czwartego stopnia ścieków komunalnych, jak również innych danych istotnych do celów lit. b) niniejszego ustępu;
- d) regularne przekazywanie przez właściwe organy i wymiennie przez nie niezbędnych danych z innymi odpowiednimi właściwymi organami w celu spełnienia wymogów niniejszego artykułu i art. 10.

5. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów wykonawczych w celu ustanowienia szczegółowych kryteriów jednolitego stosowania warunku określonego w ust. 2 lit. b) w odniesieniu do określonych kategorii produktów oraz ich biodegradowalności lub zagrożenia, jakie one stanowią. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 28 ust. 2, nie później niż do dnia 31 grudnia 2027 r.

Artykuł 10

Minimalne wymogi dotyczące organizacji odpowiedzialności producenta

1. Państwa członkowskie wprowadzają niezbędne środki w celu zapewnienia, aby każda organizacja odpowiedzialności producenta ustanowiona na podstawie art. 9 ust. 3:

- a) miała jasno określony zasięg geograficzny spójny z wymogami określonymi w art. 8;
- b) dysponowała niezbędnymi środkami finansowymi i organizacyjnymi, by wywiązywać się z obowiązków producentów w zakresie rozszerzonej odpowiedzialności producenta, w tym gwarancjami finansowymi zapewniającymi ciągłość czyszczenia czwartego stopnia ścieków komunalnych zgodnie z art. 8 we wszystkich okolicznościach;
- c) podawała do wiadomości publicznej informacje na temat:
  - (i) swojej struktury własnościowej i członkostwa;
  - (ii) wkładów finansowych wpłacanych przez producentów zgodnie z wymogami, o których mowa w art. 9 ust. 3 akapit drugi lit. c);
  - (iii) działań, które podejmuje co roku, w tym jasne informacje na temat sposobu wykorzystania jej środków finansowych.

Państwa członkowskie zapewniają, aby takie środki obejmowały krajową procedurę uznawania poświadczającą zgodność organizacji odpowiedzialności producenta z wymogami określonymi w niniejszym ustępie przed ich faktycznym ustanowieniem i funkcjonowaniem.

Podawanie informacji do wiadomości publicznej na mocy niniejszego artykułu pozostaje bez uszczerbku dla zachowania poufności informacji handlowych zgodnie z odpowiednimi przepisami unijnymi i krajowymi.

2. Państwa członkowskie ustanawiają odpowiednie ramy monitorowania i egzekwowania w celu zapewnienia, aby organizacje odpowiedzialności producenta wypełniały swoje obowiązki w sposób przejrzysty, aby środki finansowe organizacji odpowiedzialności producenta były właściwie wykorzystywane oraz aby wszystkie podmioty ponoszące rozszerzoną odpowiedzialność producenta przekazywały wiarygodne dane właściwym organom oraz, na żądanie, organizacjom odpowiedzialności producenta.

3. W przypadku gdy na terytorium danego państwa członkowskiego istnieje wiele organizacji odpowiedzialności producenta, to zainteresowane państwo członkowskie wyznacza co najmniej jeden podmiot niezależny od prywatnych interesów do nadzoru nad wdrażaniem art. 9 lub powierza ten nadzór organowi publicznemu.

4. Państwo członkowskie zapewnia, aby producenci, którzy wprowadzają produkty do obrotu na jego terytorium, ale mają siedzibę na terytorium innego państwa członkowskiego lub w państwie trzecim:

- a) wyznaczyli osobę prawną lub fizyczną mającą siedzibę lub miejsce zamieszkania na jego terytorium jako upoważnionego przedstawiciela do celów wypełniania obowiązków wynikających z rozszerzonej odpowiedzialności producenta na terytorium tego państwa; lub
- b) zastosowali środki równoważne z lit. a).

5. Aby zapewnić jak najlepsze wdrożenie systemu rozszerzonej odpowiedzialności producenta, w szczególności z perspektywy kosztów i korzyści, państwa członkowskie organizują regularne dialogi na temat jego wdrażania. Może to obejmować wsparcie w określaniu środków, które powinny zostać podjęte przez właściwe organy, między innymi w celu:

- a) zmniejszenia presji mikrozanieczyszczeń u źródła; oraz
- b) określenia najodpowiedniejszych technologii czyszczenia czwartego stopnia.

Państwa członkowskie zapewniają, aby w dialogach tych uczestniczyły odpowiednie zainteresowane strony i, w stosownych przypadkach, stowarzyszenia zainteresowanych stron, zaangażowane we wdrażanie rozszerzonej odpowiedzialności producenta, w tym producenci i dystrybutorzy, organizacje odpowiedzialności producenta, prywatni lub publiczni operatorzy oczyszczalni ścieków komunalnych, władze lokalne i organizacje społeczeństwa obywatelskiego.

6. Do dnia 1 stycznia 2025 r. Komisja zapewnia organizację wymiany informacji, doświadczeń i najlepszych praktyk między państwami członkowskimi w zakresie wdrażania art. 9 i niniejszego artykułu, w szczególności dotyczących:

- a) środków kontroli w zakresie ustanawiania, uznawania i funkcjonowania organizacji odpowiedzialności producenta;
- b) środków kontroli w zakresie przestrzegania przez producentów ich obowiązków określonych w niniejszej dyrektywie;
- c) skutecznego:
  - (i) pokrycia kosztów, o których mowa w art. 9 ust. 1, oraz
  - (ii) przeprowadzenia kontroli metod obliczania wkładów producentów przez organizację odpowiedzialności producenta, o której mowa w art. 9 ust. 3 lit. c);
- d) zwolnień przewidzianych w art. 9 ust. 2;
- e) wszelkich innych kwestii związanych ze skutecznym wdrażaniem art. 9 i niniejszego artykułu;
- f) możliwego wpływu stosowania wymogów, o których mowa w art. 9, na dostępność, ofertę i przystępność cenową leków wprowadzanych do obrotu w Unii.

Komisja publikuje wyniki wymiany informacji, doświadczeń i najlepszych praktyk dotyczących tych i innych istotnych aspektów oraz, w stosownych przypadkach, przedstawia zalecenia lub wytyczne dla państw członkowskich.

7. Na podstawie informacji przekazanych przez państwa członkowskie Komisja sporządza i regularnie aktualizuje wykaz wniosków o zwolnienia otrzymanych od producentów przez państwa członkowskie na podstawie art. 9 ust. 2. Wykaz ten udostępnia się na żądanie właściwym organom państw członkowskich.

Artykuł 11

Neutralność energetyczna

1. Państwa członkowskie zapewniają przeprowadzanie co cztery lata audytów energetycznych, zgodnie z definicją w art. 2 pkt 32 dyrektywy (UE) 2023/1791, funkcjonujących oczyszczalni ścieków komunalnych i systemów zbierania. Audyty te obejmują określenie potencjału opłacalnych do zastosowania środków mających na celu ograniczenie wykorzystania energii oraz zwiększenie wykorzystania i wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, ze szczególnym uwzględnieniem określenia i wykorzystania potencjału produkcji biogazu lub odzyskiwania i wykorzystywania ciepła odpadowego, na miejscu albo za pośrednictwem lokalnego systemu energetycznego przy jednoczesnym ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych. Pierwsze audyty energetyczne przeprowadza się:

- a) do dnia 31 grudnia 2028 r. w odniesieniu do oczyszczalni ścieków komunalnych oczyszczających ładunek o RLM wynoszącej co najmniej 100 000 oraz podłączonych do nich systemów zbierania;
- b) do dnia 31 grudnia 2032 r. w odniesieniu do oczyszczalni ścieków komunalnych oczyszczających ładunek o RLM wynoszącej co najmniej 10 000, ale poniżej 100 000 oraz podłączonych do nich systemów zbierania.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby na poziomie krajowym całkowita roczna ilość energii ze źródeł odnawialnych zdefiniowana w art. 2 pkt 1 dyrektywy (UE) 2018/2001, wygenerowana w oczyszczalni lub poza nią przez właścicieli lub operatorów oczyszczalni ścieków komunalnych oczyszczających ładunek o RLM wynoszącej co najmniej 10 000 lub w imieniu takich właścicieli lub operatorów, oraz niezależnie od tego czy właściciele lub operatorzy tych oczyszczalni wykorzystują tę energię w oczyszczalni lub poza nią, była równoważna co najmniej:

- a) 20 % całkowitej rocznej ilości energii zużywanej przez takie obiekty – do dnia 31 grudnia 2030 r.;
- b) 40 % całkowitej rocznej ilości energii zużywanej przez takie obiekty – do dnia 31 grudnia 2035 r.;

- c) 70 % całkowitej rocznej ilości energii zużywanej przez takie obiekty – do dnia 31 grudnia 2040 r.;
- d) 100 % całkowitej rocznej ilości energii zużywanej przez takie obiekty – do dnia 31 grudnia 2045 r.

Energia ze źródeł odnawialnych wygenerowana przez właścicieli lub operatorów oczyszczalni ścieków komunalnych lub w ich imieniu nie może obejmować zakupionej energii ze źródeł odnawialnych.

3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 2, jeżeli państwo członkowskie nie osiągnie celu, o którym mowa w ust. 2 lit. d), pomimo wdrożenia wszystkich środków w zakresie efektywności energetycznej i wszystkich środków niezbędnych do zwiększenia wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności wskazanych w audytach energetycznych, o których mowa w ust. 1, państwa członkowskie mogą wyjątkowo zezwolić na zakup energii ze źródeł niekopalnych. Zakupy te są ograniczone do maksymalnie 35 % energii z paliw niekopalnych w odniesieniu do celu, o którym mowa w ust. 2 lit. d).
4. Na zasadzie odstępstwa od ust. 2, jeżeli państwo członkowskie nie osiągnie celu, o którym mowa w ust. 2 lit. c), pomimo wdrożenia wszystkich środków w zakresie efektywności energetycznej i wszystkich środków mających na celu zwiększenie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności wskazanych w audytach energetycznych, o których mowa w ust. 1, państwa członkowskie mogą wyjątkowo zezwolić na zakup energii ze źródeł niekopalnych. Zakupy te są ograniczone do maksymalnie 5 punktów procentowych celu, o którym mowa w ust. 2 lit. c). Odstępstwo to przyznaje się wyłącznie państwom członkowskim, które są w stanie wykazać do dnia 31 grudnia 2040 r., że aby osiągnąć cel, o którym mowa w ust. 2 lit. d), z uwzględnieniem wszystkich środków w zakresie efektywności energetycznej i wszystkich środków niezbędnych do zwiększenia wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności wskazanych w audytach energetycznych, o których mowa w ust. 1, trzeba będzie zakupić 35 % zewnętrznej energii ze źródeł niekopalnych, o której mowa w ust. 3.
5. Komisja może przyjąć akt wykonawczy w celu ustanowienia metod oceny, czy cele określone w ust. 2 zostały osiągnięte. Ten akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 28 ust. 2.

Artykuł 12

Współpraca transgraniczna

1. Bez uszczerbku dla odpowiednich obowiązujących umów lub uzgodnień międzynarodowych dotyczących kwestii środowiskowych związanych z wodami, w przypadku gdy niekorzystne skutki zrzutów ścieków komunalnych pochodzących z innego państwa członkowskiego lub państwa trzeciego dotkną wody na obszarze podlegającym jurysdykcji państwa członkowskiego, wtedy państwo członkowskie, którego wody zostały w ten sposób zanieczyszczone, notyfikuje odpowiednie fakty temu innemu państwu członkowskiemu lub państwu trzeciemu oraz Komisji.

W razie zanieczyszczenia, które może istotnie wpłynąć na jednolite części wód położone w dalszym biegu, notyfikacji tej dokonuje się natychmiast. W przypadku zrzutu mającego wpływ na zdrowie lub środowisko w innym państwie członkowskim państwo członkowskie, na którego terytorium wystąpił zrzut, zapewnia natychmiastowe poinformowanie Komisji i właściwego organu w tym innym państwie członkowskim.

2. Po powiadomieniu przez inne państwo członkowskie zgodnie z ust. 1 państwa członkowskie odpowiadają sobie nawzajem na pytania w sposób terminowy, stosownie do rodzaju, znaczenia i możliwych konsekwencji danego incydentu.

Aby zapewnić zgodność z niniejszą dyrektywą, zainteresowane państwa członkowskie współpracują w celu zidentyfikowania wspomnianych zrzutów ścieków i określają działania, jakie muszą zostać podjęte u źródła w celu ochrony wód, na które te zrzucane ścieki oddziałują.

3. Zainteresowane państwa członkowskie informują Komisję o wszelkiej współpracy, o której mowa w ust. 1. Komisja uczestniczy w takiej współpracy na wniosek zainteresowanych państw członkowskich.

Artykuł 13

Lokalne warunki klimatyczne

Państwa członkowskie zapewniają, aby oczyszczalnie ścieków komunalnych budowane w celu spełnienia wymagań określonych w art. 6, 7 i 8 były projektowane, budowane, eksploatowane i utrzymywane w sposób zapewniający wystarczającą wydajność w każdych normalnych lokalnych warunkach klimatycznych. Bez uszczerbku dla środków wprowadzonych na podstawie art. 13 ust. 1 dyrektywy (UE) 2022/2557 przy projektowaniu, budowie i eksploatacji oczyszczalni ścieków komunalnych i systemów zbierania ocenia się i uwzględnia sezonowe wahania ładunku i podatność na zmianę klimatu.

Artykuł 14

Zrzuty ścieków innych niż bytowe

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby zrzuty ścieków innych niż bytowe do systemów zbierania i oczyszczalni ścieków komunalnych podlegały wcześniejszym przepisom lub specjalnym zezwoleniom, wydanym przez właściwe organy lub odpowiednie podmioty.

W przypadku specjalnych zezwoleń na zrzuty do systemów zbierania i oczyszczalni ścieków komunalnych, państwa członkowskie zapewniają, aby właściwy organ:

- a) konsultował się z operatorami systemów zbierania i oczyszczalni ścieków komunalnych, do których odprowadzane są ścieki inne niż bytowe przed przyznaniem tych specjalnych zezwoleń, i przekazywał informacje tym operatorom;
- b) umożliwiał operatorom systemów zbierania i oczyszczalni ścieków komunalnych przyjmujących zrzuty ścieków innych niż bytowe, na ich żądanie, na zapoznanie się z tymi specjalnymi zezwoleniami w obsłużanych przez nich obszarach zasilania w miarę możliwości przed przyznaniem tych zezwoleń;

W przypadku wcześniejszych przepisów dotyczących zrzutów do systemów zbierania i oczyszczalni ścieków komunalnych, państwa członkowskie zapewniają, aby przed przyjęciem tych przepisów przeprowadzono konsultacje z operatorami systemów zbierania i oczyszczalni ścieków komunalnych, do których odprowadzane są ścieki inne niż bytowe.

2. Wcześniejsze przepisy i specjalne zezwolenia, o których mowa w ust. 1, zapewniają, aby:

- a) spełnione były wymogi dotyczące jakości wody określone w innych przepisach prawa Unii, w tym w dyrektywach 2000/60/WE i 2008/105/WE, oraz, w stosownych przypadkach, prowadzone było monitorowanie jakości i ilości odpowiednich zrzutów ścieków innych niż bytowe; w szczególności, aby ładunek zanieczyszczeń w zrzutach z oczyszczalni ścieków komunalnych nie prowadził do pogarszania stanu jednolitej części wód, do której odprowadzane są ścieki, ani nie uniemożliwiał tej jednolitej części wód osiągnięcia takiego stanu, zgodnie z celami określonymi w art. 4 dyrektywy 2000/60/WE.
- b) uwolnione substancje zanieczyszczające nie utrudniały funkcjonowania oczyszczalni ścieków komunalnych, nie uszkadzały systemów zbierania, oczyszczalni ścieków komunalnych lub związanych z nimi urządzeń ani nie ograniczały zdolności odzysku zasobów, w tym w zakresie ponownego wykorzystania oczyszczonej wody i odzysku składników odżywczych lub innych materiałów ze ścieków komunalnych lub osadów;
- c) uwolnione substancje zanieczyszczające nie szkodziły zdrowiu personelu pracującego w systemach zbierania ścieków i oczyszczalniach ścieków komunalnych;
- d) oczyszczalnia ścieków komunalnych była zaprojektowana i wyposażona do celów eliminowania uwolnionych substancji zanieczyszczających;
- e) w przypadku gdy oczyszczalnia ścieków komunalnych oczyszcza zrzuty z instalacji posiadającej pozwolenie, o którym mowa w art. 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE⁽⁴⁰⁾, ładunek zanieczyszczeń w zrzutach z tej oczyszczalni nie przekraczał ładunku zanieczyszczeń, który zostałby odprowadzony, gdyby zrzuty zostały uwolnione bezpośrednio z instalacji i były zgodne z dopuszczalnymi wielkościami emisji mającymi zastosowanie zgodnie z niniejszą dyrektywą.

Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku zrzutów ścieków innych niż bytowe do systemów zbierania i oczyszczalni ścieków komunalnych, które dokonują zrzutów do obszarów zasilania dla punktów poboru wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi nie udzielano specjalnego zezwolenia na taki zrzut ani nie było wcześniejszych przepisów umożliwiających taki zrzut bez uwzględnienia oceny ryzyka i zarządzaniem ryzykiem w obszarach zasilania dla punktów poboru wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, o których mowa w art. 8 dyrektywy (UE) 2020/2184, oraz środków zarządzania ryzykiem podjętych na podstawie tego artykułu.

3. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe organy lub odpowiednie podmioty stosowały odpowiednie środki, w tym przegląd, a w razie konieczności, wycofanie wcześniejszych przepisów i specjalnych zezwoleń, o których mowa w ust. 1, aby w jak największym stopniu identyfikować źródła zanieczyszczeń w ściekach innych niż bytowe, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, zapobiegać ich powstawaniu i je ograniczać w przypadku wystąpienia którejkolwiek z następujących sytuacji:

⁽⁴⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych i emisji pochodzących z chowu zwierząt gospodarskich (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 17).

- a) na wlotach i wylotach oczyszczalni ścieków komunalnych podlegającej monitorowaniu zgodnie z art. 21 ust. 3 zostały zidentyfikowane substancje zanieczyszczające;
  - b) osad pochodzący z oczyszczania ścieków komunalnych ma być wykorzystywany zgodnie z dyrektywą Rady 86/278/EWG⁽⁴¹⁾;
  - c) oczyszczone ścieki komunalne mają być wykorzystywane zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2020/741 lub użyte ponownie do celów innych niż rolnicze;
  - d) wody odbiornika są wykorzystywane do poboru wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, zdefiniowanej w art. 2 pkt 1 dyrektywy (UE) 2020/2184;
  - e) zanieczyszczenie ścieków innych niż bytowe odprowadzanych do systemu zbierania lub oczyszczalni ścieków komunalnych stanowi zagrożenie dla funkcjonowania tego systemu lub tej oczyszczalni.
4. Wcześniejsze przepisy i specjalne zezwolenia, o których mowa w ust. 1 muszą spełniać wymogi określone w ust. 2. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 27, w celu zmiany wymogów, o których mowa w ust. 2, aby dostosować je do postępu naukowo-technicznego w dziedzinie ochrony środowiska.
5. Specjalne zezwolenia, o których mowa w ust. 1, poddaje się przeglądowi i, jeśli zajdzie taka potrzeba, dostosowuje się co najmniej raz na dziesięć lat.

Wcześniejsze przepisy, o których mowa w ust. 1, poddaje się regularnemu przeglądowi i, jeśli zajdzie taka potrzeba, dostosowuje.

Jeżeli charakterystyka ścieków innych niż bytowe, oczyszczalni ścieków komunalnych lub jednolitej części wód, do której odprowadzane są ścieki, znacząco się zmienia, specjalne zezwolenia poddaje się przeglądowi i dostosowuje do tych zmian.

Artykuł 15

Ponowne wykorzystanie wody i zrzuty ścieków komunalnych

1. Państwa członkowskie systematycznie wspierają ponowne wykorzystanie, w stosownych przypadkach, oczyszczonych ścieków ze wszystkich oczyszczalni ścieków komunalnych, w szczególności na obszarach dotkniętych niedoborem wody, do wszystkich odpowiednich celów. Potencjał ponownego wykorzystywania oczyszczonych ścieków należy oceniać w sposób uwzględniający plany gospodarowania wodami w dorzeczu ustanowione na podstawie dyrektywy 2000/60/WE (zwane dalej „planami gospodarowania wodami w dorzeczu”) oraz decyzje państw członkowskich na podstawie art. 2 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/741. Państwa członkowskie zapewniają, by w przypadku ponownego wykorzystywania oczyszczonych ścieków komunalnych lub planowania takie ponownego wykorzystania nie zagrażało to przepływowi hydrobiologicznemu w częściach wód odbiornika oraz aby nie miało negatywnego wpływu na środowisko lub zdrowie ludzkie. Jeżeli oczyszczone ścieki są ponownie wykorzystywane do nawadniania w rolnictwie, muszą one spełniać wymogi rozporządzenia (UE) 2020/741. Jeżeli dostępne są strategie na rzecz odporności wodnej na poziomie państwa członkowskiego, w strategiach tych uwzględnia się środki dotyczące promowania ponownego wykorzystania oczyszczonych ścieków oraz dotyczące samego ponownego wykorzystania.

Jeżeli oczyszczone ścieki komunalne są ponownie wykorzystywane do nawadniania w rolnictwie, państwa członkowskie mogą odstąpić od wymogów dotyczących oczyszczania trzeciego stopnia określonych w załączniku I część B i tabela 2 w odniesieniu do części oczyszczonych ścieków komunalnych, która jest przeznaczona wyłącznie do ponownego wykorzystania do nawadniania w rolnictwie, jeżeli można wykazać wszystkie poniższe elementy:

- a) zawartość składników odżywczych w części ponownie wykorzystanej nie przekracza zapotrzebowania na składniki odżywcze upraw, których to dotyczy;
- b) nie występuje ryzyko dla środowiska, w szczególności w odniesieniu do eutrofizacji wód w tym samym obszarze zasilania;
- c) nie występuje ryzyko dla zdrowia ludzkiego, w szczególności w odniesieniu do organizmów chorobotwórczych;
- d) oczyszczalnia ścieków komunalnych posiada wystarczającą zdolność, aby oczyszczać lub gromadzić ścieki komunalne, tak by uniknąć zrzutów ścieków komunalnych do wód odbiornika jeżeli te zrzuty nie spełniają wymogów określonych w załączniku I część B i tabela 2, zgodnie z metodami monitorowania i oceny wyników określonymi w załączniku I część C.

⁽⁴¹⁾ Dyrektywa Rady 86/278/EWG z dnia 12 czerwca 1986 r. w sprawie ochrony środowiska, w szczególności gleby, w przypadku wykorzystywania osadów ściekowych w rolnictwie (Dz.U. L 181 z 4.7.1986, s. 6).

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby co najmniej wszystkie zrzuty z oczyszczalni ścieków komunalnych o RLM wynoszącej co najmniej 1 000 podlegały wcześniejszym przepisom lub specjalnym zezwoleniom. Takie przepisy i takie specjalne zezwolenia muszą zapewniać spełnienie wymogów określonych w załączniku I część B.

3. Wcześniejsze przepisy i specjalne zezwolenia, o których mowa w ust. 2, poddaje się przeglądowi co najmniej raz na dziesięć lat i, jeśli zajdzie taka potrzeba, dostosowuje się je. W przypadkach gdy właściwości doprowadzanych ścieków komunalnych lub zrzutów z oczyszczalni ścieków komunalnych lub jednolitej części wód, do której odprowadzane są ścieki, ulegają znacznej zmianie, postanowienia specjalnych zezwoleń aktualizuje się, aby zapewnić, by wymogi określone w części B załącznika I pozostały spełnione.

4. Państwa członkowskie podejmują wszelkie niezbędne środki w celu dostosowania swojej infrastruktury zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych w odpowiedzi na zwiększone ładunki zanieczyszczeń ścieków bytowych, co w razie potrzeby obejmuje budowę nowej infrastruktury.

Przy podejmowaniu środków, o których mowa w akapicie pierwszym, państwa członkowskie spełniają cele środowiskowe określone w art. 4 dyrektywy 2000/60/WE, jeżeli spełnione są wszystkie następujące warunki:

- a) budowa lub rozbudowa oczyszczalni ścieków komunalnych niezbędne do oczyszczania ścieków bytowych o zwiększonym ładunku zanieczyszczeń lub w inny sposób nieoczyszczonych wymagają uprzedniego zezwolenia zgodnie z niniejszą dyrektywą;
- b) korzyści, jakie przynosi oczyszczalnia ścieków komunalnych, o której mowa w lit. a), nie mogą ze względów technicznych lub z powodu nieproporcjonalnych kosztów zostać osiągnięte innymi środkami, przy uwzględnieniu alternatywnych punktów zrzutu dla oczyszczalni ścieków komunalnych, które to środki przyczyniałyby się do osiągnięcia celów środowiskowych określonych w art. 4 dyrektywy 2000/60/WE;
- c) podjęto wszystkie technicznie wykonalne środki łagodzące w celu zminimalizowania negatywnego wpływu danej oczyszczalni ścieków komunalnych na jednolite części wód, do których realizuje ona zrzuty, i określono je w specjalnych zezwoleniach, o których mowa w art. 14 niniejszej dyrektywy i w niniejszym artykule; środki te obejmują, jeżeli jest to wymagane, bardziej rygorystyczne wymogi dotyczące oczyszczania niż te stosowane przed zwiększeniem ładunku ścieków bytowych, w celu spełnienia wymogów dyrektyw, o których mowa w załączniku I część B pkt 6 do niniejszej dyrektywy;
- d) wszystkie technicznie wykonalne środki łagodzące zostały podjęte w celu zminimalizowania negatywnego wpływu innych rodzajów działalności powodujących podobną presję na te same jednolite części wód.

Jeżeli dopuszczenie do pogorszenia lub nieosiągnięcie celów środowiskowych określonych w art. 4 dyrektywy 2000/60/WE w jednolitej części wód powierzchniowych wynika z uprzedniego zezwolenia określonego w lit. a), to zezwolenie zostaje konkretnie wskazane, a warunki, o których mowa w akapicie drugim, wyjaśnione w planach gospodarowania wodami w dorzeczu

Artykuł 16

Ulegające biodegradacji ścieki inne niż bytowe

1. Państwa członkowskie ustanawiają wymogi dotyczące zrzutu ulegających biodegradacji ścieków innych niż bytowe, które to wymogi są odpowiednie do charakteru danego przemysłu i zapewniają co najmniej taki sam poziom ochrony środowiska jak wymogi określone w załączniku I część B.

2. Wymogi, o których mowa w ust. 1, stosuje się w przypadku spełnienia następujących warunków:

- a) ścieki pochodzą z zakładów oczyszczających ładunek odpowiadający RLM wynoszącej co najmniej 4 000, które należą do sektorów przemysłowych wyszczególnionych w załączniku IV i które nie prowadzą żadnego z rodzajów działalności wyszczególnionych w załączniku I do dyrektywy 2010/75/UE; oraz
- b) ścieki nie trafiają do oczyszczalni ścieków komunalnych przed ich zrzuceniem do wód odbiornika („zrzut bezpośredni”).

Artykuł 17

Nadzór nad ściekami komunalnymi

1. Państwa członkowskie ustanawiają krajowy system współpracy i koordynacji między właściwymi organami odpowiedzialnymi za zdrowie publiczne a właściwymi organami odpowiedzialnymi za oczyszczanie ścieków komunalnych w odniesieniu do:

a) określania odpowiednich parametrów zdrowia publicznego, które mają być monitorowane co najmniej przy wlotach oczyszczalni ścieków komunalnych, z uwzględnieniem dostępnych zaleceń wydawanych między innymi przez Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC), Urząd ds. Gotowości i Reagowania na Stany Zagrożenia Zdrowia (HERA) oraz Światową Organizację Zdrowia (WHO), takich jak:

(i) wirus SARS-CoV-2 i jego warianty;

(ii) poliovirus;

(iii) wirus grypy;

(iv) nowo pojawiające się patogeny;

(v) wszelkie inne parametry zdrowia publicznego, które właściwe organy uznają za na tyle istotne, aby poddać je monitorowaniu;

b) jasnego podziału ról, obowiązków i kosztów między operatorami i odpowiednimi właściwymi organami, w tym w przypadkach związanych z pobieraniem próbek i analizą;

c) ustalania lokalizacji i częstotliwości pobierania i analizy próbek ścieków komunalnych dla każdego parametru zdrowia publicznego określonego zgodnie z lit. a), z uwzględnieniem dostępnych danych dotyczących zdrowia i potrzeb w zakresie danych dotyczących zdrowia publicznego oraz, w stosownych przypadkach, lokalnych sytuacji epidemiologicznych;

d) organizacji odpowiedniego i terminowego przekazywania wyników monitorowania właściwym organom odpowiedzialnym za zdrowie publiczne oraz, w stosownych przypadkach, właściwym organom ds. wody pitnej w celu ułatwienia wdrożenia art. 8 dyrektywy (UE) 2020/2184 a także platformom unijnym, jeżeli takie platformy są dostępne, oraz zgodnie z mającym zastosowanie prawem dotyczącym ochrony danych osobowych.

2. W sytuacji gdy właściwy organ odpowiedzialny za zdrowie publiczne w państwie członkowskim ogłosi stan zagrożenia zdrowia publicznego, w ściekach komunalnych pochodzących z reprezentatywnych próbek populacji krajowej monitoruje się odpowiednie parametry zdrowia publicznego, w zakresie, w jakim substancje, do których odnoszą się te parametry zdrowotne, są znajdowane w ściekach komunalnych. Monitorowanie to kontynuuje się do czasu ogłoszenia przez właściwy organ zakończenia stanu zagrożenia zdrowia publicznego lub przez dłuższy okres, jeżeli ten właściwy organ uzna to za przydatne do innych celów.

W celu ustalenia, czy występuje stan zagrożenia zdrowia publicznego, właściwy organ uwzględnia decyzje Komisji przyjęte na podstawie art. 23 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2022/2371, oceny ECDC i decyzje WHO podjęte zgodnie z Międzynarodowymi przepisami zdrowotnymi.

3. W przypadku aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 100 000 państwa członkowskie w terminie do ostatniego dnia drugiego roku przypadającego po dniu przyjęcia aktu wykonawczego, o którym mowa w akapicie drugim, zapewniają monitorowanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe w ściekach komunalnych.

Do dnia 2 lipca 2026 r. Komisja przyjmuje akty wykonawcze w celu ustanowienia minimalnej częstotliwości pobierania próbek i zharmonizowanej metodyki pomiaru oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe w ściekach komunalnych, z uwzględnieniem co najmniej wszystkich dostępnych danych od krajowych organów odpowiedzialnych za zdrowie publiczne i krajowych organów odpowiedzialnych za monitorowanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 28 ust. 2

4. Sprawozdawczość w zakresie wyników monitorowania, o którym mowa w niniejszym artykule, prowadzi się zgodnie z art. 22 ust. 1 lit. h).

Artykuł 18

Ocena ryzyka i zarządzanie ryzykiem

1. Do dnia 31 grudnia 2027 r. państwa członkowskie identyfikują i oceniają zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzkiego powodowane przez zrzuty ścieków komunalnych, z uwzględnieniem wahań sezonowych, a także zdarzeń ekstremalnych, oraz co najmniej zagrożenia związane z:

- a) jakością jednolitych części wód wykorzystywanych do poboru wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, zdefiniowanej w art. 2 pkt 1 dyrektywy (UE) 2020/2184;
- b) jakością wody w kąpieliskach objętej zakresem dyrektywy 2006/7/WE;
- c) jakością jednolitych części wód, w których prowadzona jest działalność w zakresie akwakultury zdefiniowanej w art. 4 pkt 25 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013;
- d) stanem przyjmującej jednolitej części wód podziemnych zdefiniowanym w art. 2 pkt 19 dyrektywy 2000/60/WE, jak również z każdym innym celem środowiskowym określonym w art. 4 tej dyrektywy dla przyjmującej jednolitej części wód podziemnych;
- e) stanem środowiska morskiego zdefiniowanym w art. 3 pkt 5 dyrektywy 2008/56/WE;
- f) stanem przyjmującej jednolitej części wód powierzchniowych zdefiniowanym w art. 2 pkt 17 dyrektywy 2000/60/WE, jak również z każdym innym celem środowiskowym określonym w art. 4 tej dyrektywy dla przyjmującej jednolitej części wód powierzchniowych.

2. W przypadku gdy zgodnie z ust. 1 zidentyfikowano zagrożenia, państwa członkowskie przyjmują odpowiednie środki w celu zaradzenia tym zagrożeniom, w tym – w stosownych przypadkach – następujące środki:

- a) podejmowanie dodatkowych środków w celu zapobiegania zanieczyszczeniom ściekami komunalnymi u źródła i ograniczania ich, gdy konieczna jest ochrona jakości jednolitej części wód, do której odprowadzane są ścieki, w celu uzupełnienia środków, o których mowa w art. 14 ust. 3;
- b) utworzenie systemów zbierania zgodnie z art. 3 dla aglomeracji o RLM poniżej 1 000;
- c) stosowanie oczyszczania drugiego stopnia zgodnie z art. 6 do zrzutów ścieków komunalnych z aglomeracji o RLM poniżej 1 000;
- d) stosowanie oczyszczania trzeciego stopnia zgodnie z art. 7 do zrzutów ścieków komunalnych z aglomeracji o RLM poniżej 10 000;
- e) stosowanie oczyszczania czwartego stopnia zgodnie z art. 8 do zrzutów ścieków komunalnych z aglomeracji o RLM poniżej 10 000, w szczególności w przypadku gdy ścieki komunalne są odprowadzane do jednolitych części wód wykorzystywanych do poboru wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, do wód w kąpieliskach, jednolitych części wód, na których prowadzona jest działalność w zakresie akwakultury, i na których oczyszczone ścieki komunalne są ponownie wykorzystywane do celów rolniczych;
- f) sporządzenie planów zintegrowanego gospodarowania ściekami komunalnymi zgodnie z art. 5 dla aglomeracji o RLM poniżej 10 000 oraz przyjęcie środków, o których mowa w załączniku V;
- g) stosowanie wymogów dotyczących oczyszczania zebranych ścieków komunalnych, które są bardziej rygorystyczne niż wymogi określone w załączniku I część B.

3. Identyfikację zagrożeń przeprowadzoną zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu poddaje się przeglądowi co sześć lat zgodnie z terminem przeglądu planów gospodarowania wodami w dorzeczu, począwszy od dnia 31 grudnia 2033 r. Podsumowanie zidentyfikowanych zagrożeń wraz z opisem środków przyjętych zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu włącza się do odpowiednich planów gospodarowania wodami w dorzeczu oraz krajowych programów wdrażania, o których mowa w art. 23, i przekazuje się je Komisji na jej wniosek. Podsumowanie to jest podawane do wiadomości publicznej.

*Artykuł 19***Dostęp do systemu sanitarnego**

Bez uszczerbku dla zasad pomocniczości i proporcjonalności oraz przy uwzględnieniu perspektyw lokalnych i regionalnych oraz sytuacji dotyczących systemu sanitarnego państwa członkowskie wprowadzają wszelkie niezbędne środki, aby zapewnić powszechny dostęp do systemu sanitarnego, w szczególności dla grup wrażliwych i zmarginalizowanych.

W tym celu państwa członkowskie do dnia 12 stycznia 2029 r.:

- a) identyfikują osoby pozbawione dostępu lub o ograniczonym dostępie do urządzeń sanitarnych, ze szczególnym uwzględnieniem wrażliwych i zmarginalizowanych grup, oraz ustalają przyczyny takiego braku dostępu;
- b) oceniają możliwości dostępu do urządzeń sanitarnych dla takich osób i możliwości jego poprawy;
- c) w odniesieniu do wszystkich aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 10 000 sprzyjają tworzeniu wystarczającej liczby urządzeń sanitarnych w przestrzeni publicznej, dostępnych bezpłatnie oraz – w szczególności dla kobiet – bezpiecznych, oraz zapewniają rozpowszechnienie odpowiednich informacji na temat tych urządzeń wśród ogółu społeczeństwa;
- d) w odniesieniu do wszystkich aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 5 000 zachęcają właściwe organy do udostępnienia wystarczającej liczby urządzeń sanitarnych w budynkach publicznych, w szczególności w budynkach administracyjnych;
- e) zachęcają do zapewniania urządzeń sanitarnych dostępnych dla wszystkich, bezpłatnie lub za niską opłatą w restauracjach, sklepach i podobnych miejscach prywatnych dostępnych dla ogółu społeczeństwa.

*Artykuł 20***Osad i odzysk surowców**

1. Państwa członkowskie zachęcają do odzysku cennych zasobów i wprowadzają niezbędne środki w celu zapewnienia, aby gospodarowanie osadami było zgodne z hierarchią postępowania z odpadami przewidzianą w art. 4 dyrektywy 2008/98/WE. Takie gospodarowanie osadami ma na celu:

- a) maksymalizowanie działań w zakresie zapobiegania powstawaniu osadów;
- b) przygotowanie do ponownego wykorzystania, recyklingu i innego odzysku zasobów, w szczególności fosforu i azotu, z uwzględnieniem krajowych lub lokalnych opcji odzysku; oraz
- c) minimalizowanie niekorzystnych skutków dla środowiska i zdrowia ludzkiego.

2. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 27, w celu uzupełnienia niniejszej dyrektywy poprzez określenie łącznego wskaźnika minimalnego ponownego wykorzystania i recyklingu fosforu z osadów i ze ścieków komunalnych, które nie są ponownie użyte na zasadzie odstępowania przewidzianego w art. 15. ust. 1, biorąc pod uwagę dostępne technologie, zasoby i opłacalność ekonomiczną odzysku fosforu, a także zawartość fosforu w osadach i poziom nasycenia krajowego rynku fosforem organicznym z innych źródeł, przy zapewnieniu bezpiecznego gospodarowania osadami oraz braku niekorzystnego oddziaływania na środowisko i zdrowie ludzkie. Komisja przyjmuje te akty delegowane do dnia 2 stycznia 2028 r.

*Artykuł 21***Monitorowanie**

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe organy lub odpowiednie podmioty monitorowały:
  - a) zrzuty z oczyszczalni ścieków komunalnych w celu weryfikacji zgodności z wymaganiami załącznika I część B, zgodnie z metodami monitorowania i oceny wyników ustanowionymi w załączniku I część C; monitorowanie to obejmuje ładunki i stężenia parametrów wymienionych w załączniku I część B;
  - b) ilości, skład i miejsce stosowania osadów, z uwzględnieniem wymogów dyrektywy 86/278/EWG w odniesieniu do osadów, które mają być wykorzystywane w rolnictwie;

- c) ilości ścieków komunalnych ponownie wykorzystanych do nawadniania w rolnictwie – rocznie i miesięcznie – podlegających odstępstwu, o którym mowa w art. 15 ust. 1; zawartość składników odżywczych w części ponownie wykorzystanych ścieków komunalnych do nawadniania w rolnictwie i okres, podczas którego ta część jest ponownie wykorzystywana, w porównaniu z miesięcznym zapotrzebowaniem na wodę i składniki odżywcze upraw, w których ponownie wykorzystuje się te ścieki komunalne;
- d) gazy cieplarniane: w tym co najmniej CO₂, N₂O, CH₄ emitowane przez oczyszczalnie ścieków komunalnych oczyszczające ładunek odpowiadający RLM wynoszącej co najmniej 10 000, w stosownych przypadkach z zastosowaniem analiz, obliczeń i modelowania;
- e) energię zużytą i wyprodukowaną przez właścicieli lub operatorów oczyszczalni ścieków komunalnych oczyszczających ładunek odpowiadający co najmniej 10 000 RLM niezależnie od tego, czy jest ona wykorzystywana lub wytwarzana w oczyszczalni czy poza nią, zgodnie z wymogami, o których mowa w art. 11 ust. 2, a także energię zakupioną na podstawie odstępstw, o których mowa w art. 11 ust 3 i 4.

2. W odniesieniu do wszystkich aglomeracji, o których mowa w art. 5 ust. 1 i 3, państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe organy, odpowiednie podmioty lub operatorzy systemów zbierania prowadzili w odpowiednich punktach oparty na reprezentatywnych próbkach monitoring przelewów burzowych do jednolitych części wód oraz zrzutów spływu powierzchniowego wód opadowych z terenów zurbanizowanych z systemów rozdzielczych, w celu oszacowania stężeń i ładunków parametrów wymienionych w załączniku I tabela 1, a w stosownych przypadkach tabela 2, a także zawartości mikroplastiku i określonych zanieczyszczeń. W stosownych przypadkach państwa członkowskie mogą wykorzystać wyniki tego monitorowania do celów modelowania.

3. W odniesieniu do wszystkich aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 10 000 państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe organy lub odpowiednie podmioty monitorowały, przy wlotach i wylotach oczyszczalni ścieków komunalnych, stężenie i ładunki w ściekach komunalnych następujących elementów:

- a) zanieczyszczeń, które mogą znajdować się w ściekach komunalnych, wymienionych w:
  - (i) załącznikach VIII i X do dyrektywy 2000/60/WE, załączniku I do dyrektywy 2008/105/WE, załączniku I do dyrektywy 2006/118/WE i części B załącznika II do dyrektywy 2006/118/WE;
  - (ii) załączniku do decyzji nr 2455/2001/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽⁴²⁾;
  - (iii) załączniku II do rozporządzenia (WE) nr 166/2006;
  - (iv) załącznikach I i II do dyrektywy 86/278/EWG;
- b) parametrów wymienionych w części B załącznika III do dyrektywy (UE) 2020/2184, w przypadku gdy ścieki komunalne są odprowadzane na obszar zasilania, o którym mowa w art. 8 tej dyrektywy, w którym to przypadku, w odniesieniu do substancji per- i polifluoroalkilowych (PFAS), państwa członkowskie mogą zdecydować się na stosowanie jednego lub obu parametrów: „PFAS ogółem” i „suma PFAS”, jeżeli dostępna jest metodyka zgodna z aktem wykonawczym, o którym mowa w ust. 5;
- c) parametrów wymienionych w załączniku I do dyrektywy 2006/7/WE, jeżeli w sezonie kąpielowym występują bezpośrednie zrzuty z oczyszczalni ścieków komunalnych do kąpielisk, co może uniemożliwić przestrzeganie dyrektywy 2006/7/WE;
- d) obecności mikroplastiku.

Zanieczyszczenia i parametry, o których mowa w lit. a) i b), mogą zostać wyłączone z monitorowania, o którym mowa w niniejszym ustępie, o ile można wykazać, między innymi na podstawie wyników monitorowania, że nie występują one w ściekach komunalnych.

W odniesieniu do wszystkich aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 10 000 państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe organy lub odpowiednie podmioty w stosownych przypadkach monitorowały obecność mikroplastiku w osadach, w szczególności gdy osady są ponownie wykorzystywane w rolnictwie.

Monitorowanie, o którym mowa w niniejszym ustępie, przeprowadza się z następującymi częstotliwościami:

- a) co najmniej dwie próbki rocznie, przy czym maksymalny okres między pobraniem próbek wynosi 6 miesięcy, dla aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 150 000;
- b) co najmniej jedna próbka co dwa lata w przypadku aglomeracji o RLM od 10 000 do 150 000 RLM.

⁽⁴²⁾ Decyzja nr 2455/2001/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 listopada 2001 r. ustanawiająca wykaz priorytetowych substancji w dziedzinie polityki wodnej oraz zmieniająca dyrektywę 2000/60/WE (Dz.U. L 331 z 15.12.2001, s. 1).

Te częstotliwości monitorowania mogą zostać zmniejszone o połowę w kolejnych latach, jeśli wyniki monitorowania zanieczyszczeń, o których mowa w niniejszym ustępie, w cyklu trzech kolejnych próbek nie przekraczają środowiskowych norm jakości określonych w dyrektywie 2008/105/WE. Częstotliwości monitorowania należy poddawać przeglądowi co najmniej raz w roku.

4. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów wykonawczych w celu ustanowienia metodyk pomiaru, szacowania i modelowania bezpośrednich i pośrednich emisji gazów cieplarnianych z oczyszczalni ścieków komunalnych i obecności mikroplastiku w ściekach komunalnych i osadach. Te akty wykonawcze przyjmuje się do dnia 2 lipca 2027 r. zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 28 ust. 2.

5. Komisja przyjmuje akty wykonawcze w celu ustanowienia metodyki pomiaru parametrów „PFAS ogółem” i „suma PFAS” w ściekach komunalnych. Te akty wykonawcze przyjmuje się do dnia 2 stycznia 2027 r. zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 28 ust. 2.

6. W oparciu o sprawozdania państw członkowskich Komisja może przyjmować akty wykonawcze w celu określenia minimalnego wykazu odnośnych zanieczyszczeń, które mogą potencjalnie znajdować się w ściekach komunalnych, oraz w celu opracowania metodyki identyfikacji odnośnych zanieczyszczeń mogących potencjalnie znajdować się w ściekach komunalnych, z uwzględnieniem warunków lokalnych i oceny ryzyka przeprowadzonej na podstawie odpowiednich przepisów prawa Unii, a także kryteriów i częstotliwości przeglądu wyłączeń niektórych zanieczyszczeń, o których mowa w ust. 3 akapit drugi niniejszego artykułu. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 28 ust. 2.

Artykuł 22

Informacje o monitorowaniu procesu wdrażania

1. Państwa członkowskie, wspomagane przez Europejską Agencję Środowiska (EEA):
  - a) do dnia 31 grudnia 2028 r. tworzą zbiór danych zawierający informacje zgromadzone zgodnie z art. 21, w tym informacje dotyczące parametrów, o których mowa w art. 21 ust. 1 lit. a), oraz wyniki badań w odniesieniu do kryteriów spełnienia lub niespełnienia wymogów ustanowionych w załączniku I część C, a następnie corocznie aktualizują ten zbiór danych;
  - b) do dnia 31 grudnia 2028 r. tworzą zbiór danych określających odsetek ścieków komunalnych zbieranych i oczyszczanych zgodnie z art. 3, a następnie corocznie aktualizują ten zbiór danych;
  - c) do dnia 31 grudnia 2028 r. tworzą zbiór danych zawierający informacje na temat wdrożenia art. 4 ust. 5 oraz na temat odsetka ładunku ścieków komunalnych z aglomeracji o RLM powyżej 2 000, które są oczyszczane w systemach indywidualnych, a następnie corocznie aktualizują ten zbiór danych;
  - d) do dnia 31 grudnia 2028 r. tworzą zbiór danych zawierający informacje na temat liczby zgromadzonych próbek oraz liczby próbek pobranych zgodnie z załącznikiem I część C, które nie spełniły wymogów, a następnie corocznie aktualizują ten zbiór danych;
  - e) do dnia 12 stycznia 2029 r. tworzą zbiór danych zawierający informacje na temat środków wprowadzonych w celu poprawy dostępu do systemu sanitarnego zgodnie z art. 19 lit. a), b) i c), w tym informacje na temat odsetka ich ludności w aglomeracjach o RLM wynoszącej co najmniej 10 000, która ma dostęp do systemu sanitarnego, a następnie aktualizują ten zbiór danych co 6 lat;
  - f) do dnia 31 grudnia 2030 r. tworzą zbiór danych zawierający informacje na temat emisji gazów cieplarnianych z podziałem na poszczególne gazy oraz na temat całkowitej zużytej energii i energii odnawialnej wytwarzanej przez każdą oczyszczalnię ścieków komunalnych oczyszczającą ładunek odpowiadający RLM wynoszącej co najmniej 10 000, a także na temat obliczenia procentowego wskaźnika osiągnięcia celów określonych w art. 11 ust. 2, obliczenia odsetka zakupionej energii ze źródeł niekopalnych, oraz jeżeli takie dane są dostępne, wraz z podziałem na poszczególne rodzaje wykorzystywanych źródeł energii z paliw niekopalnych, w przypadku korzystania z odstępstwa, o których mowa w art. 11 ust. 3, a następnie corocznie aktualizują ten zbiór danych;
  - g) do dnia 31 grudnia 2030 r. tworzą zbiór danych zawierający informacje na temat środków wprowadzonych zgodnie z załącznikiem V pkt 3, a następnie corocznie aktualizują ten zbiór danych;
  - h) do dnia 31 grudnia 2030 r. tworzą zbiór danych zawierający wyniki monitorowania, o których mowa w art. 17 ust. 1 i 3, a następnie corocznie aktualizują ten zbiór danych;
  - i) do dnia 31 grudnia 2030 r. tworzą zbiór danych zawierający wykaz obszarów uznanych za wrażliwe na eutrofizację, a następnie aktualizują ten zbiór danych zgodnie z art. 7 ust. 2;

- j) do dnia 31 grudnia 2030 r. tworzą zbiór danych zawierający wykaz obszarów określonych jako obszary, na których stężenie lub nagromadzenie mikrozanieczyszczeń stanowi zagrożenie dla środowiska lub zdrowia ludzkiego, a następnie aktualizują ten zbiór danych zgodnie z art. 8 ust. 2;
  - k) jeśli wykorzystują biomedie, tworzą, do dnia 31 grudnia 2030 r., zbiór danych zawierający informacje na temat rodzaju wykorzystywanych biomedii oraz krótki opis środków wprowadzonych przez oczyszczalnie ścieków komunalnych wykorzystujących biomedie w celu uniknięcia uwolnienia ich do środowiska, a następnie aktualizują ten zbiór danych co pięć lat;
  - l) do dnia 31 grudnia 2030 r. tworzą zbiór danych zawierający wyniki monitorowania, o którym mowa w art. 21 ust. 1 lit. c), z porównaniem do miesięcznego zapotrzebowania na wodę i składniki odżywcze upraw, dla których ponownie wykorzystuje się oczyszczone ścieki komunalne, o czym mowa w art. 15. ust. 1, a następnie corocznie aktualizują ten zbiór danych.
2. Państwa członkowskie zapewniają Komisji i EEA dostęp do zbiorów danych, o których mowa w ust. 1.
  3. Informacje ze sprawozdań przekazywanych przez państwa członkowskie zgodnie z art. 5 rozporządzenia (WE) nr 166/2006 uwzględnia się do celów sprawozdawczości dotyczącej zanieczyszczeń związanych ze ściekami komunalnymi wymaganej na mocy niniejszego artykułu.

W odniesieniu do informacji, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, EEA zapewnia społeczeństwu dostęp do odpowiednich danych za pośrednictwem Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń ustanowionego na mocy rozporządzenia (WE) nr 166/2006.

4. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów wykonawczych określających format informacji, które mają być przekazywane zgodnie z ust. 1. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 28 ust. 2, do dnia 31 grudnia 2028 r. w odniesieniu do informacji, o których mowa w ust. 1 lit. e), f), g), h), j), k) oraz l).

Komisja może przyjmować akty wykonawcze w celu określenia formatu informacji, które mają być przekazywane zgodnie z ust. 1 lit. a), b), c), d) oraz i). Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 28 ust. 2.

Artykuł 23

Krajowy program wdrażania

1. Do dnia 1 stycznia 2028 r. państwa członkowskie ustanawiają krajowe programy wdrażania niniejszej dyrektywy.

Programy te obejmują:

- a) ocenę poziomu wdrożenia art. 3–8;
- b) określenie i zaplanowanie inwestycji wymaganych do wdrożenia niniejszej dyrektywy w odniesieniu do każdej aglomeracji, w tym orientacyjne szacunki finansowe i – jeśli jest dostępne – oszacowanie wkładu finansowego organizacji odpowiedzialności producenta utworzonych zgodnie z art. 10, i ustalenie priorytetowej kolejności tych inwestycji w zależności od wielkości aglomeracji i poziomu wpływu środowiskowego zrzutów nieoczyszczonych ścieków komunalnych i powiązanych zagrożeń na środowisko i zdrowie ludzkie;
- c) oszacowanie inwestycji niezbędnych do odnowienia, zmodernizowania lub wymiany istniejącej infrastruktury oczyszczania ścieków komunalnych, w tym systemów zbierania, w oparciu o ich stawkę amortyzacji i stan techniczny oraz warunki eksploatacyjne, z myślą o zapobieganiu możliwym wyciekom, infiltracji lub niewłaściwemu podłączeniu do systemów zbierania, w stosownych przypadkach z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych;
- d) określenie lub przynajmniej orientacyjne wskazanie potencjalnych źródeł finansowania publicznego, jeżeli jest ono konieczne do uzupełnienia opłat pobieranych od użytkowników;
- e) w stosownych przypadkach wszelkie informacje wymagane na podstawie art. 6 ust. 3 i art. 7 ust. 4.

Państwa członkowskie mogą nadal wykorzystywać dostępne finansowanie unijne do wdrażania niniejszej dyrektywy, aby zapewnić wszystkim obywatelom równe korzyści ze skutecznego zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych. Państwa członkowskie mogą również dokonywać wymiany najlepszych praktyk w zakresie poprawy absorpcji funduszy unijnych.

Jeżeli podczas realizacji krajowego programu wdrażania państwo członkowskie ustali, że ze względu na konieczność zachowania jego dziedzictwa kulturowego nie jest możliwe dotrzymanie terminu, o którym mowa w art. 3 ust. 2, lub terminu, o którym mowa w art. 6 ust. 3, w określonych obszarach, to państwo członkowskie aktualizuje swoje krajowe programy wdrażania. W aktualizacji tej podaje się wykaz aglomeracji, w których występują odnośne obszary, szczegółowe uzasadnienie wykazujące, że budowa wymaganej infrastruktury jest szczególnie trudna ze względu na konieczność zachowania dziedzictwa kulturowego, oraz dostosowany harmonogram finalizacji wymaganej infrastruktury na tych obszarach. Przedłużenia terminów, o których mowa w art. 3 ust. 2 lub art. 6 ust. 3, ustala się dla danego obszaru i na możliwie jak najkrótszy okres, który nie przekracza 8 lat. Zaktualizowany krajowy program wdrażania przedkłada się Komisji do dnia 31 grudnia roku aktualizacji.

2. Do dnia 1 stycznia 2028 r. państwa członkowskie przedkładają Komisji swoje krajowe programy wdrażania, z wyjątkiem przypadków, w których na podstawie wyników monitorowania, o których mowa w art. 21, państwa członkowskie wykażą, że spełniają wymogi art. 3–8.

3. Państwa członkowskie aktualizują swoje krajowe programy wdrażania co najmniej raz na 6 lat. Państwa członkowskie przedkładają je Komisji do dnia 31 grudnia roku aktualizacji, chyba że mogą wykazać, iż spełniają wymogi art. 3–8.

4. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów wykonawczych w celu ustanowienia metod i formatów przedkładania krajowych programów wdrażania. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 28 ust. 2.

Artykuł 24

Informowanie społeczeństwa

1. Państwa członkowskie zapewniają społeczeństwu odpowiednie, łatwo dostępne i aktualne informacje online na temat zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych, w przyjazny dla użytkownika i spersonalizowany sposób, dla każdej aglomeracji o RLM powyżej 1 000 lub dla każdego odpowiedniego obszaru administracyjnego. Informacje te obejmują co najmniej dane wymienione w załączniku VI.

Informacje, o których mowa w ust. 1, przekazuje się również w inny sposób na uzasadniony wniosek.

2. Ponadto tam, gdzie koszty są odzyskiwane w całości lub częściowo za pomocą systemu opłat taryfowych za wodę, państwa członkowskie zapewniają, aby wszystkie gospodarstwa domowe w aglomeracjach o RLM powyżej 10 000, oraz w miarę możliwości w aglomeracjach o RLM powyżej 1 000, podłączone do systemów zbierania otrzymywały regularnie – co najmniej raz w roku, w najbardziej odpowiedniej i łatwo dostępnej formie, na przykład na fakturze, o ile jest to możliwe, lub za pośrednictwem środków cyfrowych takich jak inteligentne aplikacje lub strony internetowe, bez konieczności zwracania się o takie informacje – następujące informacje:

- a) informacje na temat zgodności zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych z art. 3, 4, 6, 7 i 8, w tym porównanie rzeczywistych uwolnień zanieczyszczeń do wód odbiornika z wartościami dopuszczalnymi określonymi w załączniku I część B i tabele 1, 2 i 3; informacje te przedstawia się w sposób umożliwiający łatwe porównanie, na przykład w formie procentowego stopnia zgodności;
- b) objętość lub szacunkową objętość ścieków komunalnych zbieranych i oczyszczanych rocznie lub w okresie rozliczeniowym przypadającą na gospodarstwo domowe lub podłączoną jednostkę w metrach sześciennych, wraz z tendencjami oraz ceną zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych dla takiego gospodarstwa domowego (koszt za litr i metr sześcienny);
- c) porównanie rocznej ilości ścieków komunalnych zbieranych i oczyszczanych w ciągu roku z danego gospodarstwa domowego ze wskazaniem średniej ilości przypadającej na gospodarstwo domowe w danej aglomeracji;
- d) link do treści w internecie, o których mowa w ust. 1.

W przypadku gdy informacje dotyczące indywidualnego wykorzystania nie są dostępne, informacje, o których mowa w lit. a)–d) przedstawia się na poziomie aglomeracji w sposób przyjazny dla użytkownika za pośrednictwem strony internetowej lub inteligentnej aplikacji.

3. Komisja może przyjmować akty delegowane zgodnie z art. 27 w celu zmiany ust. 2 niniejszego artykułu i załącznika VI poprzez aktualizację informacji, które mają być podawane do wiadomości publicznej w internecie oraz gospodarstwom domowym podłączonym do systemów zbierania, w celu dostosowania tych wymogów do postępu technicznego i dostępności danych w terenie.
4. Komisja może przyjmować akty wykonawcze określające format i metody przedstawiania informacji, które mają być przekazywane zgodnie z ust. 1 i 2. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 28 ust. 2.

Artykuł 25

Dostęp do wymiaru sprawiedliwości

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby zgodnie z odnośnym krajowym systemem prawnym członkowie zainteresowanej społeczności mieli dostęp do procedury odwoławczej przed sądem lub innym niezależnym i bezstronnym organem ustanowionym na mocy prawa, w celu zakwestionowania materialnej lub proceduralnej legalności decyzji, działań lub zaniechań podlegających art. 6, 7 i 8, jeżeli spełniony jest co najmniej jeden z następujących warunków:

- a) mają wystarczający interes;
- b) powołują się na naruszenie prawa, w przypadku gdy przepisy postępowania administracyjnego państwa członkowskiego wymagają tego jako warunku koniecznego.

Procedura odwoławcza musi być bezstronna, oparta na zasadzie równości, terminowa i niedyskryminacyjna ze względu na koszty oraz musi przewidywać odpowiednie i skuteczne mechanizmy dochodzenia roszczeń, w tym w stosownych przypadkach nakazy sądowe.

2. Udział w procedurze odwoławczej nie jest uwarunkowany rolą, jaką członek zainteresowanej społeczności odegrał na etapie partycypacyjnym procedur podejmowania decyzji na podstawie niniejszej dyrektywy.
3. Państwa członkowskie określają, na jakim etapie można odwoływać się od decyzji, działań lub zaniechań, o których mowa w ust. 1.
4. Państwa członkowskie zapewniają, aby praktyczne informacje na temat dostępu do administracyjnych i sądowych procedur odwoławczych, o których mowa w niniejszym artykule, zostały udostępnione publicznie.

Artykuł 26

Odszkodowanie

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku wystąpienia szkód dla zdrowia ludzkiego w wyniku naruszenia środków krajowych przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy osoby poszkodowane miały prawo dochodzenia i uzyskania odszkodowania od odpowiednich osób fizycznych lub prawnych zgodnie z przepisami krajowymi.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby organizacje pozarządowe propagujące ochronę środowiska lub zdrowia ludzkiego i spełniające wszelkie wymogi prawa krajowego mogły, jako część zainteresowanej społeczności, reprezentować osoby poszkodowane. Państwa członkowskie zapewniają, aby roszczenia z tytułu naruszenia powodującego szkodę nie można było dochodzić dwukrotnie – ze strony osób poszkodowanych i organizacji pozarządowych, o których mowa w niniejszym ustępie.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe przepisy i procedury dotyczące dochodzenia odszkodowania były opracowane i stosowane w taki sposób, aby nie uniemożliwiały lub nadmiernie nie utrudniały korzystania z prawa do odszkodowania za szkody spowodowane naruszeniem na podstawie ust. 1.
4. Państwa członkowskie mogą ustanowić terminy przedawnienia dotyczące wnoszenia powództw o odszkodowanie, o którym mowa ust. 1. Bieg takich terminów nie rozpoczyna się, dopóki nie ustanie naruszenie, a osoba dochodząca odszkodowania nie dowie się, że poniosła szkodę w wyniku naruszenia zgodnie z ust. 1 lub nie będzie można w rozsądny sposób przyjąć, że uzyskała ona taką wiedzę.
5. Państwa członkowskie zapewniają publiczne udostępnianie informacji dotyczących prawa dochodzenia odszkodowania za szkody.

*Artykuł 27***Wykonywanie przekazanych uprawnień**

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 7 ust. 7, art. 8 ust. 4, art. 14 ust. 4, art. 20 ust. 2 i art. 24 ust. 3, powierza się Komisji na okres pięciu lat od dnia 1 stycznia 2025 r. Komisja sporządza sprawozdanie dotyczące przekazania uprawnień nie później niż dziewięć miesięcy przed końcem okresu pięciu lat. Przekazanie uprawnień zostaje automatycznie przedłużone na takie same okresy, chyba że Parlament Europejski lub Rada sprzeciwią się takiemu przedłużeniu nie później niż trzy miesiące przed końcem każdego okresu.
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 7 ust. 7, art. 8 ust. 4, art. 14 ust. 4, art. 20 ust. 2 i art. 24 ust. 3, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 7 ust. 7, art. 8 ust. 4, art. 14 ust. 4, art. 20 ust. 2 lub art. 24 ust. 3 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

*Artykuł 28***Procedura komitetowa**

1. Komisję wspomaga komitet ds. dostosowania do postępu naukowo-technicznego i wdrożenia dyrektywy dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych ustanowiony dyrektywą 91/271/EWG. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

*Artykuł 29***Sankcje**

1. Bez uszczerbku dla obowiązków państw członkowskich wynikających z dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1203 ⁽⁴³⁾ państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące sankcji mających zastosowanie w przypadku naruszeń przepisów krajowych przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy i wprowadzają wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia ich wykonywania. Przewidziane sankcje muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby sankcje ustanowione na podstawie niniejszego artykułu należycie uwzględniały, w stosownych przypadkach, następujące elementy:
  - a) charakter, wagę i skalę naruszenia;

⁽⁴³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1203 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne i zastępująca dyrektywy 2008/99/WE i 2009/123/WE (Dz.U. L, 2024/1203, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1203/oj>).

- b) w stosownych przypadkach umyślny lub nieumyślny charakter naruszenia;
  - c) populację lub środowisko, na którą lub na które naruszenie wpłynęło, mając na uwadze wpływ naruszenia na osiągnięcie celu, jakim jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i zdrowia ludzkiego;
  - d) powtarzalny lub jednostkowy charakter naruszenia;
  - e) sytuację finansową odpowiedzialnej osoby fizycznej lub prawnej.
3. Państwa członkowskie bez zbędnej zwłoki powiadamiają Komisję o przepisach i środkach, o których mowa w ust. 1, a także powiadamiają ją o wszelkich późniejszych zmianach, które ich dotyczą.

Artykuł 30

Ocena

1. Do dnia 31 grudnia 2033 r. i do dnia 31 grudnia 2040 r. Komisja przeprowadza ocenę niniejszej dyrektywy w oparciu w szczególności o następujące elementy:

- a) doświadczenie zdobyte w ramach wdrażania niniejszej dyrektywy;
- b) zbiory danych, o których mowa w art. 22 ust. 1;
- c) odpowiednie dane naukowe, analityczne i epidemiologiczne, w tym wyniki projektów badawczych finansowanych przez Unię;
- d) zalecenia WHO, o ile są dostępne.

Ocena ta zawierać musi co najmniej analizy dotyczące:

- a) stosowności parametrów zdrowia publicznego, o których mowa w art. 17 ust. 1, monitorowanych przez państwa członkowskie;
- b) wartości dodanej obowiązkowego monitorowania określonych parametrów zdrowia publicznego;
- c) ewentualnej potrzeby dostosowania wykazu produktów, które mają być objęte rozszerzoną odpowiedzialnością producenta, do ewolucji asortymentu produktów wprowadzanych do obrotu, poszerzonej wiedzy na temat obecności mikrozanieczyszczeń w ściekach komunalnych, ich wpływu na środowisko i zdrowie publiczne, danych wynikających z nowych obowiązków w zakresie monitorowania mikrozanieczyszczeń przy wlotach i wylotach oczyszczalni ścieków komunalnych oraz analizy w zakresie potrzeby zmiany warunku uzasadniającego zwolnienie z rozszerzonej odpowiedzialności producenta, o którym to warunku mowa w art. 9 ust. 2 lit. a);
- d) wartości dodanej i stosowności wprowadzenia obowiązkowych krajowych planów ponownego wykorzystania wody zawierających cele i środki krajowe, przy uwzględnieniu ewolucji unijnych polityk i prawa dotyczącego gospodarki wodnej;
- e) celu neutralności energetycznej z myślą o przeanalizowaniu technicznej i ekonomicznej wykonalności oraz korzyści środowiskowych i klimatycznych wynikających z osiągnięcia wyższego poziomu autonomii energetycznej sektora;
- f) możliwości pomiaru bezpośrednich i pośrednich emisji gazów cieplarnianych pochodzących z sektora ścieków komunalnych, w tym emisji gazów cieplarnianych innych niż te, o których mowa w art. 21 ust. 1 lit. d), oraz możliwości określenia wymogów dotyczących rzeczywistych pomiarów w związku z monitorowaniem, przy uwzględnieniu najnowszych metodyk pomiaru emisji gazów cieplarnianych z sektora ścieków komunalnych opracowanych przez Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu;
- g) możliwego wpływu na funkcjonowanie rynku wewnętrznego, jaki będą miały potencjalnie różne wskaźniki uczestnictwa producentów określone przez państwa członkowskie i o której mowa w art. 9 ust. 1;
- h) wykonalności i stosowności opracowania systemu rozszerzonej odpowiedzialności producenta dla produktów powodujących powstawanie PFAS i mikroplastiku w ściekach komunalnych, w szczególności w oparciu o dane pochodzące z przewidzianego w art. 21 monitorowania PFAS i mikroplastiku na wlotach i wylotach oczyszczalni ścieków komunalnych;

- i) możliwości osiągnięcia przez sektor oczyszczania ścieków komunalnych neutralności klimatycznej i czasu wymaganego do jej osiągnięcia;
- j) wykonalności i stosowności ustalenia unijnych wskaźników minimalnego ponownego wykorzystania i recyklingu dla azotu z osadów lub ze ścieków komunalnych.

Komisja przedstawia sprawozdanie zawierające główne wyniki oceny, o której mowa w akapicie pierwszym, Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów, któremu towarzyszą, o ile Komisja uzna to za stosowne, odpowiednie wnioski ustawodawcze.

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji informacje niezbędne do przygotowania sprawozdania, o którym mowa w ust. 1 akapit drugi.

Artykuł 31

Przegląd

Co pięć lat Komisja przedstawia sprawozdanie dla Parlamentu Europejskiego i Rady z wykonania niniejszej dyrektywy. Na podstawie tego sprawozdania Komisja może kierować wczesne ostrzeżenia do państw członkowskich, które nie wypełniają celów i nie dotrzymują terminów określonych w art. 3, 5, 6, 7, 8 i 11 lub w przypadku których istnieje ryzyko niewypełnienia tych celów lub niedotrzymania terminów.

Artykuł 32

Uchylenie i przepisy przejściowe

1. Dyrektywa 91/271/EWG, zmieniona aktami wymienionymi w załączniku VII część A do niniejszej dyrektywy, traci moc ze skutkiem od dnia 1 sierpnia 2027 r., bez uszczerbku dla obowiązków państw członkowskich dotyczących terminów transpozycji do prawa krajowego dyrektyw określonych w załączniku VII część B do niniejszej dyrektywy.
2. W odniesieniu do Majotty art. 3 ust. 1 i art. 6 ust. 1 niniejszej dyrektywy stosuje się od dnia 31 grudnia 2030 r., a art. 3 ust. 2 i art. 6 ust. 3 niniejszej dyrektywy stosuje się od dnia 31 grudnia 2040 r.

Art. 3 ust. 1a tiret pierwsze i art. 4 ust. 1a tiret pierwsze dyrektywy 91/271/EWG stosuje się nadal do dnia 30 grudnia 2030 r.

3. W odniesieniu do zrzutów ścieków komunalnych, które są oczyszczane przez oczyszczalnie ścieków komunalnych oczyszczających ładunek o RLM wynoszącej co najmniej 150 000, art. 5 dyrektywy Rady 91/271/EWG stosuje się nadal:

- a) do dnia 31 grudnia 2033 r. dla oczyszczalni ścieków komunalnych, które nie muszą spełniać wymogów określonych w art. 7 ust. 1 niniejszej dyrektywy do dnia 1 stycznia 2025 r.;
- b) do dnia 31 grudnia 2036 r. dla oczyszczalni ścieków komunalnych, które nie muszą spełniać wymogów określonych w art. 7 ust. 1 niniejszej dyrektywy do dnia 31 grudnia 2033 r.;
- c) do dnia 31 grudnia 2039 r. dla oczyszczalni ścieków komunalnych, które nie muszą spełniać wymogów określonych w art. 7 ust. 1 niniejszej dyrektywy do dnia 31 grudnia 2036 r.;

Bez uszczerbku dla akapitu pierwszego, w odniesieniu do zrzutów ścieków komunalnych z aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 10 000 art. 5 dyrektywy 91/271/EWG stosuje się nadal:

- a) do dnia 31 grudnia 2033 r. dla aglomeracji, które nie muszą spełniać wymogów określonych w art. 7 ust. 3 niniejszej dyrektywy do dnia 1 stycznia 2025 r.;
- b) do dnia 31 grudnia 2036 r. dla aglomeracji, które nie muszą spełniać wymogów określonych w art. 7 ust. 3 niniejszej dyrektywy do dnia 31 grudnia 2033 r.;
- c) do dnia 31 grudnia 2039 r. dla aglomeracji, które nie muszą spełniać wymogów określonych w art. 7 ust. 3 niniejszej dyrektywy do dnia 31 grudnia 2036 r.;
- d) do dnia 31 grudnia 2045 r. dla aglomeracji, które nie muszą spełniać wymogów określonych w art. 7 ust. 3 niniejszej dyrektywy do dnia 31 grudnia 2039 r.;

- e) do dnia 31 grudnia 2053 r. dla aglomeracji, do których ma zastosowanie odstępstwo, o którym mowa w art. 7 ust. 4 niniejszej dyrektywy.
4. Art. 7 dyrektywy 91/271/EWG stosuje się nadal do dnia 30 grudnia 2037 r. w odniesieniu do aglomeracji o RLM wynoszącej między 2 000 a 10 000, które odprowadzają ścieki do wód przybrzeżnych i stosują odpowiednie oczyszczanie zgodnie z art. 7 tej dyrektywy na dzień 1 stycznia 2025 r.
5. Art. 6 dyrektywy 91/271/EWG stosuje się nadal do dnia 30 grudnia 2037 r. w odniesieniu do aglomeracji, które odprowadzają ścieki do mniej wrażliwych obszarów i stosujących mniej rygorystyczne oczyszczanie zgodnie z art. 6 tej dyrektywy na dzień 1 stycznia 2025 r.
6. Art. 15 ust. 4 dyrektywy 91/271/EWG stosuje się do państw członkowskich do dnia 31 grudnia 2028 r.
7. Art. 17 dyrektywy 91/271/EWG i decyzję wykonawczą Komisji 2014/431/UE⁽⁴⁴⁾ stosuje się do państw członkowskich do dnia 1 stycznia 2028 r.
8. Odesłania do uchylonej dyrektywy odczytuje się jako odesłania do niniejszej dyrektywy zgodnie z tabelą korelacji znajdującą się w załączniku VIII.

Artykuł 33

Transpozycja

1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania art. 2–11 i 14–26 oraz załączników I, III, V i VI do dnia 31 lipca 2027 r. Niezwłocznie przekazują one Komisji tekst tych przepisów.

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Przepisy te zawierają także wskazanie, że w istniejących przepisach ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odniesienia do dyrektywy uchylonej niniejszą dyrektywą odczytuje się jako odniesienia do niniejszej dyrektywy. Metody dokonywania takiego odniesienia i formułowania takiego wskazania określone są przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji teksty podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 34

Wejście w życie i rozpoczęcie stosowania

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. Art. 12 i 13 oraz załączniki II i IV stosuje się od dnia 1 sierpnia 2027 r.

Artykuł 35

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia 27 listopada 2024 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

Przewodnicząca

R. METSOLA

W imieniu Rady

Przewodniczący

BÓKA J.

⁽⁴⁴⁾ Decyzja wykonawcza Komisji 2014/431/UE z dnia 26 czerwca 2014 r. dotycząca formatu sprawozdań na temat krajowych programów wdrażania dyrektywy Rady 91/271/EWG (Dz.U. L 197 z 4.7.2014, p. 77).

ZAŁĄCZNIK I

WYMAGANIA DOTYCZĄCE ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH

Część A

Systemy zbierania

Systemy zbierania muszą uwzględniać wymagania związane z oczyszczaniem ścieków komunalnych.

Projektowanie, budowę i utrzymanie systemów zbierania przeprowadza się zgodnie z najlepszą wiedzą techniczną, bez powodowania nadmiernych kosztów, szczególnie w odniesieniu do:

- objętości i charakterystyki ścieków komunalnych,
- zapobieganiu wyciekom ścieków komunalnych, infiltracji lub niewłaściwemu podłączeniu do systemów zbierania,
- ograniczenia zanieczyszczenia wód odbiornika powodowanego przez przelewy burzowe, z uwzględnieniem odpowiednich wymogów art. 5 i załącznika V.

Część B

Zrzuty z oczyszczalni ścieków komunalnych do wód odbiornika

1. Oczyszczalnie ścieków komunalnych muszą być tak zaprojektowane lub zmodernizowane, aby reprezentatywne próbki ścieków dopływających i ścieków oczyszczonych można było pobrać przed odprowadzeniem do wód odbiornika.
2. Zrzuty z oczyszczalni ścieków komunalnych i oczyszczalni ścieków komunalnych obsługujących aglomeracje, o których mowa w art. 6, 7 i 8, muszą spełniać wymagania z tabeli 1 niniejszego załącznika.
3. Zrzuty z oczyszczalni ścieków komunalnych, o których mowa w art. 7 ust. 1, lub z oczyszczalni ścieków komunalnych obsługujących aglomeracje, o których mowa w art. 7 ust. 3, oprócz wymagań, o których mowa w pkt 2, muszą spełniać wymagania podane w tabeli 2 niniejszego załącznika, z wyjątkiem przypadków, w których stosuje się art. 7 ust. 8.
4. Zrzuty z oczyszczalni ścieków komunalnych, o których mowa w art. 8 ust. 1, lub z oczyszczalni ścieków komunalnych obsługujących aglomeracje, o których mowa w art. 8 ust. 4, muszą spełniać wymagania podane w tabeli 3 niniejszego załącznika.
5. Wcześniejsze przepisy i specjalne zezwolenia dotyczące zrzutów z oczyszczalni ścieków komunalnych wykorzystujących biomediea obejmują:
  - opis technologii obejmujących stosowanie biomediołów w oczyszczaniu przeprowadzanym przez oczyszczalnię ścieków komunalnych, w tym rodzaj i objętość biomediołów stosowanych w oczyszczalni i opis środków podejmowanych w celu uniknięcia uwalniania biomediołów do środowiska,
  - obowiązek stałego monitorowania uwalniania biomediołów do środowiska i zapobiegania wszelkiemu uwalnianiu tego typu,
  - obowiązek niezwłocznego zgłaszania właściwym organom wszelkich istotnych przypadków uwalniania biomediołów do wód odbiornika.
6. Wymagania bardziej rygorystyczne niż określone w tabelach 1, 2 i 3 stosuje się, gdy jest to konieczne, aby zapewnić spełnienie przez wody odbiornika wymagań ustanowionych w dyrektywach 2000/60/WE, 2008/56/WE, 2008/105/WE i 2006/7/WE.
7. Punkty odprowadzania ścieków komunalnych wybierane są w taki sposób, żeby w miarę możliwości do minimum ograniczały szkodliwy wpływ na wody odbiornika.

Część C

Metody monitorowania i oceny wyników

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby stosowana była metoda monitorowania, która spełnia wymagania określone w pkt 2–5. W stosownych przypadkach, wszystkie metody analizy muszą być zgodne z takimi samymi minimalnymi kryteriami w zakresie wyników, jak kryteria zdefiniowane w dyrektywie 2009/90/WE i innych odpowiednich przepisach.

Metody alternatywne wobec tych, o których mowa w pkt 2, 3 i 4, mogą być stosowane wówczas, gdy można wykazać, że dają równoważne wyniki.

Państwa członkowskie dostarczają Komisji wszelkie istotne informacje dotyczące stosowanej metody monitorowania.

2. Próbkę proporcjonalną do przepływu lub próbki pobierane w regularnych odstępach czasu w okresie 24 godzin muszą być pobierane w tym samym, dokładnie określonym punkcie wylotu, a w miarę potrzeby w punkcie wlotu do oczyszczalni ścieków komunalnych. Jednakże wszelkie próbki pobierane w regularnych odstępach czasu wykorzystywane do monitorowania mikrozanieczyszczeń muszą być pobierane w okresie 48 godzin.

Stosuje się międzynarodowe zasady dobrych praktyk laboratoryjnych mające na celu ograniczenie do minimum rozkładu zanieczyszczeń w próbkach w czasie między ich pobraniem i analizą.

3. Minimalna liczba próbek w ciągu roku ustalana jest odpowiednio do wielkości oczyszczalni, a próbki muszą być pobierane w regularnych odstępach czasu, dla równoważnej liczby mieszkańców:

RLM 1 000 – 9 999:	Jedna próbka w miesiącu (zob. uwaga 1)
RLM 10 000–49 999:	Dwie próbki w miesiącu. W przypadku mikrozanieczyszczeń jedna próbka w miesiącu.
RLM 50 000–149 999:	Jedna próbka w tygodniu. W przypadku mikrozanieczyszczeń dwie próbki w miesiącu.
RLM 150 000 lub więcej:	Dwie próbki w tygodniu. W przypadku mikrozanieczyszczeń dwie próbki w miesiącu.

Uwaga 1: W przypadku aglomeracji, których dotyczy działalność sezonowa, dopuszczalne są przerwy wynoszące maksymalnie dwa miesiące bez pobierania próbek, pod warunkiem że w miesiącach działalności sezonowej pobierane będą dodatkowe próbki. Łącznie w ciągu roku należy pobrać 12 próbek.

4. Oczyszczone ścieki komunalne mogą być uznane za zgodne z danymi parametrami, jeśli dla każdego odpowiedniego parametru rozpatrywanego indywidualnie próbki tych ścieków wskazują, że są one zgodne z odpowiednią wartością parametru w sposób następujący:
- dla parametrów określonych w tabelach 1 i 3 maksymalna liczba próbek, które mogą nie spełniać wymagań wyrażonych stężeniem lub stopniem redukcji, określona jest w tabeli 4;
  - dla parametrów określonych w tabeli 1 wyrażonych stężeniem niespełniające wymagań próbki pobrane w normalnych warunkach pracy nie mogą mieć większego odchylenia od wartości parametru niż 100 %, z wyjątkiem parametru odnoszącego się do zawiesin ogólnych, dla którego można przyjąć odchylenia od wartości parametru wynoszące do 150 %;
  - dla parametrów określonych w tabeli 2 średnia roczna z próbek dla każdego parametru musi być zgodna z odpowiednimi wartościami parametru określonymi w tej tabeli; stosuje się wartości stężeń lub minimalnego stopnia redukcji wyrażonego w procentach;
  - dla parametrów określonych w tabeli 3 częstotliwość pobierania próbek, o której mowa w części C pkt 3, oznacza, że jedna próbka jest pobierana w punkcie wlotu i jedna w punkcie wylotu z oczyszczalni ścieków komunalnych, aby zweryfikować zgodność z minimalnym stopniem usuwania określonym w tabeli 3; aby ocenić, czy osiągnięto wymagany 80-procentowy minimalny stopień usuwania, stosuje się średnią wartość procentowych stopni usuwania wszystkich substancji wykorzystanych w obliczeniach.

5. Próbkę pobiera się w taki sposób, aby odzwierciedlały zanieczyszczenie w przepływach podczas suchych warunków pogodowych. Wartości skrajne dotyczące jakości wody nie są brane pod uwagę, jeśli są wynikiem sytuacji nadzwyczajnych spowodowanych przez ulewne deszcze.
6. Analizy dotyczące odprowadzania ścieków ze stawów służących do oczyszczania ścieków przeprowadza się na próbkach filtrowanych, jednak stężenie zawiesin ogólnych w niefiltrowanych próbkach wody z takich zrzutów nie może przekraczać 150 mg/l.

Tabela 1: Wymagania dotyczące ścieków komunalnych odprowadzanych z oczyszczalni podlegających art. 6 niniejszej dyrektywy. Stosuje się wielkości stężeń lub stopień redukcji wyrażony w procentach.

Nazwa parametru	Stężenie	Minimalny stopień redukcji (zob. uwaga 4)	Metoda porównawcza pomiaru
Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu (BZT ₅ przy 20 °C), bez nityfikacji (zob. uwaga 1)	25 mg/l O ₂	70–90 40 na podst. art. 6 ust. 4	Homogenizowana, nieprzefiltrowana, niedekantowana próbka. Oznaczenie tlenu rozpuszczonego przed i po pięciodniowej inkubacji przy 20 °C ± 1 °C w całkowitej ciemności. Dodatek inhibitora nityfikacji.
Chemiczne zapotrzebowanie na tlen (ChZT) (zob. uwaga 2)	125 mg/l O ₂	75	Homogenizowana, nieprzefiltrowana, niedekantowana próbka. Dwuchromian potasu.
Ogólny węgiel organiczny (zob. uwaga 2)	37 mg/l	75	Norma EN 1484
Zawiesiny ogólne	35 mg/l (zob. uwaga 3)	90 (zob. uwaga 3)	— Filtrowanie reprezentatywnej próbki przez sącdek membranowy 0,45 µm. Suszenie w 105 °C i ważenie. — Wirowanie reprezentatywnej próbki (przez co najmniej 5 min. ze średnim przyspieszeniem 2 800 do 3 200 g). Suszenie w 105 °C i ważenie.

Uwaga 1: Wskaźnik ten może zostać zastąpiony innym: ogólnym węglem organicznym (OWO) lub ogólnym zapotrzebowaniem na tlen (OZT), jeśli można określić relację pomiędzy BZT₅ i wskaźnikiem zastępczym.

Uwaga 2: Państwa członkowskie dokonują pomiaru chemicznego zapotrzebowania na tlen (ChZT) lub ogólnego węgla organicznego.

Uwaga 3: Ten wymóg jest fakultatywny.

Uwaga 4: Redukcja w stosunku do ładunku ścieków dopływających.

Tabela 2: Wymagania dotyczące oczyszczania trzeciego stopnia zrzutów z oczyszczalni ścieków komunalnych, o których mowa w art. 7 ust. 1, lub z oczyszczalni ścieków komunalnych obsługujących aglomeracje, o których mowa w art. 7 ust. 3. W odniesieniu do zrzutów z oczyszczalni ścieków komunalnych, o których mowa w art. 7 ust. 1, zastosowanie mają oba parametry. W przypadku aglomeracji, o których mowa w art. 7 ust. 3, można stosować jeden lub oba parametry w zależności od warunków miejscowych. Stosuje się wielkości stężeń lub stopień redukcji wyrażony w procentach.

Nazwa parametru	Stężenie	Minimalny stopień redukcji wyrażony w procentach (zob. uwagi 1 i 2)	Metoda porównawcza pomiaru
Fosfor ogólny (zob. uwaga 4)	0,7 mg/l (RLM wynosząca co najmniej 10 000, ale poniżej 150 000)	87,5 (RLM wynosząca co najmniej 10 000, ale poniżej 150 000)	Spektrofotometria absorpcji molekularnej
	0,5 mg/l (RLM wynosząca co najmniej 150 000)	90 (RLM wynosząca co najmniej 150 000)	

Nazwa parametru	Stężenie	Minimalny stopień redukcji wyrażony w procentach (zob. uwagi 1 i 2)	Metoda porównawcza pomiaru
Azot ogólny (zob. uwaga 4)	10 mg/l (RLM wynosząca co najmniej 10 000, ale poniżej 150 000) 8 mg/l (RLM wynosząca co najmniej 150 000) (zob. uwaga 5)	80 (zob. uwaga 3)	Spektrofotometria absorpcji molekularnej

Uwaga 1: Redukcja w stosunku do ładunku ścieków dopływających lub ładunku generowanego w aglomeracji, jeśli może zostać zapewniony ten sam poziom ochrony środowiska.

Uwaga 2: Jeżeli jedna z części oczyszczonych ścieków komunalnych jest wykorzystywana do nawadniania w rolnictwie, składniki odżywcze w tej części można uwzględniać w obliczaniu ładunku ścieków dopływających i wyłączać z odprowadzonego ładunku ścieków.

Uwaga 3: W wyjątkowych sytuacjach wynikających ze szczególnych okoliczności lokalnych naturalną retencję azotu można uwzględniać – w państwach członkowskich, w których naturalna retencja azotu była uwzględniana przy obliczaniu minimalnej procentowej redukcji azotu, o której mowa w tabeli 2 załącznika I do dyrektywy 91/271/EWG i w przypadku gdy zostanie wykazane, że część azotu pochodzącego ze ścieków komunalnych może zostać wyeliminowana z wód odbiornika – do dnia 31 grudnia 2037 r. przy obliczaniu minimalnej procentowej redukcji azotu, o której mowa w tabeli 2 niniejszego załącznika, z zastrzeżeniem spełnienia wszystkich następujących warunków:

- 1) średni hydrauliczny czas retencji odprowadzanego zrzutu wynosi co najmniej 1,5 roku, zanim trafi do obszaru wrażliwego na azot wyznaczonego na podstawie art. 7 ust. 2;
- 2) zapewniony został program stałego monitorowania i oceny parametru azotu ogólnego:
  - a) na wylotach wszystkich oczyszczalni ścieków komunalnych oraz w stosownych przypadkach w spływie powierzchniowym wód opadowych z terenów zurbanizowanych z aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 10 000 zlokalizowanych w obszarach zasilania obszaru wrażliwego na azot wyznaczonego na podstawie art. 7 ust. 2;
  - b) na odpowiednich wlotach obszaru wyznaczonego na podstawie art. 7 ust. 2;
  - c) w miejscach pobierania próbek reprezentatywnych dla wód odbiornika i odpowiednich jednolitych części wód w obszarze zasilania obszaru wyznaczonego na podstawie art. 7 ust. 2;
- 3) osiągnięto minimalną procentową redukcję azotu określoną w tabeli 2; tę wartość procentową oblicza się na podstawie danych zebranych w ramach programu stałego monitorowania i oceny, o którym mowa w pkt 2;
- 4) można wykazać, że uwalnianie azotu z oczyszczalni ścieków komunalnych zlokalizowanych w obszarze zasilania danego obszaru nie jest szkodliwe dla środowiska, w tym dla różnorodności biologicznej, ani dla zdrowia ludzkiego i nie powoduje zmian w ekosystemie;
- 5) stężenie składników odżywczych na obszarach, o których mowa w warunku (2) lit. c), jest zgodne z warunkiem określonym w załączniku V.1.2.1 do dyrektywy 2000/60/WE w celu ustalenia dobrego stanu ekologicznego tych obszarów;
- 6) stosowanie naturalnej retencji azotu jest zgłaszane Komisji zgodnie z art. 22 ust. 1 lit. a) oraz potencjalnie zainteresowanym sąsiadującym państwom członkowskim wraz ze wszystkimi elementami niezbędnymi do sprawdzenia, że spełnione są warunki (1), (2), (3), (4) i (5).

Uwaga 4: Wymóg ten stosuje się od dnia 1 stycznia 2025 r. do istniejących oczyszczalni ścieków komunalnych zobowiązanych do dotrzymania terminów ustanowionych na podstawie art. 7 ust. 1 oraz do aglomeracji na podstawie art. 7 ust. 3. Do czasu dotrzymania tych terminów do tych oczyszczalni ścieków komunalnych zastosowanie mają obowiązki określone w art. 32 ust. 3.

Uwaga 5: W przypadku gdy temperatura na odpływie z reaktora biologicznego jest niższa niż 12 °C, wyniki uzyskane z pobranych próbek mogą zostać wyłączone z obliczeń średniej rocznej dla azotu, o której mowa w części C pkt 4 lit. c) niniejszego załącznika, w przypadku gdy można wykazać, że:

- 1) zapewniono, aby nie spowodowało to szkodliwych skutków dla środowiska;
- 2) osiągnięcie wartości dla azotu określonych w tabeli 2 wymagałoby nadmiernych kosztów lub nadmiernego zużycia energii.

W przypadku gdy temperatura na odpływie z reaktora biologicznego jest niższa niż 5 °C, wyniki uzyskane z pobranych próbek mogą zostać wyłączone z obliczeń średniej rocznej dla azotu, o której mowa w części C pkt 4 lit. c) niniejszego załącznika.

Tabela 3: Wymagania dotyczące oczyszczania czwartego stopnia zrzutów z oczyszczalni ścieków komunalnych, o których mowa w art. 8 ust. 1, lub z oczyszczalni ścieków komunalnych obsługujących aglomeracje, o których mowa w art. 8 ust. 4.

Wskaźniki	Minimalny stopień usuwania w stosunku do ładunku ścieków dopływających
Substancje, które mogą zanieczyszczać wodę nawet przy niskich stężeniach (zob. uwaga 1)	80 % (zob. uwaga 2)

Uwaga 1: Mierzy się stężenie substancji organicznych, o których mowa w lit. a) i b).

a) Kategoria 1 (substancje, w przypadku których oczyszczanie jest bardzo łatwe):

- (i) amisulpryd (nr CAS 71675-85-9),
- (ii) karbamazepina (nr CAS 298-46-4),
- (iii) citalopram (nr CAS 59729-33-8),
- (iv) klarytromycyna (nr CAS 81103-11-9),
- (v) diklofenak (nr CAS 15307-86-5),
- (vi) hydrochlorotiazyd (nr CAS 58-93-5),
- (vii) metoprolol (nr CAS 37350-58-6),
- (viii) wenlafaksyna (nr CAS 93413-69-5);

b) Kategoria 2 (substancje, które mogą być łatwo usunięte):

- (i) benzotriazol (nr CAS 95-14-7),
- (ii) kandesartan (nr CAS 139481-59-7),
- (iii) irbesartan (nr CAS 138402-11-6),
- (iv) mieszanina 4-metylobenzotriazolu (nr CAS 29878-31-7) i 5-metylo-benzotriazolu (nr CAS 136-85-6).

Uwaga 2: Procentowy stopień usuwania oblicza się na podstawie przepływu w suchych warunkach pogodowych dla co najmniej sześciu substancji. Liczba substancji w kategorii 1 musi być dwukrotnie większa niż liczba substancji w kategorii 2. Jeżeli w wystarczającym stężeniu można zmierzyć mniej niż sześć substancji, właściwy organ wyznacza inne substancje w celu obliczenia wyrażonego w procentach minimalnego stopnia usuwania, gdy jest to konieczne. Aby ocenić, czy osiągnięto wymagany 80-procentowy minimalny stopień usuwania, stosuje się średnią określonych procentowych wartości stopni usuwania wszystkich indywidualnych substancji wykorzystanych w obliczeniach.

Tabela 4: Wymogi dotyczące próbek

Liczba próbek pobrana w każdym roku	Maksymalna dopuszczalna liczba próbek, które nie są zgodne z wymogami
4-7	1
8-16	2
17-28	3
29-40	4
41-53	5
54-67	6
68-81	7
82-95	8
96-110	9
111-125	10
126-140	11
141-155	12
156-171	13
172-187	14
188-203	15
204-219	16
220-235	17
236-251	18
252-268	19
269-284	20
285-300	21
301-317	22
318-334	23
335-350	24
351-365	25

ZAŁĄCZNIK II

OBSZARY WRAŻLIWE NA EUTROFIZACJĘ

1. Obszary położone w obszarach zasilania Morza Bałtyckiego, Morza Czarnego, Morza Północnego i Morza Adriatyckiego określone jako wrażliwe na eutrofizację na podstawie dyrektyw 2008/56/WE lub 2000/60/WE.
2. Naturalne jeziora słodkowodne i inne zbiorniki wód słodkich, estuaria i wody przybrzeżne, co do których stwierdzono, że są eutroficzne, lub które mogą stać się eutroficzne w bliskiej przyszłości, jeśli nie zostaną podjęte działania ochronne.
Przy ustalaniu substancji odżywczych, których zawartość ma być ograniczona przez bardziej rygorystyczne oczyszczanie, należy brać pod uwagę następujące elementy:
  - a) jeziora i strumienie wpadające do jezior, zbiorników wodnych lub zamkniętych zatok, co do których stwierdzono, że wykazują niewielki stopień wymiany wód, przez co może mieć miejsce akumulacja. Na obszarach tych należy wprowadzić usuwanie fosforu, chyba że można wykazać, że usunięcie fosforu nie będzie wywierać wpływu na poziom eutrofizacji. W przypadkach gdy dokonuje się zrzutów z dużych aglomeracji, można również rozważyć usuwanie azotu;
  - b) estuaria, zatoki i inne wody przybrzeżne, co do których stwierdzono, że mają niewielki stopień wymiany wód lub odbierają duże ilości substancji odżywczych. Zrzuty ścieków z małych aglomeracji mają zazwyczaj mniejsze znaczenie na takich obszarach, ale należy wprowadzić usuwanie fosforu lub azotu dla dużych aglomeracji, chyba że można wykazać, że usuwanie tych substancji nie będzie miało wpływu na poziom eutrofizacji.
3. Słodkie wody powierzchniowe, przeznaczone do pozyskiwania wody pitnej, która mogłaby zawierać więcej azotanów niż wynosi ich stężenie określone w odpowiednich przepisach dyrektywy (UE) 2020/2184, jeśli nie zostaną podjęte działania ochronne.
4. Obszary, na których bardziej rygorystyczne oczyszczanie niż określone w art. 7 niniejszej dyrektywy jest konieczne do spełnienia wymagań innych unijnych aktów prawnych w dziedzinie środowiska, w tym w szczególności jednolite części wód objęte zakresem dyrektywy 2000/60/WE, którym grozi niezachowanie lub nieosiągnięcie dobrego stanu lub potencjału ekologicznego.
5. Wszelkie inne obszary uznane przez państwa członkowskie za wrażliwe na eutrofizację.

ZAŁĄCZNIK III

WYKAZ PRODUKTÓW OBJĘTYCH ROZSZERZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ PRODUCENTA

1. Produkty lecznicze stosowane u ludzi objęte zakresem dyrektywy 2001/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽¹⁾.
2. Produkty kosmetyczne objęte zakresem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009 ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Dyrektywa 2001/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 listopada 2001 r. w sprawie wspólnotowego kodeksu odnoszącego się do produktów leczniczych stosowanych u ludzi (Dz.U. L 311 z 28.11.2001, s. 67).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. dotyczące produktów kosmetycznych (Dz.U. L 342 z 22.12.2009, s. 59).

ZAŁĄCZNIK IV

SEKTORY PRZEMYSŁU

1. Przemysł mleczarski
  2. Przetwórstwo owoców i warzyw
  3. Produkcja i butelkowanie napojów bezalkoholowych
  4. Przetwórstwo ziemniaków
  5. Przemysł mięsny
  6. Browary
  7. Produkcja alkoholu i napojów alkoholowych
  8. Wytwarzanie pasz dla zwierząt z produktów roślinnych
  9. Wytwarzanie żelatyny i klejów ze skór i kości zwierzęcych
  10. Słodownie
  11. Przemysł rybny
-

ZAŁĄCZNIK V

TREŚĆ PLANÓW ZINTEGROWANEGO GOSPODAROWANIA ŚCIEKAMI KOMUNALNYMI

1. Analiza początkowej sytuacji na obszarze odpływu z danej aglomeracji, obejmująca co najmniej:
  - a) szczegółowy opis sieci systemów zbierania, zdolności magazynowania i odprowadzania przez tę sieć ścieków komunalnych i spływu powierzchniowego wód opadowych z terenów zurbanizowanych oraz istniejących zdolności oczyszczania ścieków komunalnych w przypadku opadów;
  - b) dla kanalizacji ogólnospławnej, dynamiczną analizę przepływów występujących w zakresie ścieków komunalnych w przypadku opadów, opartą na danych z monitorowania lub przy zastosowaniu modeli hydrologicznych i hydraulicznych oraz modeli jakości wody, które uwzględniają projekcje klimatu bazujące na aktualnym stanie wiedzy naukowej i technicznej i zawierają oszacowanie ładunków zanieczyszczeń dla parametrów, o których mowa w załączniku I tabela 1 i – w stosownych przypadkach – tabela 2, a także zawartości mikroplastiku i określonych zanieczyszczeń uwalnianych do wód odbiornika w przypadku opadów.
  - c) dla kanalizacji rozdzielczej, szczegółowy opis wymogów dotyczących monitorowania w odpowiednich punktach systemów rozdzielczych, gdzie spodziewane jest, że zrzuty spływu powierzchniowego wód opadowych z terenów zurbanizowanych będą zanieczyszczone, jak określono zgodnie z art. 5 ust. 2 lit. d), aby zidentyfikować odpowiednie i wykonalne środki wymagane zgodnie z pkt 3 niniejszego załącznika.
2. Cele w zakresie ograniczenia zanieczyszczenia spowodowanego przelewami burzowymi, w tym:
  - a) orientacyjny niewiążący cel, aby przelewy burzowe stanowiły niewielki odsetek, który nie może przekroczyć 2 % rocznego ładunku zbieranych ścieków komunalnych, obliczonego dla suchych warunków pogodowych; ten orientacyjny niewiążący cel ma być osiągnięty do:
    - (i) 31 grudnia 2039 r. dla wszystkich aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 100 000;
    - (ii) 31 grudnia 2045 r. dla wszystkich aglomeracji o RLM wynoszącej co najmniej 10 000, o których mowa w art. 5;
  - b) stopniowa redukcja ilości makroplastiku.
3. Środki, jakie należy podjąć, aby osiągnąć cele, o których mowa w pkt 2, zgodnie z terminami określonymi w tym punkcie wraz z harmonogramem wdrażania środków oraz rozróżnieniem środków już wprowadzonych i środków, które mają być podjęte. Zintegrowany plan musi również obejmować jasne określenie zaangażowanych podmiotów i ich obowiązków w zakresie wdrażania planu zintegrowanego gospodarowania ściekami komunalnymi.
4. Oceniając, jakie środki należy przedsięwziąć zgodnie z pkt 3, państwa członkowskie zapewniają, aby ich właściwe organy uwzględniły co najmniej:
  - a) środki zapobiegawcze mające na celu zapobieganie przedostawaniu się niezanieczyszczonych wód opadowych do systemów zbierania, w tym środki wspierające naturalną retencję wody lub zbieranie wody deszczowej, a także środki mające na celu zwiększenie powierzchni terenów zielonych i niebieskich na obszarach miejskich w celu zmniejszenia przelewów burzowych lub ograniczające nieprzepuszczalne powierzchnie w aglomeracjach;
  - b) środki służące lepszemu zarządzaniu istniejącą infrastrukturą, w tym systemami zbierania, pojemnościami magazynowania i oczyszczalniami ścieków komunalnych, oraz optymalizacji jej wykorzystania w celu zapewnienia ograniczenia do minimum uwalniania nieoczyszczonych ścieków komunalnych lub zanieczyszczonego spływu powierzchniowego wód opadowych z terenów zurbanizowanych do wód odbiornika;
  - c) jeżeli jest to konieczne do osiągnięcia celów, o których mowa w pkt 2, dodatkowe środki łagodzące, w tym dostosowanie infrastruktury do zbierania, magazynowania i oczyszczania ścieków komunalnych, takie jak podłączenie nowo wybudowanych obszarów miejskich do kanalizacji rozdzielczej, w stosownych przypadkach, lub tworzenie nowych obiektów infrastruktury z priorytetowym traktowaniem zielonej i niebieskiej infrastruktury, takiej jak zazielenione rowy, tereny podmokłe wykorzystywane do oczyszczania i stawy magazynujące, zaprojektowane w celu wspierania różnorodności biologicznej. W kontekście opracowywania planów zintegrowanego gospodarowania ściekami komunalnymi, o których mowa w art. 5, uwzględnia się w stosownych przypadkach ponowne wykorzystanie wody.

ZAŁĄCZNIK VI

INFORMOWANIE SPOŁECZEŃSTWA

- 1) Właściwy organ i operator lub operatorzy odpowiedzialni za usługi zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych, w tym informacje na temat struktury własnościowej operatorów i ich dane kontaktowe;
- 2) Całkowity ładunek ścieków komunalnych wyrażany za pomocą równoważnej liczby mieszkańców (RLM) wytwarzany w danej aglomeracji, wraz ze szczegółowymi informacjami na temat tego, jaką część tego ładunku (w procentach) stanowią ścieki:
  - a) zbierane i oczyszczane w oczyszczalniach ścieków komunalnych;
  - b) oczyszczane w zarejestrowanych systemach indywidualnych;
  - c) niezbierane lub nieoczyszczane;
- 3) W stosownych przypadkach uzasadnienie, dlaczego określony ładunek ścieków komunalnych nie jest zbierany lub oczyszczany;
- 4) Informacje na temat jakości ścieków komunalnych zrzucanych z danej aglomeracji do każdej jednolitej części wód, do której odprowadzane są ścieki, w tym następujące elementy:
  - a) roczne średnie stężenia i ładunek zanieczyszczeń objętych zakresem art. 21, uwalnianych przez każdą oczyszczalnię ścieków komunalnych;
  - b) oszacowanie ładunku zrzutów z systemów indywidualnych w odniesieniu do parametrów, o których mowa w załączniku I tabele 1 i 2;
  - c) dla aglomeracji o RLM powyżej 10 000 oszacowanie ładunku łącznych zrzutów z kanalizacji ogólnospławnej i przelewów burzowych w odniesieniu do parametrów, o których mowa w załączniku I tabele 1 i 2;
- 5) Całkowite roczne koszty inwestycji i całkowite roczne koszty eksploatacyjne, z rozróżnieniem między kosztami zbierania i oczyszczania, całkowitymi rocznymi kosztami związanymi z personelem, energią, materiałami zużywalnymi, kosztami administracyjnymi i innymi, a także średnie roczne koszty inwestycji i koszty eksploatacyjne przypadające na metr sześcienny zbieranych i oczyszczanych ścieków komunalnych oraz średnio na gospodarstwo domowe, gdzie koszty są odzyskiwane w całości lub częściowo za pośrednictwem systemu opłat taryfowych za wodę lub na poziomie aglomeracji w pozostałych przypadkach;
- 6) Informacje na temat sposobu pokrycia kosztów, o których mowa w pkt 5, oraz, w przypadku gdy koszty są odzyskiwane za pomocą systemu opłat taryfowych, informacje na temat struktury opłat taryfowych za metr sześcienny zebranych i oczyszczonych ścieków komunalnych, informacje na temat struktury opłat taryfowych za metr sześcienny zebranych i oczyszczonych ścieków komunalnych albo za metr sześcienny dostarczonej wody, w tym koszty stałe i zmienne oraz podział na koszty zbierania, oczyszczania, koszty administracyjne i inne koszty;
- 7) Plany inwestycyjne dotyczące infrastruktury zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych na poziomie aglomeracji, z oczekiwanym wpływem na opłaty taryfowe za usługi związane ze ściekami komunalnymi, oraz oczekiwane korzyści finansowe i społeczne;
- 8) Dla każdej oczyszczalni ścieków komunalnych oczyszczającej ładunek odpowiadający RLM wynoszącej co najmniej 10 000:
  - a) całkowity oczyszczony ładunek (w RLM) oraz energia potrzebna do oczyszczenia ścieków komunalnych (w kWh, ogółem i na metr sześcienny);
  - b) całkowita ilość wytwarzanej co roku energii ze źródeł odnawialnych (GWh/rok), łącznie z rozbiciem na poszczególne źródła energii;
- 9) Całkowite bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych (w tonach ekwiwalentu CO₂) rocznie, które wytworzono lub których wytworzenia uniknięto w wyniku działania w każdej aglomeracji infrastruktury zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych o RLM wynoszącej co najmniej 10 000 oraz, jeżeli są dostępne, całkowite pośrednie emisje gazów cieplarnianych (w tonach ekwiwalentu CO₂) wytworzone w szczególności podczas budowy tej infrastruktury;
- 10) Podsumowanie charakteru i danych statystycznych dotyczących skarg oraz odpowiedzi udzielonych przez operatorów oczyszczalni ścieków komunalnych w sprawach objętych zakresem niniejszej dyrektywy;
- 11) Na uzasadniony wniosek konsumenci otrzymują dostęp do danych historycznych dotyczących informacji określonych w pkt 2, 4, 8 i 9, sięgających 10 lat wstecz i najwcześniej do dnia 1 stycznia 2025 r.

ZAŁĄCZNIK VII

Część A

Uchylona dyrektywa wraz z wykazem jej kolejnych zmian (o których mowa w art. 32)

Dyrektywa Rady 91/271/EWG (Dz.U. L 135 z 30.5.1991, s. 40).	
Dyrektywa Komisji 98/15/WE (Dz.U. L 67 z 7.3.1998, s. 29)	
Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1882/2003 (Dz.U. L 284 z 31.10.2003, s. 1)	tylko załącznik III pkt 21
Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1137/2008 (Dz.U. L 311 z 21.11.2008, s. 1)	tylko załącznik pkt 4.2
Dyrektywa Rady 2013/64/UE (Dz.U. L 353 z 28.12.2013, s. 8)	tylko art. 1

Część B

Terminy transpozycji do prawa krajowego (o których mowa w art. 32)

Dyrektywa	Termin transpozycji
91/271/EWG	30 czerwca 1993 r.
98/15/WE	30 września 1998 r.
2013/64/UE	31 grudnia 2018 r. w odniesieniu do art. 1 pkt 1, 2 i 3 30 czerwca 2014 r. w odniesieniu do art. 1 pkt 5 lit. a) 31 grudnia 2014 r. w odniesieniu do art. 1 pkt 5 lit. b)

ZAŁĄCZNIK VIII

Tabela korelacji

Dyrektywa 91/271/EWG	Niniejsza dyrektywa
art. 1	art. 1
art. 2 formuła wprowadzająca	art. 2 formuła wprowadzająca
art. 2 pkt 1–4	art. 2 pkt 1–4
—	art. 2 pkt 5 i 6
art. 2 pkt 5	art. 2 pkt 7
—	art. 2 pkt 8 i 9
art. 2 pkt 6	art. 2 pkt 10
art. 2 pkt 7	art. 2 pkt 11
art. 2 pkt 8	art. 2 pkt 12
—	art. 2 pkt 13 i 14
art. 2 pkt 10	art. 2 pkt 15
art. 2 pkt 11	art. 2 pkt 16
—	art. 2 pkt 17–28
art. 3 ust. 1	art. 3 ust. 1
—	art. 3 ust. 2 i 3
art. 3 ust. 2	art. 3 ust. 4
art. 3 ust. 1 akapit trzeci	art. 4 ust. 1
—	art. 4 ust. 2
—	art. 4 ust. 3
—	art. 4 ust. 4
—	art. 4 ust. 5
—	art. 4 ust. 6
—	art. 5
art. 4 ust. 1	art. 6 ust. 1
—	art. 6 ust. 2
—	art. 6 ust. 3
art. 4 ust. 2	art. 6 ust. 4
art. 4 ust. 4	art. 6 ust. 5
—	art. 7 ust. 1
—	art. 7 ust. 2
art. 5 ust. 2	art. 7 ust. 3
—	art. 7 ust. 7

Dyrektywa 91/271/EWG	Niniejsza dyrektywa
art. 5 ust. 3	art. 7 ust. 5
—	art. 7 ust. 6– i 7
art. 5 ust. 4	art. 7 ust. 8
art. 5 ust. 5	art. 7 ust. 9
art. 5 ust. 7	art. 7 ust. 10
—	art. 7 ust. 11
—	art. 8
—	art. 9
—	art. 10
—	art. 11
art. 9	art. 12 ust. 1 i 2
—	art. 12 ust. 3
art. 10	art. 13
art. 11 ust. 1	art. 14 ust. 1
—	art. 14 ust. 2
—	art. 14 ust. 3
—	art. 14 ust. 4
art. 11 ust. 3	art. 14 ust. 5
art. 12 ust. 1	art. 15 ust. 1
art. 12 ust. 2	art. 15 ust. 2
art. 12 ust. 3	art. 15 ust. 3
—	art. 15 ust. 4
art. 13 ust. 1	art. 16 ust. 1 i 2
—	art. 17
—	art. 18
—	art. 19
art. 14 ust. 1	art. 20 ust. 1
—	art. 20 ust. 2
art. 15 ust. 1	art. 21 ust. 1
—	art. 21 ust. 2
—	art. 21 ust. 3–6
—	art. 22
art. 17 ust. 1	art. 23 ust. 1
—	art. 23 ust. 2

Dyrektywa 91/271/EWG	Niniejsza dyrektywa
art. 17 ust. 3	art. 23 ust. 3
—	art. 23 ust. 4
—	art. 24
—	art. 25
—	art. 26
—	art. 27
art. 18	art. 28
—	art. 29
—	art. 30
—	art. 31
—	art. 32
art. 19	art. 33
—	art. 34
art. 20	art. 35
załącznik I część A	załącznik I część A
załącznik I część B	załącznik I część B
załącznik I część C	—
załącznik I część D	załącznik I część C
załącznik II	załącznik II
—	załącznik III
załącznik III	załącznik IV
—	załącznik V
—	załącznik VI
—	załącznik VII
—	załącznik VIII